

Suvestinė redakcija nuo 2020-07-01 iki 2020-09-17

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2010, Nr. [20-957](#), i. k. 110203NISAK00001-38

Nauja redakcija nuo 2013-12-08:

Nr. [1-231](#), 2013-12-04, Žin. 2013, Nr. 125-6396 (2013-12-07), i. k. 113203NISAK0001-231

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMO IR NAUDOJIMO
TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2010 m. vasario 11 d. Nr. 1-38
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 7 straipsnio 11 punktu ir įgyvendindamas 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 2003/54/EB 41 straipsnį ir 1 priedo 1 dalies d punktą,

Preambulės pakeitimai:

Nr. [1-94](#), 2016-03-17, paskelbta TAR 2016-03-18, i. k. 2016-05397

t v i r t i n u Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisykles (pridedama)

ENERGETIKOS MINISTRAS

ARVYDAS SEKMOKAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos energetikos ministro

2010 m. vasario 11 d. įsakymu Nr. 1-238

(Lietuvos Respublikos energetikos ministro

2020 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 1-163 redakcija)

ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMO IR NAUDOJIMO TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja elektros energijos vartotojų (toliau – vartotojas) santykius su elektros energijos tiekėjais, įskaitant elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojus, elektros energiją parduodančius tiesiogiai vartotojui (toliau – tiekėjas), tinklų operatoriais (toliau – operatorius). Elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojams, elektros energiją parduodantiems tiesiogiai vartotojui pagal atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis, taikomos nepriklausomam tiekėjui nustatytos sąlygos ir reikalavimai, jeigu Taisyklėse nenustatyta kitaip.

2. Taisyklės privalomos operatoriams, tiekėjams, vartotojams, elektros energiją iš atsinaujinančių išteklių gaminantiems vartotojams (toliau – gaminantys vartotojai), asmenims, vykdančioms veiklą Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka ir sąlygomis, ir subabonentams. Gaminantiems vartotojams taikomos vartotojų santykius su tiekėjais bei operatoriais reglamentuojančios Taisyklių nuostatos.

3. Taisyklės netaikomos operatorių tarpusavio santykiams reglamentuoti. Operatorių tarpusavio teisės ir pareigos, teikiant paslaugas vartotojams, nustatomos teisės aktuose ir tarpusavio sutartyse.

4. Taisyklėmis siekiama užtikrinti sąžiningą konkurenciją, aprūpinimo elektros energija patikimumą ir saugumą, atsiskaitymą laiku už elektros energiją (prekę), elektros energijos persiuntimą ir kitas su tuo susijusias paslaugas.

5. Operatorius ir (ar) tiekėjas turi teisę pagal su valstybės registrais sudarytas sutartis rinkti iš valstybės registų, įskaitant, bet neapsiribojant VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registro, Juridinių asmenų registro, Gyventojų registro, asmens duomenis Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymu operatoriui ir (ar) tiekėjui priskirtų elektros energijos persiuntimo ir tiekimo funkcijų vykdymo tikslu ir pagrindu (siekiant nustatyti objektų, kuriuose vartojama elektros energija ar kuriems teikiama elektros energijos persiuntimo paslauga, savininkus ir (ar) kitus teisėtus naudotojus ir (ar) valdytojus, nustatyti vartotojų buvimo vietos adresą, identifikuoti socialiai pažeidžiamus elektros energijos vartotojus, nustatyti, ar ūkio subjektai atitinka Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 69 straipsnio 12 ir 13 dalyje nustatytus kriterijus, tam, kad galėtų pasinaudoti elektros energijos tarifų ir galios dedamosios mokesčio lengvatomis, nustatyti paveldėjimą). Tokie duomenys taip pat gali būti teikiami subjektams operatoriaus ir (ar) tiekėjo pavedimu vykdančioms dalį operatoriui ir (ar) tiekėjui priskirtų funkcijų.

6. Vartoti elektros energiją galima tik Taisyklių nustatyta tvarka sudarius atitinkamas sutartis.

7. Buitinis elektros energijos vartotojas (toliau – buitinis vartotojas) perka elektros energiją asmeniniams, šeimos ar namų ūkio poreikiams, nesusijusiems su ūkine komercine ar profesine veikla (individualiam gyvenamajam namui, šio namo valdoje esančiam statiniui ar ūkiniam pastatui, daugiabučio gyvenamojo namo arba bendrabučio tipo daugiabučio gyvenamojo namo butui, vasarnamiui, sodo sklypui, garažui ir kitiems gyvenamosios ar poilsio paskirties objektams, nenaudojamiems su verslu ar profesija susijusiems poreikiams tenkinti ar pan.). Nebuitinis elektros energijos vartotojas – fizinis arba juridinis asmuo – (toliau – nebuitinis vartotojas) perka elektros energiją ūkinei komercinei ar profesinei veiklai vykdyti arba kitais su asmeniniais, šeimos ar namų

ūkio poreikiais nesusijusiais tikslais. Taisyklių nustatytais reguliavimo tikslais buitiniams vartotojams taikomi elektros energijos persiuntimo paslaugos ir visuomeninio tiekimo paslaugos kainos ir tarifai taikomi ir sodininkų, individualių automobilių garažų savininkų bendrijoms, perkančioms elektros energiją bendrijų narių sodams, garažams ir (ar) jų bendroms reikmėms, taip pat daugiabučių gyvenamųjų namų arba bendrabučio tipo daugiabučių gyvenamųjų namų savininkų bendrijoms, arba minėtų namų jungtinės veiklos sutarties dalyvių įgaliotiems atstovams, arba minėtų namų butų ir kitų patalpų savininkų bendrojo naudojimo objektų administratoriams, perkantiems elektros energiją daugiabučių gyvenamųjų namų bendroms reikmėms ir (ar) liftams, bendrabučio tipo daugiabučiams gyvenamiesiems namams (butams, kambariams, bendroms reikmėms ir (ar) liftams).

8. Taisyklėse vartojamos sąvokos ir apibrėžimai:

8.1. **Ataskaitinis laikotarpis** – laikas (vienas kalendorinis mėnuo), per kurį persiunčiama ir (ar) tiekama, arba elektros energijos vartotojui atsiskaitant iš anksto (avansu) – planuojama patiekti, ir (ar) apskaičiuota elektros energija, patiekta (planuojama patiekti) ar perduota (planuojama perduoti) į operatoriaus tinklą, suteiktos (planuojamos suteikti) elektros energijos persiuntimo ir kitos su tuo susijusios paslaugos.

8.2. **Atsiskaitymo terminas** – laikas, per kurį elektros energijos vartotojas turi sumokėti už elektros energiją, patiektą (planuojamą patiekti), apskaičiuotą ar perduotą (planuojamą perduoti) į operatoriaus tinklą, suteiktas (planuojamas suteikti) elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas.

8.3. **Buitinio elektros energijos vartotojo atstovas** – asmuo, teisės aktų nustatyta tvarka įgaliotas atstovauti buitiniam elektros energijos vartotojui, – buitinio elektros energijos vartotojo pilnametis šeimos narys ar kitas asmuo (nuomininkas, panaudos gavėjas, laikinasis gyventojas), laikinai naudojantis objektą (butą, pastatą, statinį ar pan.), į kurį tiekama elektros energija.

8.4. **Elektros apskaitos įrengimo taškas** – elektros tinklo vieta, kurioje elektros apskaitos prietaisais nustatomas aktyviosios elektros energijos ir reaktyviosios elektros energijos kiekis.

8.5. **Elektros energijos persiuntimo paslaugos teikimo vieta** – operatoriaus ir elektros energijos vartotojo elektros tinklų nuosavybės riba.

8.6. **Elektros energijos pirkimo–pardavimo vieta** – elektros tinklo taškas, kuriame tiekama elektros energija iš visuomeninio ar nepriklausomo tiekėjo nuosavybės pereina elektros energijos vartotojo nuosavybėn. Šis taškas sutampa su operatoriaus ir elektros energijos vartotojo elektros tinklų nuosavybės riba, jeigu sutartyje ar elektros tinklų nuosavybės ribų akte nenustatyta kitaip.

8.7. **Elektros tinklo eksploatavimo riba** – elektros tinklo riba, iki kurios operatorius (iš savo pusės) ir elektros energijos vartotojas (iš savo pusės) atsako už tinkamą elektros tinklo eksploatavimą. Elektros tinklo eksploatavimo riba sutampa su elektros tinklo nuosavybės riba, jeigu operatorius ir vartotojas nėra sutarę kitaip.

8.8. **Elektros tinklo nuosavybės riba** – operatoriaus ir elektros energijos vartotojo elektros tinklų skiriamoji vieta, kurioje baigiasi vieno iš šių subjektų nuosavybė ir prasideda kito arba baigiasi nuomininko ar valdytojo, kuris yra sutarties šalis, teisės naudoti savininko turtą ir prasideda operatoriaus nuosavybė. Nuomininkas privalo laikytis operatoriaus ir savininko nustatytos elektros tinklo nuosavybės ribos, jei sutartyje ar elektros tinklų nuosavybės ribų akte nenustatyta kitaip.

8.9. **Mokėjimo dokumentas** – apskaitos dokumentas, atitinkantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme nustatytus reikalavimus (PVM sąskaita faktūra arba sąskaita faktūra ar kitas dokumentas, jų elektroninis atitikmuo), pagal kurį elektros energijos vartotojas atsiskaito su kita sutarties šalimi už patiektą elektros energiją, patiektą ar perduotą į operatoriaus tinklą reaktyviąją elektros energiją, elektros energijos persiuntimą ir kitas su tuo susijusias paslaugas.

8.10. **Neteisėtas elektros energijos vartojimas** – elektros energijos vartojimas, kai įrodoma, kad:

1) asmuo savavališkai prijungė elektros energijos įrenginius ar imtuvus prie operatoriaus elektros tinklo ar elektros energijos vartotojo lokaliojo elektros tinklo ir vartojo elektros energiją;

2) elektros apskaitos prietaisai ar apskaitos schemos elementai akivaizdžiai sugadinti (pažeistas elektros skaitiklio stiklas, korpusas, gnybtų trinkelė ar pan., sugadintas matavimo transformatorius, bandymo gnybtynas, laidininkai ar kita; pažeistos ar nutrauktos elektros apskaitos prietaiso, elektros apskaitos schemos elemento, įvadinės elektros apskaitos spintos (skydelio) ar kitų su elektros apskaita susijusių vietų plombos, klastotos elektros energijos apskaitos prietaiso ar elektros apskaitos schemos elementų gamintojo, metrologinės patikros ir (arba) operatoriaus plombos, naudotos mechaninės ar kitos priemonės, skirtos fiksuojamos elektros energijos kiekiui keisti; pakeista elektros apskaitos prietaiso prijungimo schema ar pan.) ir dėl to neužfiksuotas faktinis patiektas elektros energijos kiekis;

3) elektros apskaitos prietaisas, elektros apskaitos schemos elementas paveiktas taip, kad tikrinant nebuvo įmanoma to pamatyti (paveikta sukuriant išorinį magnetinį lauką, elektros apskaitos prietaisų rodmenys atsukti atgal ar stabdyti specialiaisiais prietaisais, falsifikuoti elektros apskaitos prietaisai, matavimo transformatoriai, elektros imtuvai prijungti prieš elektros apskaitos sistemos įrengimo vietą ar pan.) ir dėl to neužfiksuotas faktinis patiektas elektros energijos kiekis.

8.11. **Nuomininkas** – asmuo, sudaręs sutartį dėl savininko objekto ar jo dalies nuomos. Nuomininkams Taisyklėse prilyginami ir kiti asmenys, naudojantys savininko objektą ar jo dalį kitais teisėtais pagrindais.

8.12. **Savininkas** – objekto nuosavybės teisę turintis asmuo ar teisėtas objekto valdytojas.

8.13. **Subabonentas** – asmuo, kurio elektros įrenginiai yra prijungti prie elektros energijos vartotojo lokaliojo elektros tinklo ir kuriam elektros energijos vartotojas, neviršydamas savo leistinosios naudoti galios, perduoda elektros energiją vartojimo tikslais.

8.14. **Sutartinis elektros energijos kiekis** – elektros energijos pirkimo–pardavimo, ir (ar) elektros energijos persiuntimo paslaugos teikimo sutartyje ar atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartyje, kai elektros energiją tiekia elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojas, nustatytas elektros energijos kiekis, kurį per nustatytą laikotarpį elektros energijos vartotojas įsipareigoja nupirkti, tiekėjas patiekti, o operatorius persiųsti.

Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme, Elektros įrenginių įrengimo bendrosiose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. vasario 3 d. įsakymu Nr. 1-22 „Dėl Elektros įrenginių įrengimo bendrųjų taisyklių patvirtinimo“ ir kituose teisės aktuose.

II SKYRIUS

ELEKTROS TINKLŲ NUOSAVYBĖS RIBŲ NUSTATYMO PRINCIPAI

9. Elektros tinklo nuosavybės riba tarp operatoriaus ir vartotojo nurodoma elektros tinklų nuosavybės ribų akte, kuris sudaromas pirmą kartą prijungiant vartotojo įrenginius prie operatoriaus elektros tinklų arba kituose Elektros energijos gamintojų ir vartotojų elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. 1-127 „Dėl Elektros energijos gamintojų ir vartotojų elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Prijungimo tvarkos aprašas), nurodytuose dokumentuose. Apie vartotojo objektui sudarytą elektros tinklų nuosavybės ribų aktą ir jo vėlesnius pakeitimus operatorius raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis informuoja vartotoją. Tuo atveju, kai elektros tinklo nuosavybės ribų aktas nesudarytas ir (ar) operatoriaus ir vartotojo sudarytoje sutartyje elektros tinklo nuosavybės riba nenustatyta, laikoma, kad elektros tinklo nuosavybės riba nustatyta taip, kaip nurodyta Taisyklių 11 ir 12 punktuose. Elektros tinklų nuosavybės riba nustatoma žemos įtampos (0,4 kV) tinklo dalyje, išskyrus atvejus, kai vartotojo turimų elektros imtuvų maitinimui būtina vidutinė (6, 10 kV) įtampa.

10. Kiekviena iš sutarties šalių, laikydamasi aplinkos apsaugos reikalavimų, atsako už savo tinklo elektros įrenginių priežiūrą, eksploatavimą ir atitiktį teisės aktų reikalavimams.

11. Elektros tinklų nuosavybės ribos, jeigu Taisyklių 9 punkte nurodytuose dokumentuose nėra nurodyta kitaip, nustatomos laikantis šių pagrindinių principų:

11.1. jei įvadinė elektros linija (oro ar kabelių linija) yra operatoriaus nuosavybė, o transformatorių pastotėje (transformatorinėje) esantys aukštesnės įtampos įrenginiai, galios transformatorius ir žemesnės įtampos įrenginiai – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant įvadinės elektros linijos (kabelio, oro linijos) prijungimo gnybtų (izoliatorių);

11.2. jei transformatorių pastotėje (transformatorinėje) esantys aukštesnės įtampos įrenginiai yra operatoriaus nuosavybė, o galios transformatorius ir žemesnės įtampos įrenginiai – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant galios transformatoriaus aukštesnės įtampos jungčių prijungimo gnybtų;

11.3. jei transformatorių pastotėje (transformatorinėje) esantys aukštesnės įtampos įrenginiai ir galios transformatorius yra operatoriaus nuosavybė, o žemesnės įtampos įrenginiai – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant galios transformatoriaus žemesnės įtampos jungčių (šynų, oro ar kabelių linijų ar pan.) į vartotojo įrenginius prijungimo gnybtų;

11.4. jei visa transformatorių pastotė (transformatorinė) yra operatoriaus nuosavybė, o iš jos nutiestos žemesnės įtampos elektros linijos (oro ar kabelių linijos) – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant išeinančių iš transformatorių pastotės (transformatorinės) linijų prijungimo gnybtų arba ant išvadų ir oro elektros linijos laidų prijungimo gnybtų;

11.5. jei vartotojui numatoma elektros energiją tiekti iš tranzitinės skirstomosios spintos (skydo) ar skirstomojo punkto, kuris yra operatoriaus nuosavybė, o vartotojui nutiesta elektros linija (oro ar kabelių linija) – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant išeinančios iš tranzitinės skirstomosios spintos (skydo) ar skirstomojo punkto linijos prijungimo gnybtų arba ant išvadų ir oro elektros linijos laidų prijungimo gnybtų;

11.6. jei įvadinė elektros apskaitos spinta (skydelis) yra operatoriaus nuosavybė, o vartotojui nutiesta elektros linija (oro ar kabelių linija) – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant vartotojo elektros linijos prijungimo gnybtų įvadinėje elektros apskaitos spintoje (skydelyje);

11.7. jei atvadas į įvadinę elektros apskaitos spintą (skydelį) yra operatoriaus nuosavybė, o įvadinė elektros apskaitos spinta (skydelis), įrengta pastato išorėje, – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant atvado prijungimo gnybtų įvadinėje elektros apskaitos spintoje (skydelyje);

11.8. jei orinis atvadas į įvadinę elektros apskaitos spintą (skydelį) yra operatoriaus nuosavybė, o įvadinė elektros apskaitos spinta (skydelis), įrengta pastato viduje, – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant atvado prijungimo izoliatorių, įrengtų ant pastato išorinės sienos arba ant vamzdinio stovo.

12. Daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose arba bendrabučio tipo daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose elektros tinklų nuosavybės riba tarp operatoriaus ir vartotojo (-ų) nustatoma ant atvado prijungimo gnybtų namo įvadinėje elektros skirstomojoje (elektros apskaitos skirstomojoje) spintoje (skydelyje), jeigu sutartyje nenurodyta kitaip.

13. Jungiant naujųjų vartotojų elektros įrenginius prie operatoriaus tinklų arba rekonstruojant vartotojams įrengtus atvadás bei sudarant su vartotojais elektros energijos persiuntimo paslaugos sutartis, elektros tinklų nuosavybės riba nustatoma vadovaujantis Taisyklių 9, 11 ir 12 punktuose nurodytais principais.

14. Visus Taisyklių 11 ir 12 punktuose nurodytose elektros tinklų nuosavybės ribose esančius prijungimo gnybtus prižiūri skirstomųjų tinklų operatorius, o jei vartotojo elektros įrenginiai yra prijungti prie perdavimo tinklo – perdavimo sistemos operatorius.

15. Vartotojas turi teisę jam priklausančius elektros įrenginius pagal sutartį perduoti eksploatuoti operatoriui ar kitam asmeniui, turinčiam nustatyta tvarka Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – Taryba) išduotą atestatą verstis šia veikla.

III. SKYRIUS

SUTARČIŲ SUDARYMAS IR NUTRAUKIMAS

16. Vartotojai perka elektros energiją iš tiekėjų. Vartotojai, atitinkantys Elektros energetikos įstatyme nustatytus kriterijus, gali pirkti elektros energiją iš visuomeninių tiekėjų ar garantinių elektros energijos tiekėjų, šiame įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis.

17. Vartotojas, prieš pradėdamas vartoti elektros energiją, privalo sudaryti šias sutartis:

17.1. buitinis vartotojas – elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartį ar atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos tiekimo sutartį su tiekėju. Buitiniam vartotojui sudarius elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartį ar atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos tiekimo sutartį su tiekėju, atskira elektros energijos persiuntimo paslaugos teikimo sutartis su skirstomųjų tinklų operatoriumi nesudaroma. Elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartys ar atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos tiekimo sutartys su tiekėju sudaromos vadovaujantis Buitinių vartotojų su tiekėjais sudaromų elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutarčių standartinių sąlygų aprašo nuostatomis.

17.2. nebutinis vartotojas:

17.2.1. elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartį ar atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos tiekimo sutartį su nepriklausomu tiekėju, jei vartotojo įrenginiai yra prijungti prie skirstomųjų tinklų ir vartotojas ketina pirkti elektros energiją iš nepriklausomo tiekėjo. Vartotojui sudarius elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartį ar atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos tiekimo sutartį su nepriklausomu tiekėju, atskira elektros energijos persiuntimo paslaugos teikimo sutartis su skirstomųjų tinklų operatoriumi nesudaroma, arba;

17.2.2. elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį ar atsinaujinančių išteklių elektros energijos —pardavimo sutartį su nepriklausomu tiekėju ir elektros energijos perdavimo ar persiuntimo paslaugos teikimo sutartį su operatoriumi, atsižvelgiant į tai, prie kurio elektros tinklų yra prijungti vartotojo elektros įrenginiai. Elektros energijos perdavimo ar persiuntimo paslaugos teikimo sutarčių formą, sudarymo ir nutraukimo tvarką nustato atitinkamas operatorius. Operatorių parengtas elektros energijos perdavimo ar persiuntimo paslaugos teikimo sutarčių standartines sąlygas derina Taryba. Suderintas elektros energijos perdavimo ar persiuntimo paslaugos teikimo sutarčių standartines sąlygas operatoriai skelbia savo interneto svetainėje.

18. Jeigu vartotojui Elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka turi būti užtikrinamas garantinis elektros energijos tiekimas ir vartotojas yra sudaręs sutartį su skirstomųjų tinklų operatoriumi dėl elektros energijos persiuntimo paslaugos teikimo, garantinis elektros energijos tiekimas vartotojui užtikrinamas šios sutarties pagrindu. Vartotojams, kurie tokios sutarties nėra sudarę, garantinis elektros energijos tiekimas užtikrinamas pagal garantinio elektros energijos tiekėjo viešai skelbiamas garantinio elektros energijos tiekimo užtikrinimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sąlygas.

19. Taisyklių 17 punkte nurodytos sutartys yra neterminuotos, jei sutarties šalys nesusitaria kitaip. Jei sudaryta terminuota sutartis ir iki sutarties termino pabaigos nėra viena sutarties šalis nepareiškė apie sutarties nutraukimą, pakeitimą arba apie naujos sutarties sudarymą, ši sutartis kiekvieną kartą laikoma pratęsta tokiame pat terminui ir tomis pat sąlygomis, jeigu sutartyje nėra nustatyta kitaip. Jeigu iki terminuotos sutarties galiojimo termino pabaigos viena sutarties šalis pasiūlo sudaryti naują sutartį, tai sutarties šalių santykiams iki naujos sutarties sudarymo taikomos ankstesnės sutarties sąlygos.

20. Taisyklių 17 punkte nurodytos sutartys gali būti sudaromos raštu ir (ar) elektroninių ryšių priemonėmis, jeigu jomis galima tinkamai identifikuoti sutartį sudarantį asmenį. Prašymą sudaryti sutartį tiekėjui ir (ar) operatoriui vartotojas pateikia žodžiu, raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis, jei jomis galima tinkamai identifikuoti sutartį sudarantį asmenį. Vartotojas, pasirašydamas sutartį, patvirtina, kad objektas, į kurį pagal sutartį tiekama elektros energija, priklauso jam nuosavybės ar kita teisėto valdymo teise ir jis turi teisę sudaryti sutartį. Tiekėjo ar operatoriaus prašymu, asmuo, pageidaujantis sudaryti sutartį, pateikia nuosavybės ar kitas teisėto

valdymo teises į objektą patvirtinančius dokumentus. Tuo atveju kai asmuo, pageidaujantis sudaryti sutartį, nepateikia nuosavybės ar kitas teisėto valdymo teises į objektą patvirtinančius dokumentus, tiekėjas ar operatorius šią informaciją surenka iš valstybės registru. Tuo atveju, kai šalių susitarimu sutartis sudaroma kartu su elektros įrenginių prijungimo paslaugos sutartimi, šalys turi teisę susitarti, jog sutartis įsigalioja nuo vartotojo elektros įrenginių prijungimo ir elektros energijos apskaitos prietaiso įrengimo momento.

21. Kai objektas yra valdomas, naudojamas ir juo disponuojama bendrosios nuosavybės teise, vienam iš bendraturčių pateikus prašymą sudaryti Taisyklių 17 punkte nurodytas sutartis, preziumuojama, kad šis bendraturtis turi kitų bendraturčių sutikimą veikti jų vardu ir interesais, išskyrus atvejus, kai kitas bendraturtis kreipiasi dėl sudarytos sutarties perrašymo jo vardu ar sudarytos sutarties nutraukimo ir naujos sutarties tam pačiam objektui sudarymo. Tokiais atvejais bendraturtis turi pateikti likusių bendraturčių sutikimą.

22. Vartotojo prašymu nepriklausomas tiekėjas ne vėliau kaip per 10 dienų nuo vartotojo prašymo pateikimo dienos privalo parengti ir pateikti elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarties arba elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutarties projektą. Šios nuostatos netaikomos Taisyklių 23 punkte nustatytu atveju.

23. Vartotojo rašymu elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojas ne vėliau kaip per 10 dienų nuo vartotojo prašymo pateikimo dienos parengia ir pateikia atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarties arba atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos tiekimo sutarties projektą, arba informuoja vartotoją, kad tokios sutarties sudaryti negali.

24. Taisyklių 17 punkte nurodytas sutartis operatoriai ar tiekėjai gali sudaryti ne tik su savininkais, bet ir su nuomininkais (nebutinių vartotojų atveju – esant rašytiniam trišaliam operatoriaus ar tiekėjo, savininko ir nuomininko susitarimui, nustatančiam, kad už tinkamą prievolių pagal sutartį vykdymą atsako nuomininkas ir savininkas). Prieš sudarant sutartis su nuomininku, operatoriui ar tiekėjui turi būti pateikti savininko nuosavybės teisę patvirtinantys dokumentai ir teisėtą pagrindą naudotis savininko turtu patvirtinantys dokumentai. Sutartys su nuomininkais sudaromos savininko ir (ar) nuomininko nurodytam terminui, kuriam suėjus, sutartis pasibaigia, išskyrus atvejus, kai esant raštiškam savininko sutikimui, operatorius ar tiekėjas ir nuomininkas susitaria pratęsti sutarties galiojimo terminą ar sudaryti naują terminuotą sutartį. Savininkas ir nuomininkas yra atsakingi už tiekėjo ir (ar) operatoriaus tinkamą informavimą apie nuomos santykių pasibaigimą, kai nuomos santykiai pasibaigia anksčiau nei su tiekėju ir (ar) operatoriumi sudaryta sutartis.

25. Operatorius ar tiekėjas turi teisę atsisakyti sudaryti sutartį su nuomininku tik tuo atveju, jei yra priežasčių, nustatytų Taisyklių 39 punkte.

26. Sutartyse, atsižvelgiant į atskirų sutarčių dalyko ypatumus, be kitų teisės aktais nustatytų sutarties sąlygų, privalo būti nurodyta sutarties šalių įsipareigojimai, jų pobūdis ir mastas, siūlomas paslaugų kokybės lygis, patikimumo kategorija, pradinio prijungimo terminas ir atitinkamos sutarties įsigaliojimo terminas bei atitinkamų paslaugų teikimo pradžios terminas, siūlomų techninės priežiūros paslaugų rūšys, priemonės, kuriomis vartotojas gali gauti naujausią informaciją apie visas taikomas kainas, tarifus ir mokesčius, informacija apie vartotojų teises, bei ginčų, kylančių iš sutartinių santykių, sprendimo tvarka, sutarties galiojimo laikotarpis, sutarties vykdymo atnaujinimo ir nutraukimo, sutarties pratęsimo ir nutraukimo sąlygos bei informacija, ar numatyta teisė nutraukti sutartį neatlygintinai, nuostolių kompensavimas tuo atveju, kai paslaugų kokybė neatitinka sutartyje nurodyto lygio ir (ar) tiekėjas ar operatorius nevykdo prisiimtų įsipareigojimų ar juos vykdo netinkamai, įskaitant netikslus ir vėluojančius mokėjimo dokumentus.

27. Elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartyse ar atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos tiekimo sutartyse, be Taisyklių 26 punkte nurodytų reikalavimų, turi būti nurodyta operatoriaus, prie kurio valdomų tinklų yra prijungti vartotojo elektros įrenginiai, pavadinimas ir kontaktiniai duomenys, taip pat vartotojo ir operatoriaus tarpusavio teisės ir pareigos, įskaitant operatoriaus atliekamų elektros energijos persiuntimo nutraukimo vartotojams ar apribojimo dėl elektros tinklų priežiūros

darbų sąlygos ir trukmė, poavarinių įjungimų sąlygos ir trukmė bei nuo šių veiksmų galimų nuostolių atlyginimo tvarka. Sudarant šiame punkte nurodytas sutartis su nebuitiniais vartotojais, *mutatis mutandis* taikomos buitinių vartotojų su tiekėjais sudaromų elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutarčių standartinių sąlygų aprašo nuostatos, apibrėžiančios operatoriaus ir vartotojo tarpusavio santykius.

28. Buitinis vartotojas turi teisę vienašališkai neatlygintinai, o nebuitinis vartotojas vienašališkai nutraukti sutartį su operatoriumi ir (ar) tiekėju sutartyje ir (ar) kituose teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis.

29. Buitinis vartotojas turi teisę per 14 dienų nuo sutarties sudarymo dienos atsisakyti su tiekėju sudarytos sutarties, jeigu sutartis buvo sudaryta nuotoliniu būdu ar ne tiekėjo klientų aptarnavimo patalpose, apie tai pranešęs tiekėjui Civiliniame kodekse nustatyta tvarka. Vartotojas, pageidaudamas, kad sutartis būtų pradėta vykdyti nepasibaigus 14 kalendorinių dienų atsisakymo nuo sutarties terminui, turi apie tai informuoti tiekėją Civiliniame kodekse nustatyta tvarka.

30. Nebuitinio vartotojo objektas, esantis vienoje geografinėje vietoje ir savarankiškai prijungtas prie skirstomųjų ar perdavimo tinklų, gali gauti elektros energiją iš kelių tiekėjų, jei tiekėjai tam pačiam vartotojo objektui kooperuodamiesi tiekia elektros energiją ir elektros energiją tiekiančių tiekėjų santykiai dėl balansavimo atsakomybės šiam vartotojo objektui yra tinkamai sureguliuoti sutartimis su perdavimo sistemos operatoriumi arba balansavimo elektros energijos tiekėju, kuriam yra priskirtas šis vartotojo objektas. Tuo atveju, kai vienam vartotojo objektui elektros energiją tiekia keli tiekėjai, vartotojas, susitaręs su tiekėjais, privalo nurodyti operatoriui vieną tiekėją, kuris bus įforminamas kaip konkrečiam vartotojo objektui elektros energiją tiekiantis tiekėjas. Nesutarimai dėl tarpusavio atsiskaitymų tarp tokių tiekėjų ir vartotojo sprendžiami teisės aktu nustatyta tvarka.

31. Gaminančio vartotojo vartojimo objektą balansuoja tiekėjas, kuriam yra priskirtas šis vartotojo objektas.

32. Prie operatoriaus elektros tinklų jungiamas vartotojas pranešimą operatoriui apie pasirinktą nepriklausomą tiekėją pateikia prieš prijungiant jo įrenginius prie operatoriaus elektros tinklų, bet ne vėliau kaip elektros apskaitos prietaiso įrengimo dieną. Jeigu iki elektros apskaitos prietaiso įrengimo dienos vartotojas nėra pasirinkęs nepriklausomo tiekėjo, jam elektros energijos tiekimą užtikrina, garantinis elektros energijos tiekėjas, išskyrus Elektros energetikos įstatymo 43 straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais, kai atitinkamam vartotojui elektros energija tiekama visuomenine elektros energijos kaina. Buitinio vartotojo duomenis, reikalingus sutarties su visuomeniniu tiekėju sudarymui ir (ar) vykdymui, visuomeniniam tiekėjui perduoda operatorius.

33. Nepriklausomas tiekėjas, prieš sudarydamas ar nutraukdamas sutartį su vartotoju, privalo prieš 3 savaites apie tai raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis pranešti operatoriui, prie kurio valdomų tinklų yra prijungti vartotojo elektros įrenginiai. Šiame punkte nustatytais terminais ir būdais nepriklausomas tiekėjas taip pat privalo informuoti vartotoją apie planuojamą sutarties su juo nutraukimą. Operatorius, gavęs nepriklausomo tiekėjo pranešimą apie sutarties su vartotoju sudarymą, ne vėliau kaip prieš 2 savaites iki naujos sutarties įsigaliojimo datos informuoja apie tai ankstesnį tiekėją, vartotoją ir naują tiekėją. Vartotojas, prieš sudarydamas arba nutraukdamas atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį su elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintoju privalo prieš 3 savaites apie tai raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis, jei jomis galima tinkamai identifikuoti asmenį, pranešti operatoriui, prie kurio elektros tinklų yra prijungti vartotojo elektros įrenginiai, o buitinis vartotojas – ir visuomeniniam tiekėjui, kurio licencijoje nurodytoje teritorijoje yra buitinio vartotojo įrenginiai.

34. Vartotojas, numatantis nutraukti sutartį, privalo paskutinę sutarties galiojimo dieną sutartyje nustatyta tvarka pranešti elektros apskaitos prietaisų rodmenis ir kitą galutiniam atsiskaitymui būtiną informaciją ir už patiektą elektros energiją, persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas atsiskaityti su tiekėju ar operatoriumi Elektros energetikos įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

35. Operatorius turi teisę nustatyti jam vartotojo ir (ar) tiekėjo teikiamos informacijos dėl tiekėjų pasikeitimo tvarką ir sąlygas.

36. Jei tiekėjo pranešime nurodyta tiekėjo pakeitimo ir vartotojo bei tiekėjo sudarytos sutarties įsigaliojimo data yra ankstesnė nei 3 savaitės nuo pranešimo pateikimo, operatorius perskaičiuoja pranešime nurodytą terminą ir apie tai raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis informuoja vartotoją ir tiekėją.

37. Kai vartotojas nutraukia sutartį su vienu tiekėju ir nesudaro naujos sutarties su kitu tiekėju, jis privalo sutarties nutraukimo dieną nurašyti elektros apskaitos prietaiso rodmenis ir juos pateikti operatoriui ir (ar) tiekėjui. Operatorius turi teisę patikrinti vartotojo pateiktus elektros apskaitos prietaiso rodmenis. Operatorius privalo pateikti buvusiam tiekėjui paskutinę sutarties galiojimo dieną užfiksuotus vartotojo elektros apskaitos prietaiso rodmenis ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo sutarties galiojimo pabaigos.

38. Tuo atveju, kai skirstomųjų tinklų operatorius elektros apskaitos prietaisų rodmenis nuskaito nuotoliniu būdu, jis pats nuskaito rodmenis paskutinę dieną prieš tiekėjų pasikeitimą, jeigu sutarties šalys nesusitaria kitaip.

39. Tiekėjas ir (ar) operatorius turi teisę atsisakyti sudaryti sutartį su vartotoju:

39.1. jeigu yra skola už elektros energiją ar už elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas;

39.2. jeigu yra pažeistos su operatoriumi ar tiekėju sudarytos sutarties esminės sąlygos;

39.3. jeigu yra pradėtos bankroto, restruktūrizavimo ar likvidavimo procedūros;

39.4. jeigu operatoriui ar tiekėjui pareikalavus, nepateikiamas visų būsimų vartotojo prievolių pagal sutartį tinkamo įvykdymo užtikrinimas ar nesuteikiamos kitos atsiskaitymo garantijos;

39.5. kitais Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – Civilinis kodeksas) ir Elektros energetikos įstatymo nustatytais atvejais.

40. Tais atvejais, kai elektros energijos tiekimas ir (ar) elektros energijos persiuntimas buvo nutrauktas dėl vartotojo kaltės ir neatstatytas ilgiau nei 6 mėnesius arba jei vartotojas padaro kitokią esminę sutarties pažeidimą, tiekėjas ir (ar) operatorius turi teisę nutraukti su vartotoju sudarytą sutartį vienašališkai, apie tai ne vėliau kaip prieš 30 kalendorinių dienų įspėjęs vartotoją elektroninio pašto ir jo buvimo vietos adresu (kai tokius duomenis vartotojas nurodė sutarties sudarymo metu) arba objekto adresu ar kitu tiekėjo ir (ar) operatoriaus prieinamu adresu, nustatytu Taisyklių 5 punkte nurodyta tvarka, jei sutarties sudarymo metu vartotojas šių duomenų nenurodė arba nurodė netikslūs duomenis. Jei tiekėjo ir (ar) operatoriaus informacija vartotojo nepasiekia šiame punkte nurodytais būdais, informacija apie būsimą sutarties nutraukimą skelbiama viešai tiekėjo ir (ar) operatoriaus interneto svetainėje nurodant tiekėjo ar operatoriaus suteiktą vartotojo kodą, objekto numerį, elektros energijos vartojimo būseną, sutarties nutraukimo datą.

41. Jei vartotojas tiekėjui ir (ar) operatoriui pateikia raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis, jei jomis galima tinkamai identifikuoti asmenį, pranešimą, kuriame nurodo, kad per ateinančius 6 mėnesius pašalins priežastį, dėl kurios jam buvo nutrauktas elektros energijos tiekimas ir (ar) persiuntimas, bei pradės vartoti elektros energiją, tokiu atveju tiekėjas ir (ar) operatorius turi teisę vienašališkai nutraukti su vartotoju sudarytas sutartis, jeigu elektros energijos tiekimas ir (ar) elektros energijos persiuntimas buvo nutrauktas dėl vartotojo kaltės ir neatkurtas ilgiau nei 12 mėnesių.

42. Nutraukus su vartotoju sudarytas sutartis Taisyklių 40, 41 ir 43 punktuose nustatytais atvejais, operatorius turi teisę atjungti vartotojo elektros įrenginius nuo operatoriaus elektros tinklų ir demontuoti elektros apskaitos prietaisus ir elektros atvadą. Atjungus vartotojo elektros įrenginius galios dedamosios mokestis skaičiuojamas iki elektros apskaitos prietaisų ir elektros atvado demontavimo.

43. Tais atvejais, kai vartotojas 36 mėnesius iš eilės nevartoja elektros energijos, tiekėjas ir (ar) operatorius turi teisę nutraukti su vartotoju sudarytą sutartį vienašališkai, apie tai ne vėliau kaip prieš 3 mėnesius įspėjęs vartotoją elektroninio pašto ir jo buvimo vietos adresu (kai tokius duomenis vartotojas nurodė sutarties sudarymo metu) arba objekto adresu ar kitu tiekėjo ir (ar) operatoriaus prieinamu adresu, nustatytu Taisyklių 5 punkte nurodyta tvarka, jei sutarties sudarymo metu vartotojas šių duomenų nenurodė arba nurodė netikslūs duomenis. Jei tiekėjo ir (ar) operatoriaus

informacija vartotojo nepasiekia šiame punkte nurodytais būdais, informacija apie būsimą sutarties nutraukimą skelbiama viešai tiekėjo ir (ar) operatoriaus interneto svetainėje nurodant tiekėjo ar operatoriaus suteiktą vartotojo kodą, objekto numerį, elektros energijos vartojimo būseną, sutarties nutraukimo datą.

44. Taisyklių 42 punkte nustatytais atvejais atjungti vartotojo elektros įrenginiai prie operatoriaus elektros tinklų prijungiami vadovaujantis Prijungimo tvarkos aprašo nustatyta tvarka ir sąlygomis.

45. Kiekvienas vartotojas (išskyrus buitinį vartotoją) sutartyje nustatyta tvarka ir laiku turi nurodyti tiekėjui numatomos pirkti elektros energijos kiekius pagal tiekėjo pateiktus laikotarpius.

46. Nepriklausomas tiekėjas, sudarydamas sutartis su vartotojais, taip pat turi laikytis ir šių reikalavimų:

46.1. pateikdamas pasiūlymą konkrečiam vartotojui dėl sutarties sudarymo, privalo pateikti vartotojui informaciją apie siūlomas elektros energijos tiekimo sąlygas, įskaitant ir informaciją apie būsimas vartotojo pareigas operatoriui, prie kurio tinklų prijungti vartotojo įrenginiai, išsamiai supažindinti vartotoją su siūlomos sutarties sąlygomis, elektros energijos tiekimo patikimumo garantijomis, elektros energijos kainos nustatymo ir apskaičiavimo principais bei suteikti visą kitą būtiną informaciją, kuri padėtų vartotojui priimti sprendimą dėl nepriklausomo tiekėjo pasirinkimo;

46.2. buitiniam vartotojui teikiamame pasiūlyme teikdamas informaciją apie elektros energijos kainą arba jos apskaičiavimo principus į elektros energijos kainą privalo įtraukti elektros energijos tiekimo, persiuntimo ir kitų su tuo susijusių paslaugų teikimo kainos dedamąsias dalis ir visus mokesčius;

46.3. vartotojui teikiamame pasiūlyme dėl sutarties sudarymo privalo nurodyti tokio pasiūlymo galiojimo terminą;

46.4. nepriklausomo tiekėjo ir vartotojo sudaromoje sutartyje turi būti nurodyta sutarties įsigaliojimo data, sutarties galiojimo terminas, išankstinio sutarties nutraukimo tvarka, galutinė elektros energijos kaina arba jos apskaičiavimo principai pagal Taisyklių 46.2 punkte nurodytus reikalavimus, taip pat atsiskaitymo tvarka ir terminai bei kitos esminės sutarties sąlygos.

47. Nepriklausomas tiekėjas yra atsakingas už pateikiamą vartotojui informaciją ir jos teisingumą apie siūlomas paslaugas, paslaugų kokybę, kainą ir kt.

48. Tuo atveju kai nepriklausomas tiekėjas Elektros energetikos įstatymo 44 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka informuoja vartotoją, kad negali užtikrinti savo įsipareigojimų tiekti elektros energiją, vartotojas, kurio suvartotos elektros energijos apskaitos prietaiso rodmenys nėra nuskaitomi nuotoliniu būdu, privalo nedelsdamas, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo garantinio tiekimo pradžios, jeigu apie tai jis buvo tinkamai informuotas, užfiksuoti faktinius elektros energijos apskaitos prietaiso rodmenis ir juos pateikti operatoriui. Operatorius turi teisę patikrinti vartotojo pateiktus elektros apskaitos prietaiso rodmenis. Operatorius privalo pateikti buvusiam tiekėjui užfiksuotus vartotojo elektros apskaitos prietaiso rodmenis ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo ataskaitinio mėnesio pabaigos.

49. Savininkas, perleidęs objektą, kuriame vartojama elektros energija, kito asmens nuosavybėn per 5 kalendorines dienas nuo objekto nuosavybės teisės perleidimo privalo nutraukti sudarytą sutartį ir iki sutarties nutraukimo dienos pranešti elektros apskaitos prietaisų rodmenis ir kitą galutiniam atsiskaitymui būtiną informaciją ir visiškai atsiskaityti su operatoriumi ir (ar) tiekėju už elektros energiją, jos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas ir informuoti apie sutarties nutraukimą naująjį objekto savininką. Naujasis objekto savininkas privalo per 5 kalendorines dienas nuo buvusio savininko pranešimo gavimo, bet ne vėliau kaip per 14 kalendorinių dienų nuo objekto nuosavybės teisės įgijimo, kreiptis į tiekėją ir (ar) operatorių dėl naujų sutarčių sudarymo.

IV. SKYRIUS OPERATORIAUS PAREIGOS

50. Operatorius privalo:

50.1. užtikrinti tinklų naudotojams vienodas ir nediskriminacines naudojimosi tinklais sąlygas;

50.2. sudaryti sąlygas naudotis elektros tinklais visiems tinklų naudotojams, išskyrus atvejus, kai tai neįmanoma dėl techninių priežasčių;

50.3. pats arba per įgaliotus trečiuosius asmenis organizuoti, diegti, naudoti ir prižiūrėti jam priklausančiais elektros tinklais persiunčiamos elektros energijos apskaitą bei eksploatuoti ir prižiūrėti jos įrenginius. Įgyvendindamas šias prievoles, operatorius, vadovaudamasis elektros įrenginių įrengimą reglamentuojančiais teisės aktais, įdiegia (esant neatitikimams – keičia) galios ribojimo priemones, kurios neleistų viršyti vartotojui suteiktos sutartyje nurodytos leistinosios naudoti galios;

50.4. sudaryti sutartis ir teikti vartotojams elektros energijos persiuntimo paslaugos teikimo vietoje kokybišką elektros energijos persiuntimo paslaugą, persiųsti kokybišką elektros energiją. Elektros energijos persiuntimo paslaugos ir elektros energijos kokybė turi atitikti sutarties, Lietuvos standarto LST EN 50160:2010 „Viešųjų elektros tinklų įtampos charakteristikos“ (toliau – Lietuvos standartas LST EN 50160:2010) ir kitų kokybę reglamentuojančių norminių teisės aktų nustatytus reikalavimus;

50.5. buitiniam vartotojui įsigijus naują objektą, dėl kurio nėra sudaryta Taisyklių 17.1 punkte nurodyta sutartis, tokį objektą priskirti visuomeniniam tiekėjui, jeigu buitinis vartotojas neinformavo operatoriaus, kad toks objektas būtų priskirtas buitinio vartotojo nurodytam nepriklausomam tiekėjui;

50.6. nebuitiniam vartotojui įsigijus naują objektą, dėl kurio nėra sudarytos Taisyklių 17.2 punkte nurodytos sutartys, priskirti tokį objektą elektros energijos tiekimą tokiam vartotojui užtikrinančiam nepriklausomam tiekėjui. Tais atvejais, kai nebuitiniam vartotojam elektros energijos tiekimą užtikrina daugiau nei vienas tiekėjas, nebuitinis vartotojas nurodo operatoriui, kuriam nepriklausomam tiekėjui priskirtinas naujas objektas;

50.7. persiuntimo paslaugą vartotojams teikti už pagrįstas, lengvai ir aiškiai palyginamas kainas;

50.8. nustatęs, kad buitinis vartotojas elektros energiją naudoja ne pagal Taisyklių 7 punkte apibrėžtą paskirtį, informuoti apie tai buitinių vartotojų ir jam elektros energiją tiekiantį tiekėją. Jei tokiam buitiniam vartotojui elektros energiją tiekia nepriklausomas tiekėjas, operatorius po 30 dienų nuo informacijos pateikimo dienos pradeda taikyti nebuitiniam vartotojui taikytinus elektros energijos persiuntimo paslaugos kainas ir tarifus;

50.9. Taisyklėse ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka pranešti vartotojams apie numatomus elektros energijos galios apribojimus ir nurodyti jų trukmę ir dydį, taip pat ir apie planuojamus elektros energijos persiuntimo nutraukimus, jų laiką ir trukmę;

50.10. vadovaudamasis teisės aktais, prijungti prie savo elektros tinklų naujų vartotojų elektros įrenginius, esančius veiklos licencijoje nurodytoje teritorijoje;

50.11. Taisyklių ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka atjungti nuo elektros tinklų vartotojo, nesilaikančio sutartyje nurodytų reikalavimų, elektros įrenginius;

50.12. nedelsiant po to, kai Taryba viešai paskelbia naujas kainas ir tarifus, tačiau ne vėliau kaip prieš 1 mėnesį iki kainų ir tarifų pasikeitimo, apie kainų ir tarifų pasikeitimą pranešti vartotojui raštu, elektroninių ryšių priemonėmis ar kitu sutartyje nustatytu informacijos teikimo būdu. Šią informaciją viešai savo nustatyta tvarka operatorius taip pat skelbia savo interneto svetainėje;

50.13. informuoti vartotoją apie pastebėtus gedimus, nelaimingus atsitikimus, įvykusius vartotojo elektros įrenginiuose;

50.14. užtikrinti, kad nebuitiniam vartotojui ar tiekėjui sutartyje nustatytu laiku ir būdu būtų pateikti persiuntimo paslaugos mokėjimo dokumentai;

50.15. atlyginti vartotojui ar tiekėjui tiesioginius nuostolius, kai operatorius nevykdo sutartyje, Taisyklėse ir kituose teisės aktuose nustatytų įsipareigojimų;

50.16. teisės aktų nustatyta tvarka atsakyti už savo darbuotojų ir įgaliotų trečiųjų asmenų kompetenciją ir atliekamų darbų kokybę;

50.17. raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis informuoti vartotoją apie ketinimą pakeisti sutarties sąlygas. Tokiu atveju vartotojas kartu informuojamas ir apie teisę per 30 kalendorinių dienų nuo informacijos apie ketinimą pakeisti sutarties sąlygas gavimo dienos nepritari sutarties sąlygų pakeitimui ir (ar) nutraukti sutartį;

50.18. kai vartotojas pageidauja pakeisti tiekėją, operatorius imasi priemonių, kad būtų sudarytos sąlygos pakeitimui atlikti per ne ilgesnį kaip 3 savaitių laikotarpį;

50.19. sudaryti tinkamas ir pakankamas sąlygas vartotojų prieigai prie informacijos ir duomenų apie mokėjimus už jiems suteiktas su elektros energijos persiuntimu susijusias paslaugas. Tinkamomis ir pakankamomis prieigos priemonėmis laikoma elektroninės ar popierinės sąskaitos pateikimas vartotojui arba elektroninė prieiga prie vartotojo mokėjimo duomenų ar kitos pagrįstos priemonės. Jeigu vartotojas pageidauja gauti popierines sąskaitas, operatoriai neturi teisės vartotojui taikyti tokios sąskaitos pateikimo mokesčio. Operatoriai be papildomo mokesčio vartotojams pateikdami elektroninę ar popierinę sąskaitą ar suteikdami elektroninę prieigą prie informacijos ir duomenų apie mokėjimus už jiems patiektą elektros energiją:

1) nurodo esamas su elektros energijos persiuntimu ir garantiniu tiekimu (jei vartotojui užtikrinamas garantinis tiekimas) susijusių paslaugų kainas, tarifus ir faktinį energijos suvartojimą už sąskaitoje ar per elektroninę prieigą pasiekiamuose vartotojo mokėjimo duomenyse nurodytą ataskaitinį laikotarpį;

2) pateikia vartotojo einamuoju metu suvartojamo elektros energijos kiekio ir elektros energijos, suvartotos per tą patį praėjusių metų laikotarpį, palyginimą;

3) pateikia, kai tai įmanoma, vartotojo elektros energijos suvartojimo palyginimą su vidutinio tos pačios grupės vartotojo elektros energijos suvartojimu;

50.20. elektros energijos valandinius suvartojimo duomenis už praėjusį ataskaitinį laikotarpį kartu su sąskaita už šiuo laikotarpiu suteiktas paslaugas elektroniniu būdu pateikti vartotojams, kurių objektuose vartojamos elektros energijos apskaitos prietaisai yra prijungti prie išmaniosios energijos apskaitos sistemų. Vartotojams ir (ar), vartotojams raštiškai sutikus, nepriklausomiems tiekėjams operatoriai už iš anksto operatorių nustatytą paslaugos kainą, pagrįstą patiriamomis sąnaudomis, gali sudaryti galimybę naudotis išmaniosios energijos apskaitos sistemose esančiais elektros vartojimo duomenimis;

50.21. vartotojui be papildomo mokesčio teikti mokėjimų dokumentus su informacija apie faktinį (Taisyklių 105 punkte nustatyta tvarka apskaičiuotą) elektros energijos suvartojimą ir palyginamąjį praėjusių metų to paties laikotarpio suvartojimą. Mokėjimų dokumentai vartotojui pateikiami ne rečiau kaip du kartus per metus, o vartotojo prašymu arba kai vartotojas pasirinko gauti mokėjimų dokumentus elektroniniu būdu – ne rečiau kaip kas ketvirtį;

50.22. vartotojui teikiamuose mokėjimų dokumentuose, sutartyse ar jų pakeitimuose pateikti nuorodą į valstybės institucijų skelbiamų vartotojų organizacijų, energetikos agentūrų ar panašių organizacijų kontaktinę informaciją, įskaitant interneto svetainių adresus, kuriose galima gauti informacijos apie esamas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, lyginamąsias galutinių energijos vartotojų charakteristikas ir energiją naudojančios įrangos technines specifikacijas;

51. Skirstomųjų tinklų operatorius, be Taisyklių 50 punkte nustatytų pareigų, privalo Elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka užtikrinti garantinį elektros energijos tiekimą prie jo valdomų tinklų prijungtiems vartotojams, nustatytais terminais nepasirinkusiems nepriklausomo elektros energijos tiekėjo arba tuo atveju, kai jų pasirinktas nepriklausomas tiekėjas nevykdo savo įsipareigojimo tiekti elektros energiją, nutraukia veiklą arba sutartį. Vartotojams, kurių įrenginiai yra prijungti prie perdavimo sistemos operatoriaus valdomų elektros tinklų, garantinio tiekimo funkciją šiame punkte numatytais atvejais užtikrina skirstomųjų tinklų operatorius, aptarnaujantis daugiau kaip 100 000 vartotojų. Garantinis elektros energijos tiekimas:

51.1. pradedamas vykdyti ne anksčiau kaip po 3 savaitių nuo šių Taisyklių 55.5 papunktyje nurodyto nepriklausomo tiekėjo pranešimo pateikimo dienos, išskyrus Elektros energetikos įstatymo 44 straipsnio 3 dalyje numatytus atvejus, kai garantinis tiekimas užtikrinamas nedelsiant. Operatoriai tarpusavyje keičiasi garantinio elektros energijos tiekimo užtikrinimui būtinais duomenimis;

51.2. vartotojams užtikrinamas ne ilgiau kaip 6 mėnesius, o jiems taikoma elektros energijos kaina nustatoma vadovaujantis Elektros energetikos įstatymo nuostatomis. Apie garantinio elektros energijos tiekimo nutraukimą asmuo, atliekantis garantinio tiekimo funkciją, įspėja vartotoją ne vėliau kaip prieš 3 savaites iki elektros energijos tiekimo nutraukimo dienos;

51.3. nepriklausomiems tiekėjams ar vartotojams neįvykdžius ar tinkamai neįvykdžius Elektros energetikos įstatymo 44 straipsnio 4 dalyje nustatytų pareigų, garantinio tiekimo metu tiekiamos elektros energijos kiekis apskaičiuojamas pagal vartotojo objekte suvartotos ir (ar) objektui persiųstos elektros energijos kiekį per einamąjį mėnesį, nustatytą proporcingai mėnesio dienų, kuriomis vartotojui užtikrinamas garantinis elektros energijos tiekimas, skaičiui.

52. Sudarydamas sutartį su perdavimo sistemos operatoriumi skirstomųjų tinklų operatorius privalo perdavimo sistemos operatoriaus reikalavimu užtikrinti visų savo prievolių tinkamą įvykdymą.

V. SKYRIUS TIEKĖJO PAREIGOS

53. Tiekėjas privalo:

53.1. tiekti elektros energiją vartotojams pagal Taisyklių 17 punkte nurodytas sutartis;

53.2. sudaryti tinkamas ir pakankamas sąlygas vartotojų prieigai prie informacijos ir duomenų apie mokėjimus už jiems patiektą elektros energiją ir (ar) su elektros energijos tiekimu ir persiuntimu susijusias paslaugas. Tinkamomis ir pakankamomis prieigos priemonėmis laikoma popierinės ar elektroninės sąskaitos pateikimas vartotojui arba elektroninė prieiga prie vartotojo mokėjimo duomenų ar kitos pagrįstos priemonės. Jeigu vartotojas pageidauja gauti popierines sąskaitas, tiekėjai neturi teisės vartotojui taikyti tokios sąskaitos pateikimo mokesčio. Tiekėjai be papildomo mokesčio vartotojams pateikdami elektroninę ar popierinę sąskaitą ar suteikdami elektroninę prieigą prie informacijos ir duomenų apie mokėjimus už jiems patiektą elektros energiją:

1) nurodo esamas faktines elektros energijos ir (ar) su elektros energijos tiekimu ir persiuntimu susijusių paslaugų kainas, tarifus ir faktinį energijos suvartojimą už sąskaitoje ar per elektroninę prieigą pasiekiamuose vartotojo mokėjimo duomenyse nurodytą ataskaitinį laikotarpį;

2) pateikia vartotojo einamuoju metu suvartojamo elektros energijos kiekio ir elektros energijos, suvartotos per tą patį praėjusių metų laikotarpį, palyginimą;

3) pateikia, kai tai įmanoma, vartotojo elektros energijos suvartojimo palyginimą su vidutinio tos pačios grupės vartotojo elektros energijos suvartojimu;

53.3. nemokamai teikti vartotojui informaciją apie efektyvų elektros energijos vartojimą, teikiamas paslaugas, paslaugų teikimo sąlygas, paslaugų ir elektros energijos kainas bei tarifus, numatomus sutarties pakeitimus ir kitą Elektros energetikos įstatyme, kituose teisės aktuose bei sutartyje nustatyta tvarka reikalaujamą pateikti informaciją, taip pat vartotojui be papildomo mokesčio teikti mokėjimų dokumentus su informacija apie faktinį (elektros apskaitos prietaisais automatiškai nuskaitytą, vartotojo deklaruotą arba Taisyklių 105.6 papunktyje nustatyta tvarka apskaičiuotą) elektros energijos suvartojimą ir palyginamąjį praėjusių metų to paties laikotarpio suvartojimą. Taip pat vartotojo prašymu bei atsižvelgiant į vartotojo elektros energijos suvartojimą tiekėjai raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis pateikia aiškius ir suprantamus pasiūlymus dėl elektros energijos kainų. Vartotojai apie tiekėjo ketinimą pakeisti sutarties sąlygas turi būti informuojami raštu ar elektroninių ryšių priemonėmis. Teikiant informaciją apie šį ketinimą, turi būti pranešama apie vartotojų teisę nepritariti sutarties sąlygų pakeitimui ir (ar) nutraukti sutartį. Mokėjimų dokumentai vartotojui pateikiami ne rečiau kaip du kartus per metus, o vartotojo prašymu arba kai vartotojas pasirinko gauti mokėjimų dokumentus elektroniniu būdu – ne rečiau kaip kas ketvirtį;

53.4. pirkti elektros energiją teisės aktų nustatyta tvarka;

53.5. užtikrinti, kad vartotojui sutartyje nustatytu laiku ir būdu būtų pateikti mokėjimo dokumentai;

53.6. vartotojui teikiamuose mokėjimų dokumentuose, sutartyse ar jų pakeitimuose pateikti nuorodą į valstybės institucijų skelbiamų vartotojų organizacijų, energetikos agentūrų ar panašių organizacijų kontaktinę informaciją, įskaitant interneto svetainių adresus, kuriose galima gauti informacijos apie esamas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, lyginamąsias galutinių energijos vartotojų charakteristikas ir energiją naudojančios įrangos technines specifikacijas;

53.7. vartotojo prašymu, vartotojo nurodytam energijos taupymo paslaugų teikėjui teikti informaciją apie vartotojo elektros mokėjimų dokumentus ir palyginamąjį praėjusių metų to paties laikotarpio suvartojimą;

53.8. sudaryti disbalanso pirkimo–pardavimo sutartį su perdavimo sistemos operatoriumi arba sutartį su kitu, atitinkamą sutartį su perdavimo sistemos operatoriumi turinčiu, balansavimo energijos tiekėju;

53.9. sudaryti persiuntimo paslaugos teikimo sutartį su skirstomųjų tinklų operatoriumi, jei ketina tiekti elektros energiją vartotojams pagal Taisyklių 17.1 ar 17.2.1 punkte nurodytas sutartis. Sudarydamas sutartį su operatoriumi nepriklausomas tiekėjas privalo operatoriaus reikalavimu užtikrinti visų savo prievolių tinkamą įvykdymą.

53.10. vykdyti kitas teisės aktuose nustatytas pareigas.

54. Visuomeninis tiekėjas, be Taisyklių 53 punkte nustatytų pareigų, privalo:

54.1. Elektros energetikos įstatymo tvarka nustatytais ir viešai paskelbtomis visuomeninėmis elektros energijos kainomis ir tarifais bei nediskriminuojančiomis sąlygomis sudaryti sutartis ir tiekti elektros energiją visiems visuomeniniam tiekėjui išduotoje licencijoje nurodytoje teritorijoje esantiems buitiniams vartotojams, kurie nepasirinko nepriklausomo tiekėjo arba kai jų pasirinktas nepriklausomas tiekėjas nevykdo priimtų įsipareigojimų, taip pat pažeidžiamiems elektros energijos vartotojams;

54.2. Elektros energetikos įstatyme nustatyta tvarka įvertinti faktinį elektros energijos suvartojimą atitinkamų buitinių vartotojų objektuose ir nustatyti, kuriems buitiniams vartotojams turi būti nutrauktas elektros energijos tiekimas visuomenine elektros energijos kaina. Nustatydamas faktinį elektros energijos suvartojimą laikotarpiu, nurodytu Elektros energetikos įstatymo 43 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 3 punktuose, įtraukti visą faktinį elektros energijos suvartojimą objekte, nepriklausomai nuo to, ar vertinamu laikotarpiu keitėsi objekto savininkas;

54.3. Elektros energetikos įstatyme nustatyta tvarka informuoti buitinius vartotojus apie sutarties su visuomeniniu tiekėju nutraukimą bei jų pareigą pasirinkti nepriklausomą tiekėją sudarant Taisyklių 17.1 punkte nurodytą sutartį. Jei po vartotojų informavimo objektas yra perleidžiamas kito asmens nuosavybėn, visuomeninis tiekėjas, sudarydamas sutartį su naujuoju objekto savininku, informuoja jį apie prievolę pasirinkti nepriklausomą tiekėją ir su juo sudaryti Taisyklių 17.1 punkte nurodytą sutartį;

54.4. nedelsiant po to, kai Taryba viešai paskelbia naujas kainas ir tarifus, tačiau ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki kainų ir tarifų pasikeitimo, apie kainų ir tarifų pasikeitimą pranešti vartotojui raštu, elektroninių ryšių priemonėmis ar kitu sutartyje nustatytu informacijos teikimo būdu. Šią informaciją visuomeninis tiekėjas taip pat viešai savo nustatyta tvarka skelbia interneto svetainėje;

54.5. teikti informaciją skirstomųjų tinklų operatoriui apie vartotojų, kuriems visuomeninis tiekėjas tiekia elektros energiją, pasirinktus ar taikomas atsiskaitymo būdus bei kitą informaciją, būtiną teisės aktuose nustatytų skirstomųjų tinklų operatoriaus funkcijų vykdymui. Prireikus operatorius ir visuomeninis tiekėjas turi teisę sudaryti informacijos mainų sutartį;

54.6. gavęs Taisyklių 50.8. punkte nurodytą informaciją, inicijuoti sutarties su buitiniu vartotoju nutraukimą. Apie planuojamą sutarties nutraukimą visuomeninis tiekėjas raštu ir (arba) elektroninių ryšių priemonėmis informuoja buitinį vartotoją prieš 30 dienų kartu nurodydamas pareigą pasirinkti nepriklausomą tiekėją ir su juo sudaryti Taisyklių 17.2 punkte nurodytas sutartis;

54.7. vykdyti kitas teisės aktuose nustatytas pareigas.

55. Nepriklausomas tiekėjas be Taisyklių 53 punkte nustatytų pareigų privalo:

55.1. užtikrinti informacijos apie vartotojus, su kuriais jis yra sudaręs sutartis, konfidencialumą. Visa informacija apie vartotoją yra konfidenciali, išskyrus teisės aktų numatytus atvejus, kada tokia informacija privalo būti atskleista;

55.2. vartotojo prašymu pateikti vartotojui informaciją apie duomenis, kuriuos Taisyklių 55.1 punkte nustatytais atvejais nepriklausomas tiekėjas atskleidžia tretiesiems asmenims;

55.3. skirstomųjų tinklų operatoriaus prašymu ne vėliau kaip viena savaitė iki elektros tiekimo vartotojui pradžios, pateikti operatoriui vartotojams planuojamo patiekti elektros energijos kiekio tiekimo grafiką ir (ar) kitą informaciją operatoriaus nurodyta apimtimi ir dažnumu;

55.4. apie numatomą kainos pasikeitimą vartotoją informuoti raštu, elektroninių ryšių priemonėmis, ar kitu sutartyje nustatytu informacijos teikimo būdu ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki numatomo kainos ar kainos apskaičiavimo principų pakeitimo;

55.5. tuo atveju, kai nepriklausomas tiekėjas sužino aplinkybes, dėl kurių nebegalės vykdyti savo įsipareigojimų tiekti elektros energiją vartotojams, nedelsiant pranešimu informuoti apie tai Tarybą, visuomeninį tiekėją, jeigu Elektros energetikos įstatymo 43 straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais atitinkamam vartotojui elektros energija turi būti tiekiama visuomenine elektros energijos kaina, operatorių, o savo vartotojams pranešti apie:

55.5.1. konkrečią garantinio elektros energijos tiekimo pradžią;

55.5.2. vartotojo teisę per 2 savaites nuo pranešimo gavimo dienos pasirinkti kitą nepriklausomą tiekėją ir tokio nepasirinkimo pasekmes, kuomet nepasirinkus kito nepriklausomo tiekėjo po 1 savaitės būtų pradėtas vykdyti garantinis elektros energijos tiekimas. Esant Elektros energetikos įstatymo 44 straipsnio 3 dalyje nustatytoms aplinkybėms, garantinis elektros energijos tiekimas užtikrinamas nedelsiant, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo šių aplinkybių atsiradimo;

55.5.3. vartotojo teisę gauti iš nepriklausomo tiekėjo sutartyje numatytų nuostolių atlyginimą dėl nepriklausomo tiekėjo negalėjimo įvykdyti savo įsipareigojimų;

55.5.4. informaciją apie faktinį patiektą ir neapmokėtą elektros energijos kiekį iki garantinio tiekimo pradžios ir kitą informaciją, reikalingą atsiskaityti už suvartotą elektros energiją;

55.5.5. informaciją apie tai, kad ne vėliau, kaip per 6 savaites nuo tiekėjo pasikeitimo ar garantinio tiekimo pradžios bus pateikta paskutinė sąskaita.

56. Tuo atveju, kai toje pačioje teritorijoje visuomeninio tiekimo veiklą vykdo ne skirstomųjų tinklų operatorius, o kitas asmuo, kuriam išduota visuomeninio tiekimo licencija, visuomeninio tiekėjo ir skirstomųjų tinklų operatoriaus tarpusavio teisės ir pareigos, teikiant paslaugas vartotojams, nustatomos teisės aktais ir tarpusavio sutartimis.

57. Su vartotojais sudaromų sutarčių sąlygos turi būti sąžiningos ir skaidrios, aiškiai ir suprantamai apibrėžtos, jose neturi būti kliūčių, trukdančių vartotojams naudotis savo teisėmis. Tiekėjams draudžiama vartotojų atžvilgiu taikyti nesąžiningus ar klaidinančius pardavimo metodus. Siekiant įvertinti, ar standartinė sutarties sąlyga, pagal kurią tiekėjas pasilieka teisę vienašališkai pakeisti su elektros energijos tiekimu susijusias kainas ir tarifus, atitinka sąžiningumo, pusiausvyros ir skaidrumo reikalavimus, sutartyje turi būti:

57.1. skaidriai pateikta šių kainų ir tarifų keitimo priežastis ir būdas, kad vartotojas, remdamasis aiškiais ir suprantamais kriterijais, galėtų numatyti galimus šių kainų ir tarifų pasikeitimus. Informacijos šiuo klausimu nebuvimo prieš sudarant sutartį iš principo neturėtų kompensuoti vien tai, kad jau vykdant sutartį vartotojams iš anksto pranešama apie kainų ir tarifų pakeitimą ir apie jų teisę nutraukti sutartį, jeigu jie nesutinka su šiuo pakeitimu;

57.2. numatytos sąlygos vartotojui ne tik formaliai nutraukti sutartį, bet ir konkrečiomis aplinkybėmis galimybė faktiškai ją pasinaudoti.

VI. SKYRIUS VARTOTOJO PAREIGOS

58. Vartotojas privalo:

58.1. prieš pradėdamas vartoti elektros energiją, sudaryti Taisyklių 17 punkte nurodytas sutartis;

58.2. užtikrinti tinkamą jam priklausančių elektros įrenginių ir prietaisų būklę, įrenginių įrengimą pagal teisės aktų reikalavimus ir saugų šių įrenginių eksploatavimą pagal sutarties ir teisės aktų reikalavimus;

58.3. laikytis sutartyse nustatytų elektros energijos vartojimo režimų;

58.4. jei sutartyje nenustatyta kitaip, ne vėliau kaip kiekvieno ataskaitinio laikotarpio paskutinę dieną, taip pat prieš pasikeičiant elektros energijos perdavimo, skirstymo ar visuomeninio tiekimo paslaugų kainoms ir (ar) tarifams, užrašyti elektros apskaitos prietaisų rodmenis ir deklaruoti operatoriui ar tiekėjui. Jei vartotojas yra sudaręs Taisyklių 17.2.2 punkte nurodytas sutartis, tai duomenis apie elektros apskaitos prietaisų rodmenis vartotojas teikia operatoriui. Rodmenų pateikimo formą ir būdą (-us) (elektroninių ryšių priemonėmis, įmokas priimančiose įstaigose ar pan.) pasirenka vartotojas. Rodmenų pateikimo forma ir būdas (-ai) bei jų keitimo tvarka nustatomi sutartyje;

58.5. sutartyje nustatytais terminais ir tvarka, pagal galiojančias kainas bei tarifus atsiskaityti su operatoriumi ir (ar) tiekėju už elektros energiją, elektros energijos persiuntimą (įskaitant sisteminės paslaugas) ir viešuosius interesus atitinkančias paslaugas ir (ar) galią;

58.6. įrengti, naudoti ir eksploatuoti savo elektros įrenginius taip, kad jie nekeltų grėsmės operatoriaus elektros tinklų, kitų asmenų elektros įrenginių ar prietaisų normaliam veikimui, nesudarytų sąlygų trikdžiams, turintiems neigiamą įtaką elektros energijos kokybei. Tuo atveju, jeigu yra nustatoma, kad elektros tinklo nuosavybės riboje vartotojo elektros įrenginiai blogina elektros energijos kokybę, vartotojas turi imtis atitinkamų priemonių;

58.7. neviršyti suteiktos leistinosios naudoti galios;

58.8. įrengiant elektros įrenginius ir vidaus tinklą pagal suteiktą patikimumo kategoriją, užtikrinti optimalią vartotojo elektros įrenginių schemą (kaip nustatyta Taisyklių 87, 89, 90 punktuose), numatant ir įgyvendinant priemones galimiems nuostoliams dėl elektros energijos persiuntimo ir tiekimo nutraukimo sumažinti ar jų išvengti, įskaitant ir priemones dėl Lietuvos standarte LST EN 50160:2010 nurodytų staigiųjų trumpųjų, ilgųjų įtampos kryžių ir pertrūkių;

58.9. leisti operatoriui ir (ar) jo įgaliotiems tretiesiems asmenims, pateikusiems atstovavimo teisę patvirtinančius dokumentus, eksploatuoti vartotojo teritorijoje ar pastatuose esančius ir operatoriui priklausančius elektros tinklus ir elektros įrenginius;

58.10. teikti operatoriui visą pagrįstai reikalaujamą informaciją, susijusią su vartotojo elektros tinklų ir įrenginių prijungimo schema, būkle ir veikimu;

58.11. operatoriaus nurodymu atjungti savo elektros energijos įrenginius nuo operatoriaus tinklų Taisyklėse, sutartyje ir kituose teisės aktuose nurodytais atvejais ir tvarka;

58.12. vykdyti operatoriaus ir (ar) Tarybos įpareigojimus pertvarkyti, rekonstruoti ar suremontuoti vartotojui priklausančius elektros apskaitai naudojamus elektros apskaitos schemas elementus, atvadus, įvadines elektros apskaitos spintas (skydelius), kai atvado elementai (kabelis, laidas, izoliatoriai ar pan.) arba įvadinė elektros apskaitos spinta (skydelis) susidėvi arba jų būklė kelia tiesioginį pavojų žmonių gyvybei ar sveikatai;

58.13. kai tik paaiškėja, nedelsiant informuoti operatorių apie:

58.13.1. visus elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemas elementų gedimus, elektros apskaitos prietaisų, elektros energijos apskaitos schemas elementų, kitų su elektros apskaita susijusių plombuojamųjų vietų plombų pažeidimus ar nutraukimus, taip pat apie nepagrįstą esminį pagal elektros energijos apskaitos prietaisus apskaičiuoto elektros energijos suvartojimo sumažėjimą arba padidėjimą;

58.13.2. elektros energijos persiuntimo sutrikimus;

58.13.3. operatoriaus elektros įrenginių, esančių vartotojo patalpose ar teritorijoje, gedimus;

58.13.4. visus jam žinomus nelaimingus atsitikimus, įvykusius operatoriaus elektros įrenginiuose;

58.14. nedelsiant informuoti Tarybą apie nelaimingus atsitikimus, įvykusius vartotojo elektros įrenginiuose;

58.15. sudarydamas sutartį su operatoriumi ir (ar) tiekėju operatoriaus ir (ar) tiekėjo reikalavimu užtikrinti visų savo prievolių tinkamą įvykdymą;

58.16. atlyginti operatoriui ar tiekėjui tiesioginius nuostolius, kai vartotojas nevykdo sutartyje, Taisyklėse ir kituose teisės aktuose nustatytų reikalavimų;

58.17. nedelsiant informuoti tiekėją ir (ar) operatorių apie sutarties galiojimo metu pasikeitusią elektros naudojimo paskirtį;

58.18. tuo atveju, kai nepriklausomas tiekėjas Taisyklių 55.5 punkte nustatyta tvarka įspėjo vartotoją, kad jis nebevykdys elektros energijos tiekimo, ne vėliau kaip per 2 savaites pasirinkti kitą nepriklausomą tiekėją;

58.19. vadovaujantis Elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių nustatymo metodika ir Tarybos patvirtintais prijungimo prie tinklų įkainiais, apmokėti už leistinosios naudoti galios sumažinimą ir (ar) elektros energijos tiekimo patikimumo kategorijos keitimą į žemesnę, kai vartotojas mažina elektros įrenginių leistiną naudoti galią ir (ar) keičia elektros energijos tiekimo patikimumo kategoriją į žemesnę praėjus mažiau kaip 3 metams nuo šios leistinosios naudoti galios ir (ar) elektros energijos tiekimo patikimumo kategorijos suteikimo;

58.20. vykdyti kitas teisės aktuose nustatytas pareigas.

59. Nebuitinis vartotojas privalo:

59.1. elektros įrenginiams eksploatuoti skirti arba samdyti darbuotojus, turinčius reikiamą kvalifikaciją ir teisę atlikti darbus veikiančiuose elektros įrenginiuose;

59.2. laiku pateikti operatoriui nustatytų žiemos ir vasaros kontrolinių dienų vartotojo naudojamos aktyviosios ir reaktyviosios galios grafikus, jeigu tai yra numatyta sutartyje arba to pareikalauja operatorius;

59.3. sutartyje nustatytu laiku nurodyti numatomos pirkti elektros energijos kiekius pagal tiekėjo ir (ar) operatoriaus pateiktus laikotarpius;

59.4. laikytis operatoriaus nustatyto optimalaus reaktyviosios elektros energijos (galios), naudojamos iš elektros tinklo, dydžio ir kompensavimo įrenginių veikimo režimo;

59.5. vykdyti nurodyto apribojimo ir atjungimo reikalavimus pagal operatoriaus sudarytus ir vartotojui praneštus apribojimo ir atjungimo grafikus;

59.6. leisti operatoriaus darbuotojams, pateikusiems tarnybinius pažymėjimus, ir (ar) operatoriaus įgaliotiems tretiesiems asmenims, pateikusiems atstovavimo teisę patvirtinančius dokumentus, matuoti naudojamą elektros galią, įtampos dydį, kontroliuoti kitus elektros energijos parametrus ir, elektros energijos vartojimo režimą, įrengti, keisti, eksploatuoti elektros apskaitos prietaisus bei elektros energijos apskaitos schemų elementus, esančius vartotojo patalpose ar teritorijoje, apžiūrėti jų plombas, nustatyti elektros apskaitos prietaisų rodmenis;

59.7. patikrinimo metu nustatčius elektros apskaitos prietaiso, elektros apskaitos schemas, elementų pažeidimų, galinčių turėti įtakos tinkamai elektros energijos apskaitai, arba nustatčius elektros energijos naudojimo be elektros apskaitos prietaiso faktą ar pastebėjus tokio fakto požymių, leisti operatoriaus darbuotojams, pateikusiems tarnybinius pažymėjimus, ir (ar) operatoriaus įgaliotiems tretiesiems asmenims, pateikusiems atstovavimo teisę patvirtinančius dokumentus, apžiūrėti vartotojo eksploatuojamus elektros įrenginius ir (ar) lokalų elektros tinklą. Taisyklių 58.9, 59.6 bei šiame punkte nurodyti operatoriaus veiksmai turi būti atliekami vartotojo darbo laiku, išskyrus atvejus, kai, siekiant užtikrinti tinkamą Taisyklių 132 punkto nuostatų įgyvendinimą, saugų ir efektyvų elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą, ir (ar) tinkamą tiekiamos elektros energijos apskaitą, nurodytus veiksmus būtina atlikti kitu laiku;

59.8. vadovaujantis Elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių nustatymo metodika, apmokėti už leistinosios naudoti galios sumažinimą ir (ar) elektros energijos tiekimo patikimumo kategorijos keitimą į žemesnę, kai vartotojas yra išipareigojęs 10 metų nuo sutarties įsigaliojimo momento nemažinti leistinosios naudoti galios, mažina elektros įrenginių leistiną naudoti galią ir (ar) keičia elektros energijos tiekimo patikimumo kategoriją į žemesnę praėjus mažiau kaip 10 metų nuo šios leistinosios naudoti galios ir (ar) elektros energijos tiekimo patikimumo kategorijos suteikimo;

59.9. vykdyti kitas teisės aktuose nustatytas pareigas.

60. Vartotojas, valdantis lokalųjį elektros tinklą, privalo:

60.1. užtikrinti, kad jo lokalųjį elektros tinklą eksploatuojantys darbuotojai turėtų reikiamą kvalifikaciją ir teisę atlikti darbus veikiančiuose elektros įrenginiuose;

60.2. naudoti savo lokalųjį elektros tinklą, laikydamasis teisės aktuose nustatytų reikalavimų ir nepažeisdamas operatoriaus bei kitų asmenų teisių ir teisėtų interesų. Vartotojas neturi teisės prie savo lokalojo (vidaus) elektros tinklo jungti kitų vartotojų ar asmenų elektros įrenginius ir (ar) tiesti bei rekonstruoti elektros tinklus, esančius už jam nuosavybės teise ar valstybinės (savivaldybės) žemės sklypo nuomos teise priklausančio žemės sklypo ribų, išskyrus atvejus, kai kitų asmenų elektros įrenginiai prie vartotojo lokalaus elektros tinklo yra teisėtai prijungti iki 2002 m. sausio 1 d. arba toks elektros įrenginių ir (ar) imtuvų prijungimas arba tinklų tiesimas ar rekonstrukcija yra suderinti su operatoriumi, turinčiu licenciją toje teritorijoje verstis skirstymo veikla;

60.3. vadovaujantis Civilinio kodekso ir Elektros energetikos įstatymo nuostatomis sudaryti elektros energijos persiuntimo paslaugos sutartis ir teikti subabonentams elektros energijos persiuntimo paslaugos teikimo vietoje kokybišką elektros energijos persiuntimo paslaugą, persiūsti kokybišką elektros energiją. Elektros energijos persiuntimo paslaugos ir elektros energijos kokybė turi atitikti sutarties, Lietuvos standarto LST EN 50160:2010 ir kitų kokybę reglamentuojančių norminių teisės aktų nustatytus reikalavimus;

60.4. eksploatuoti savo lokalųjį elektros tinklą taip, kad nepažeistų subabonentų, kurių elektros įrenginiai ar elektros imtuvai yra prijungti prie vartotojo lokalojo elektros tinklo, teisių ir teisėtų interesų. Subabonentai privalo sutartyje nustatytais sąlygomis ir tvarka atsiskaityti už persiūtą elektros energiją lokaliuoju elektros tinklu. Vartotojas turi teisę nutraukti arba apriboti subabonentų elektros įrenginių aprūpinimą elektros energija tada, kai subabonentai nevykdo savo prievolės atsiskaityti už jiems persiūtą elektros energiją, taip pat nutraukti arba apriboti elektros energijos persiuntimą kitais atvejais, nurodytais Taisyklių X skyriuje;

60.5. subabonto reikalavimu atlyginti jam patirtus tiesioginius nuostolius tuo atveju, kai dėl vartotojo kaltės subabonentui yra nutraukiamas ar apribojamas elektros energijos persiuntimas arba pažeidžiami subabonentui persiunčiamos elektros energijos kokybės parametrai;

60.6. kitais santykių su subabonentais atvejais vadovautis Taisyklėse nustatytais sąlygomis bei reikalavimais, reglamentuojančiais operatoriaus ir vartotojo teises ir pareigas, jei su subabonentais sudarytose sutartyse nenustatyta kitaip;

60.7. vykdyti kitas teisės aktuose nustatytas pareigas.

61. Buitiniai vartotojai ar jų atstovai operatoriaus darbuotojams, pateikusiems tarnybinius pažymėjimus, ir operatoriaus įgaliotiems tretiesiems asmenims, pateikusiems atstovavimo teisę patvirtinančius dokumentus, privalo leisti įrengti, keisti, eksploatuoti, patikrinti elektros apskaitos prietaisus bei elektros energijos apskaitos schemų elementus, esančius vartotojo patalpose ar teritorijoje, apžiūrėti jų plombas, patikrinti atvadą, nustatyti elektros apskaitos prietaisų rodmenis ir dalyvauti, kai darbų atlikimo metu yra nustatomas elektros apskaitos prietaiso ar apskaitos schemos elemento gedimas ir (ar) pažeidimas. Operatoriaus darbuotojas ir operatoriaus įgalioti tretieji asmenys aukščiau išvardintus veiksmus ne vartotojo patalpose ar teritorijoje gali atlikti nedalyvaujant vartotojui ar jo atstovui, išskyrus atvejį, kai darbų atlikimo metu yra nustatomas elektros apskaitos prietaiso ar apskaitos schemos elemento gedimas ir (ar) pažeidimas.

62. Patikrinimo metu nustačius, kad elektros energija gali būti naudojama be apskaitos prietaiso, arba nustačius elektros apskaitos prietaiso pažeidimus, galinčius turėti įtakos tinkamai elektros energijos apskaitai, buitinis vartotojas arba jo atstovas turi leisti operatoriaus darbuotojams, pateikusiems tarnybinius pažymėjimus ir (ar) operatoriaus įgaliotiems tretiesiems asmenims, pateikusiems atstovavimo teisę patvirtinančius dokumentus, apžiūrėti buitinio vartotojo naudojamus elektros imtuvus, siekiant nustatyti jų naudojamą galią. Jeigu buitinis vartotojas ar jo atstovas operatoriaus darbuotojams ir (ar) operatoriaus įgaliotiems tretiesiems asmenims, pateikusiems atstovavimo teisę patvirtinančius dokumentus, nesuteikia galimybės apžiūrėti buitinio vartotojo naudojamus elektros imtuvus, siekiant nustatyti jų naudojamą galią, tai nustačius neteisėto elektros energijos vartojimo faktą, perskaičiuojant suvartotą elektros energiją taikomos Taisyklių 131.12 punkto nuostatos.

Operatorius turi organizuoti savo darbą taip, kad visi Taisyklių 58.9, 61 bei šiame punkte nurodyti operatoriaus veiksmai buitinio vartotojo patalpose ar teritorijoje būtų vykdomi nuo 8 iki 22 valandos, išskyrus atvejus, kai buitinis vartotojas sutinka, kad darbai būtų atliekami ir kitu laiku.

63. Apie operatoriaus darbuotojų ar operatoriaus įgaliotų trečiųjų asmenų atlikto buitinio vartotojo apskaitos prietaiso ir elektros apskaitos schemos elementų patikrinimo rezultatus operatorius informuoja vartotoją patikrinimo vietoje palikdamas nustatytos formos pranešimą, nesant tokios galimybės – raštu elektroninių ryšių priemonėmis ar kitu sutartyje numatytu būdu informuoja vartotoją ne vėliau kaip per 10 darbo dienų. Operatorius pranešime apie atliktą patikrinimą nurodo patikrinimo datą, tikrinimo metu užfiksuotus elektros apskaitos prietaiso rodmenis ir kontaktinį operatoriaus telefono numerį.

64. Vartotojas turi teisę susipažinti su elektros energijos suvartojimo duomenimis, įskaitant suvartotos elektros energijos kiekį, taip pat, nemokamai leisti bet kuriam tiekėjui naudotis savo elektros energijos suvartojimo duomenimis, kuriuos nemokamai turi teisę gauti pats vartotojas, jeigu tenkinamos šios sąlygos:

64.1. vartotojo elektros energijos suvartojimo duomenys nepriklausomiems tiekėjams teikiami tik esant rašytiniam ar elektroninių ryšių priemonėmis, jei jomis galima tinkamai identifikuoti asmenį, pateiktam vartotojo sutikimui;

64.2. vartotojo sutikimas dėl elektros energijos suvartojimo duomenų pateikimo ir naudojimo pateikiamas skirstomųjų tinklų operatoriaus savitarnos svetainėje. Esant techninėms galimybėms, sutikimas gali būti pateikiamas nepriklausomo tiekėjo savitarnos svetainėje, iš kurios duomenys per integracines sąsajas perduodami skirstomųjų tinklų operatoriui; tokiais atvejais už pateikto sutikimo teisėtumą ir duomenų teisingumą atsako nepriklausomas tiekėjas.

65. Esant Taisyklių 64 punkte nustatytoms sąlygoms skirstomųjų tinklų operatorius suteikia prieigos teisę nepriklausomiems tiekėjams susipažinti su sutikimą davusio vartotojo:

65.1. elektros energijos suvartojimo duomenimis (mėnesiniai arba valandiniai, jeigu vartotojo objekte yra įdiegta išmanioji energijos apskaitos sistema) už laikotarpį ne ilgesnį nei 36 kalendoriniai mėnesiai;

65.2. kontaktiniais duomenimis (vartotojo adresas, telefono ryšio numeris, elektroninio pašto adresas ir kiti duomenys), jeigu skirstomųjų tinklų operatorius juos valdo;

65.3. kitais duomenimis, dėl kurių teikimo ir naudojimo vartotojas davė sutikimą.

VII. SKYRIUS

ELEKTROS APSKAITOS ĮRENGIMAS IR EKSPLOATAVIMAS

66. Vartotojų elektros apskaita įrengiama vadovaujantis Elektros įrenginių įrengimo bendrosiose taisyklėse ir kituose teisės aktuose nurodytais techniniais įvadinių elektros apskaitos spintų (skydelių), prietaisų įrengimo vietų, elektros skaitiklių, matavimo transformatorių ir kitų elektros apskaitos schemos elementų reikalavimais.

67. Įvadinė elektros apskaitos spinta (skydelis), elektros apskaitos prietaisai ir elektros apskaitos schemos elementai yra elektros tinklo neatskiriamos dalys.

68. Elektros apskaita įrengiama operatoriaus ir vartotojo elektros tinklo nuosavybės riboje arba naujojo vartotojo elektros įrenginių prijungimui prie elektros tinklų išduotose prijungimo sąlygose operatoriaus nurodytoje elektros tinklo vietoje.

69. Nustatytuose elektros apskaitos prietaiso įrengimo taškuose elektros apskaitos prietaisus savo lėšomis įrengia, prižiūri ar keičia operatorius. Elektros apskaitos prietaisai keičiami nemokamai teisės aktuose nustatytais atvejais (pasibaigus jų metrologinės patikros terminui ar jiems sugedus ne dėl vartotojo kaltės ir kt.).

70. Atsižvelgiant į vartotojui leistiną naudoti galią ir įtampą elektros apskaitos prietaisų įrengimo taškuose, elektros apskaitos schemose gali būti naudojami elektros apskaitos schemos elementai. Šie elementai pagal technines galimybes ir elektros apskaitos įrengimo tašką, nustatytą sutartyje ar prijungimo sąlygose, gali būti įrengti tiek operatoriaus, tiek vartotojo elektros tinkle. Elektros apskaitos schemos elementus ir įvadinę elektros apskaitos spintą (skydelį) savo lėšomis

įrengia ir juos prižiūri ta sutarties šalis, kurios įrenginiuose yra elektros apskaitos įrengimo taškas. Visais atvejais elektros apskaitos prietaisų ir elektros apskaitos schemos elementų prijungimo schema turi būti suderinta su operatoriumi. Operatoriaus įrenginiuose įrengti elektros apskaitos schemos elementai ir įvadinė elektros apskaitos spinta (skydelis) yra operatoriaus nuosavybė.

71. Daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose elektros apskaitos prietaisai, neatsižvelgiant į nustatytas nuosavybės ribas, turi būti įrengiami kiekvienam butui atskirai bendrojo naudojimo patalpose (laiptinėse, koridoriuose arba specialiai elektros apskaitos prietaisams skirtose patalpose ar pan.). Jei minėtuose namuose elektros apskaitos prietaisai įrengti butuose, taip pat kai kiekvienam butui nėra įrengti atskiri, teisės aktų reikalavimus atitinkantys ir operatoriui nuosavybės teise priklausantys elektros apskaitos prietaisai (įrengtas daugiabučio gyvenamojo namo įvadinio elektros apskaitos prietaisas), tai rekonstruojant (pertvarkant) tokį namą elektros apskaitos prietaisus būtina įrengti atskirai kiekvienam butui bendrojo naudojimo patalpose (laiptinėse, koridoriuose arba specialiai elektros apskaitos prietaisams skirtose patalpose ar pan.) įrengtose įvadinėse elektros apskaitos spintose (skydeliuose).

72. Kai norima pagal teisės aktų reikalavimus įrengti elektros apskaitos prietaisus ir toks įrengimas yra įmanomas tik rekonstravus (pertvarkius) vidaus tinklą, pastarąjį savo lėšomis rekonstruoja daugiabučio gyvenamojo namo savininkai.

73. Daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose taip pat įrengiami elektros apskaitos prietaisai elektros energijai, vartojamai bendroms namo reikmėms (vestibiuliams, laiptinėms ir rūšiams apšviesti, hidrauliniams siurbliams, šilumos punktui, liftui ir kitoms bendroms reikmėms), apskaityti. Šiuos apskaitos prietaisus operatorius įrengia namo įvadinėje elektros skirstomojoje spintoje (skydelyje) arba greta jos.

74. Kai buitinio vartotojo ir operatoriaus sutarimu (Taisyklių 125 punktą) ar teismo sprendimu nustatoma, kad vartotojas neteisėtai vartojo elektros energiją, operatorius gali įrengti įvadinę elektros apskaitos spintą (skydelį) ir apskaitos prietaisą operatoriaus darbuotojams ir (ar) jo įgaliotiems tretiesiems asmenims ištisą parą laisvai prieinamoje vietoje.

75. Priėjimai prie elektros apskaitos prietaisų turi būti laisvi. Draudžiama dėti bet kokius daiktus ant elektros apskaitos prietaisų, įvadininių elektros apskaitos spintų (skydelių) arba į jas.

76. Neteisėto elektros energijos vartojimo prevencijai elektros apskaitose plombuojamos elektros apskaitos prietaisų ir elektros apskaitos schemų elementų išardomi korpusai, prijungimo gnybtai ir kitos vietos, kuriose naudojant specialiuosius įtaisus galima paveikti elektros apskaitos rezultatus. Paprastai plombuojamos tokios vietos:

76.1. ant elektros skaitiklio gaubto turi būti gamintojo ir metrologinę patikrą atlikusios organizacijos plombos arba žymenys, o ant gnybtų trinkelės dangtelio, daugiatarifio elektroninio elektros skaitiklio optinės sąsajos (tuo atveju, kai techniškai tai galima atlikti) ir srovės kilpų išėjimų, elektros skaitiklius valdančių laikrodžių programų nustatymo klavišų ir gnybtų dangtelių – operatoriaus plombos;

76.2. ant įtampos ir srovės transformatorių korpusų turi būti metrologinę patikrą atlikusios organizacijos plombos arba žymenys;

76.3. operatorius plombuoja įtampos transformatorių, prie kurių prijungti elektros apskaitos prietaisai, antrinius gnybtus arba narvelių, kuriuose transformatoriai įrengti, duris, minėtų transformatorių skyriklių pavaras, srovės transformatorių antrinius gnybtus arba narvelių, kuriuose transformatoriai įrengti, duris, visų apskaitos prietaisų ir grandinių sujungimo ir prijungimo gnybtus, taip pat kai elektros energija tiekama 0,4 kV elektros linijomis, atvaduose prieš elektros apskaitą įrengtų komutacinių aparatų srovines dalis ar sujungimų gnybtų dėžutes, 0,4 kV skirstyklose įvadininių narvelių duris.

77. Jei vartotojui įrengta įvadinė elektros apskaitos spinta (skydelis) su joje įrengtų elektros apskaitos prietaisų, atvado atjungimo komutacinių aparatų srovės transformatoriais, bandymo bloku (gnybtynu) ar panašiai, tai plombuojamos minėtos spintos (skydelio) durys ir vyriai arba, jei įrengtas vidinis apsauginis dangtis, tai plombuojamas dangtis.

78. Atsižvelgiant į elektros apskaitos schemą, gali būti plombuojamos ir kitos, nei nurodytos Taisyklių 76 punkte, elektros apskaitos prietaisų ir įrenginių dalys. Operatorius, gavęs tiekėjo

pranešimą apie sutarties su vartotoju sudarymą, privalo raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis informuoti vartotoją ar jo atstovą apie visas plombuojamas vietas. Jei vėliau ši informacija pasikeičia, operatorius ne vėliau kaip per 14 dienų raštu, elektroninių ryšių priemonėmis ar kitu sutartyje nustatytu informacijos teikimo būdu privalo vartotojui ar jo atstovui pateikti atnaujintą informaciją apie plombuojamas vietas.

79. Visais atvejais nenuėmus plombų vartotojui turi būti suteikta galimybė iš indikatorių (rodmenų įtaisų) vizualiai nuskaityti elektros skaitiklio ir jį valdančio laikrodžio informaciją.

80. Jei sutartyje su vartotoju nenustatyta kitaip, už elektros apskaitos prietaisų, elektros apskaitos schemose naudojamos įrangos ir įtaisų bei plombų, uždėtų Taisyklių 76, 77 ir (ar) 78 punktuose nurodytose vietose, periodinį stebėjimą ir Taisyklėse nustatytais atvejais operatoriaus informavimą apie pastebėtus šių prietaisų, įrangos gedimus ir plombų pažeidimus atsako vartotojas ir vartotojo objekto ir (ar) įrenginių, kuriuose jie įrengti, savininkai arba nuomininkai panaudos gavėjai, laikinieji gyventojai ir kiti teisėti objekto naudotojai.

81. Matavimo transformatoriai, prie kurių prijungti elektros apskaitos prietaisai, įrengiami, perkeliama ir (ar) keičiami tik sutikus ir dalyvaujant operatoriaus įgaliotam atstovui.

82. Vartotojo pageidavimu ir jam padengus visas su įrengimu susijusias išlaidas, operatorius vartotojui gali įdiegti išmaniąją elektros energijos apskaitos sistemą.

83. Elektros apskaitos prietaisų, elektros apskaitos schemos elementų gadinimas, falsifikavimas, plombų pažeidimas ar be operatoriaus sutikimo išardymas, savavališkas elektros apskaitos schemos keitimas, siekiant sumažinti apskaitomos elektros energijos kiekį arba elektros skaitiklio rodmenis, kitoks elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemos elementų paveikimas arba savavališkas elektros įrenginių prijungimas prie operatoriaus tinklo yra Taisyklių nuostatų pažeidimas, už kurį asmuo atsako įstatymų nustatyta tvarka. Tokiam vartotojui taikomos ir kitos atitinkamos Taisyklių nuostatos.

VIII. SKYRIUS

VARTOTOJŲ APRŪPINIMO ELEKTROS ENERGIJA PATIKIMUMAS

84. Elektros energijos persiuntimo patikimumas ir aprūpinimo elektros energija atkūrimo trukmė (toliau – patikimumo kategorija) iki operatoriaus ir vartotojo elektros tinklų nuosavybės ribos nustatomos elektros tinklų nuosavybės ribų akte.

85. Nustatomos šios trys patikimumo kategorijos:

85.1. Trečia (III) patikimumo kategorija užtikrinama vartotojus aprūpinant elektros energija iš vieno elektros energijos šaltinio viena elektros linija. Nutrūkus elektros energijos persiuntimui, aprūpinimas elektros energija ties operatoriaus ir vartotojo elektros tinklų nuosavybės riba turi būti atkurtas ne vėliau kaip per 24 valandas.

85.2. Antra (II) patikimumo kategorija užtikrinama vartotojus aprūpinant elektros energija iš dviejų elektros energijos šaltinių atskiromis elektros linijomis. Nutrūkus elektros energijos persiuntimui, aprūpinimas elektros energija ties operatoriaus ir vartotojo elektros tinklų nuosavybės riba turi būti atkurtas nors iš vieno elektros energijos šaltinio ne vėliau kaip per 2,5 valandas.

85.3. Pirma (I) elektros energijos patikimumo kategorija užtikrinama vartotojus aprūpinant elektros energija iš dviejų arba daugiau nepriklausomų elektros energijos šaltinių atskiromis elektros linijomis ir aprūpinimas elektros energija gali būti nutrauktas laikui, kiek to reikia automatiniam perjungimui nuo vieno nepriklausomo elektros energijos šaltinio prie kito arba pakartotiniam elektros energijos šaltinio įjungimui.

86. Tuo atveju, kai elektros tinklų nuosavybės ribų akte patikimumo kategorija nenustatyta, tai laikoma, kad vartotojui yra suteikta Taisyklių 85.1 punkte apibrėžta trečia (III) patikimumo kategorija nepriklausomai nuo įrengtų elektros linijų ar elektros energijos šaltinių kiekio.

87. Vartotojas, kurio prašymu yra suteikiama pirma (I) patikimumo kategorija ir yra būtinas nepertraukiamas aprūpinimas elektros energija (ypač svarbioms pirmos kategorijos elektros imtuvų grupėms), privalo įsirengti elektros energijos aprūpinimą iš nuosavų autonominių elektros energijos

šaltinių (akumuliatorių baterijų, elektros generatoriaus ar pan.) su tinkamai veikiančia automatika, kuri prijungtų atjungtą pirmos grupės elektros imtuvą prie šio maitinimo šaltinio.

88. Tuo atveju, kai vartotojo prašymu yra suteikiama pirmą (I) patikimumo kategoriją skirstomųjų tinklų operatorius, privalo tai raštu suderinti su perdavimo sistemos operatoriumi.

89. Vartotojas, kuris yra aprūpinamas elektros energija iš dviejų ar daugiau elektros šaltinių, privalo įrengti savo vidaus elektros tinklą ir automatiką taip, kad operatoriaus ir vartotojo nuosavybės riboje operatoriui perjungus kitą elektros šaltinį arba jį išjungus, vartotojo vidaus tinklas sugebėtų tinkamai aprūpinti savo elektros įrenginius ar elektros imtuvus elektros energija iš veikiančio elektros energijos šaltinio ar nuosavo autonominio šaltinio.

90. Nebuitinis vartotojas nepriklausomai nuo to, kokia patikimumo kategorija jam yra suteikiama, privalo įdiegti technines priemones, reikalingas technologiniams procesams saugiai sustabdyti ir galimiems nuostoliams išvengti ar maksimaliai juos sumažinti.

91. Operatorius turi teisę, informavęs vartotoją ne vėliau kaip prieš 10 kalendorinių dienų, pakeisti elektros tinklų nuosavybės ribų akte nustatytą patikimumo kategoriją tik gavęs Tarybos sutikimą, jei vartotojas nevykdo teisės aktų reikalavimų, nesilaiko sutarties reikalavimų, išduotų prijungimo sąlygų, nevykdo pagrįstų operatoriaus nurodymų, arba vartotojo vidaus elektros tinklo techniniai parametrai yra nepakankami užtikrinti sutartyje nurodytoms aprūpinimo elektra patikimumo sąlygoms.

92. Dėl Taisyklėse ir kituose teisės aktuose nustatytų civilinės atsakomybės netaikymo ar atleidimo nuo jos aplinkybių (nenugalimos jėgos, valstybės veiksmų, trečiojo asmens veiksmų, vartotojo veiksmų ar neveikimo, būtinąjo reikalingumo ir kt.) sukeltų elektros įrenginių ir elektros šaltinių avarių ar sutrikimų likvidavimo ir aprūpinimo elektra atkūrimo trukmė šiame Taisyklių skyriuje neregamentuojama.

IX. SKYRIUS

ATSISKAITYMAI UŽ ELEKTROS ENERGIJĄ, ELEKTROS ENERGIJOS PERSIUNTIMO IR KITAS SU TUO SUSIJUSIAS PASLAUGAS

93. Vartotojas už elektros energiją, elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas atsiskaito vadovaudamasis teisės aktų nuostatomis ir sudarytomis sutartimis:

93.1. su visuomeniniu tiekėju už elektros energiją, elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas Elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka paskelbtomis ir (ar) apskaičiuotomis kainomis ir tarifais sutartyje nustatyta tvarka, kai vartotojas su visuomeniniu tiekėju yra sudaręs elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartį;

93.2. su nepriklausomu tiekėju už elektros energiją, elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas kai vartotojas su nepriklausomu tiekėju yra sudaręs elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartį ar atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos tiekimo sutartį. Sutartyje nustatyta tvarka už elektros energiją vartotojas atsiskaito su nepriklausomu tiekėju sutarta kaina, o už elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas – Elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka paskelbtomis ir (ar) apskaičiuotomis kainomis ir tarifais;

93.3. su nepriklausomu tiekėju, kai nebutinis vartotojas su juo yra sudaręs elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį ar atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį ir su operatoriumi, prie kurio elektros tinklų yra prijungti vartotojo elektros įrenginiai, kai nebutinis vartotojas su juo yra sudaręs elektros energijos perdavimo ar persiuntimo paslaugos teikimo sutartį. Su nepriklausomu tiekėju nebutinis vartotojas atsiskaito už elektros energiją su nepriklausomu tiekėju sutarta kaina sutartyje nustatyta tvarka, o su operatoriumi už operatoriaus suteiktas elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas Elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka paskelbtomis ir (ar) apskaičiuotomis kainomis bei tarifais elektros energijos perdavimo ar persiuntimo paslaugos teikimo sutartyje nustatyta tvarka.

94. Tiekėjas, su vartotoju sudaręs elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartį ar atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo ir

persiuntimo paslaugos tiekimo sutartį, už elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas Elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka paskelbtomis ir (ar) apskaičiuotomis kainomis ir tarifais atsiskaito su skirstomųjų tinklų operatoriumi, prie kurio tinklų yra prijungti sutartį su tiekėju sudariusių vartotojų elektros įrenginiai, persiuntimo paslaugos teikimo sutartyje nustatyta tvarka.

95. Vartotojas, gavęs perdavimo sistemos operatoriaus ir nepriklausomo tiekėjo sutikimą bei likdamas atsakingu prieš perdavimo sistemos operatorių, šiame Taisyklių skyriuje nurodytas vartotojo pinigines prievoles gali pavesti vykdyti nepriklausomam tiekėjui.

96. Tiekėjai ir (ar) operatoriai privalo vartotojams sudaryti galimybę rinktis iš kelių atsiskaitymo būdų, kuriais vartotojai nebūtų neteisingai diskriminuojami. Tiekėjui ir (ar) operatoriui leidžiama vartotojui siūlyti tiek išankstinio atsiskaitymo už suteiktas paslaugas, tiek ir atsiskaitymo už praėjusį ataskaitinį laikotarpį būdus. Tuo atveju, jei vartotojo atsiskaitymams su tiekėju ir (ar) operatoriumi yra naudojamas išankstinio atsiskaitymo būdas, jis privalo būti sąžiningas ir atitikti vartotojo prognozuojamą suvartojimą. Bet koks sąlygų skirtumas turi atspindėti tiekėjo ir (ar) operatoriaus išlaidas, susijusias su skirtingų atsiskaitymo būdų taikymu. Tiekėjas ir (ar) operatorius privalo užtikrinti, kad atsiskaitymo sąlygos būtų sąžiningos ir skaidrios, aiškiai ir suprantamai apibrėžtos, o tokiose sąlygose nebūtų nesutartinių kliūčių, trukdančių vartotojui pasinaudoti savo teisėmis.

97. Nepriklausomai nuo norminiais teisės aktais nustatyto ataskaitinio laikotarpio elektros apskaitai (elektros apskaitos prietaisuose) taikomas pasaulinis laikas (angl. World Time arba Coordinated Universal Time) plius 2 valandos (UTC+02:00) arba lokalus Lietuvos laikas.

98. Už elektros energiją, elektros energijos persiuntimo bei kitų su tuo susijusių paslaugų apmokėjimą yra atsakingas vartotojas.

99. Tuo atveju, kai objektas yra perleidžiamas kito asmens nuosavybėn, tačiau objektą perleidusio asmens su tiekėju ir (ar) operatoriumi sudarytos sutartys nėra nutrauktos Taisyklių 48 punkte nustatyta tvarka arba buvęs ir naujasis savininkai nėra sudarę rašytinio susitarimo, kurio pagrindu gali būti nustatyti kiekvieno iš nurodytų asmenų įsipareigojimai tiekėjui ir (ar) operatoriui, prievolė atsiskaityti už patiektą elektros energiją, elektros energijos persiuntimo bei kitas su tuo susijusias paslaugas tenka atitinkamo laikotarpio objekto savininkui. Jei naujajam savininkui sudarant sutartis su tiekėju ir (ar) operatoriumi nustatoma permoka, naujasis savininkas mokėjimus tęsia nuo perleidusio objektą asmens paskutinių apmokėtų rodmenų, o tuo atveju, jei perleidęs objektą asmuo ir naujasis savininkas pateikia pasirašytą rodmenų fiksavimo aktą – mokėjimai atliekami nuo akte nurodytų rodmenų.

100. Tuo atveju, jei perleidęs objektą asmuo vengia ar dėl kitų priežasčių nenutraukia su tiekėju ir (ar) operatoriumi sudarytų sutarčių, perleidusio objektą asmens ir tiekėjo ir (ar) operatoriaus sudarytos sutartys gali būti nutrauktos naujojo savininko prašymu arba vienašališkai tiekėjo ir (ar) operatoriaus iniciatyva. Objektą perleidusiam asmeniui nustatytais terminais neinformavus tiekėjo ir (ar) operatoriaus apie sutarties nutraukimą, objektą perleidęs asmuo išlieka atsakingas prieš tiekėją ir (ar) operatorių už visas dėl tokios pareigos informuoti apie perleistą objektą nesilaikymo kilusias neigiamas pasekmes.

101. Tuo atveju, jei su tiekėju ir (ar) operatoriumi nėra sudaryta sutartis arba vartotojo neįmanoma nustatyti, už patiektą elektros energiją, elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas privalo atsiskaityti objekto, kuriame vartojama elektros energija, savininkas.

102. Tuo atveju, kai Taisyklėse nustatyta tvarka sutartį yra sudaręs nuomininkas, panaudos gavėjas, laikinasis gyventojas, kitas teisėtas objekto valdytojas ar naudotojas (kai jie yra nebuitiniai vartotojai), objekto savininkas yra atsakingas tiekėjui ir (ar) operatoriui už nuomininko prievolių pagal sutartį tinkamą įvykdymą, vadovaujantis susitarimu, sudarytu tarp objekto savininko ir aukščiau nurodyto atitinkamo asmens dėl bendros nuomininko ir savininko atsakomybės taikymo, pagal Civilinio kodekso nuostatas.

103. Vartotojui praleidus atsiskaitymo terminus ar pažeidus kitas esmines sutarties sąlygas, taip pat jei vartotojui pradėtos bankroto, restruktūrizavimo ar likvidavimo procedūros, tiekėjas arba operatorius turi teisę pareikalausti vartotojo pateikti visų prievolių pagal sutartį tinkamo įvykdymo

užtikrinimo arba kitų atsiskaitymo garantijų (pvz., už suteikiamas paslaugas mokėti iš anksto (avansu), nustatyti trumpesnius ataskaitinius laikotarpius ir (ar) atsiskaitymo terminus).

104. Vartotojui patiekta elektros energija ir suteiktos elektros energijos persiuntimo paslaugos apskaitomi pagal įrengtų elektros apskaitos prietaisų rodmenis ir (ar) kitais Taisyklėse ar sutartyje nurodytais būdais.

105. Patiekta elektros energija laikoma kaip apskaičiuota pagal apskaitos prietaiso rodmenis, jeigu:

105.1. vartotojas sutartyje nustatytu laiku tiksliai nurašo ir deklaruoja elektros apskaitos prietaisų rodmenis;

105.2. operatorius nuotoliniu būdu nuskaity elektros apskaitos prietaisų rodmenis. Operatorius informuoja vartotojus, nuo kada vartotojui elektros apskaitos prietaisų rodmenų deklaruoti nebereikia ir nuotoliniu būdu nuskaity rodmenis už ataskaitinį laikotarpį pasirinktu dažnumu;

105.3. operatorius nurašo elektros apskaitos prietaisų rodmenis;

105.4. operatorius apskaičiuoja elektros apskaitos prietaisų rodmenis atlikdamas elektros energijos kiekio perskaičiavimą, sutrikus elektros apskaitos prietaisams;

105.5. gaminančiam vartotojui, kurio elektrinės prijungimo prie elektros tinklų taškas nesutampa su elektros energijos vartojimo vietos prijungimo tašku, kaip patiekta į elektros tinklus elektros energija, yra priskiriama elektros energija, kuri yra apskaičiuojama pagal jo nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomos elektrinės arba jos dalies į elektros tinklus patiektos elektros energijos kiekį.

105.6. sutartyje nurodytai ataskaitinio laikotarpio datai elektros apskaitos prietaisų rodmenys yra apskaičiuojami pagal vidutinį vartotojo objekto elektros energijos suvartojimą. Šio punkto nuostata taikoma vartotojui nevykdant pareigos deklaruoti operatoriui ir (ar) tiekėjui elektros apskaitos prietaisų rodmenis, nuotolinio duomenų nuskaitymo įrenginių gedimo atveju, kai operatorius negali nuotoliniu būdu nuskaityti elektros apskaitos prietaisų rodmenų arba vartotojo prašymu.

Vidutinio elektros energijos suvartojimo kiekio taikymo laikotarpiu vartotojas atsiskaito pagal tiekėjo išrašomus mokėjimo dokumentus. Vidutinis buitinio vartotojo elektros energijos suvartojimas nustatomas buitinių vartotojų su tiekėjais sudaromų elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutarčių standartinių sąlygų apraše nustatyta tvarka ir sąlygomis. Nebuitiniams vartotojams vidutinis elektros suvartojimas apskaičiuojamas sutartyje nustatyta tvarka.

106. Jeigu elektros apskaitos prietaiso įrengimo vieta nesutampa su operatoriaus ir vartotojo elektros tinklo nuosavybės riba taip, kad elektros apskaitos prietaisu neapskaitomos technologinės elektros energijos sąnaudos vartotojo tinklo dalyje arba apskaitomos sąnaudos operatoriaus tinklo dalyje, tai nesutampančios elektros tinklo dalies technologinės elektros energijos sąnaudos apskaičiuojamos pagal operatoriaus patvirtintą metodiką. Už šias sąnaudas galiojančiomis kainomis Taisyklių 93 punkte nustatyta tvarka su tiekėju ir (ar) operatoriumi atsiskaito nesutampančios tinklo dalies savininkas.

107. Sutartyje nustatytais terminais ir būdu, bet ne vėliau kaip iki paskutinės ataskaitinio laikotarpio kalendorinės dienos įskaitytinai, vartotojas (daugiabučio gyvenamojo namo savininkų bendrija, daugiabučio gyvenamojo namo butų ir kitų objektų (garažų, sodų ir kt.) savininkų sudaryta jungtinės veiklos sutartimi įgaliotas asmuo ar teisės aktų nustatyta tvarka paskirtas administratorius) privalo pateikti tiekėjui ar operatoriui tikslūs duomenis apie elektros apskaitos prietaisų rodmenis ir kitą atsiskaitymui būtiną informaciją. Jei vartotojas yra sudaręs Taisyklių 17.2.2 punkte nurodytas sutartis, tai duomenis apie elektros apskaitos prietaisų rodmenis vartotojas teikia operatoriui. Duomenys pateikiami tiekėjo ar operatoriaus nustatyta forma ir būdais.

108. Elektros energijos kiekio perskaičiavimus pagal Taisyklių nuostatas atlieka operatorius:

108.1. operatoriui užfiksavus faktinius rodmenis ir nustačius skirtumą tarp vartotojo deklaruotų ir operatoriaus užfiksuočių faktinių suvartotos elektros energijos kiekių, šių kiekių sumažėjimą ar padidėjimą operatorius ir (ar) tiekėjas nurodo mokėjimo dokumentuose tą ataskaitinį

laikotarpį, kurį operatorius patikrino ir užfiksavo faktinius elektros apskaitos prietaiso rodmenis. Jei pagal operatoriaus užfiksuotus vartotojo elektros apskaitos prietaiso rodmenis, paaiškėja, kad faktiškai suvartotos elektros energijos kiekis yra kitoks nei buvo nurodytas mokėjimo dokumentuose arba rodmenys įvertinami kitą ataskaitinį laikotarpį nei buvo užfiksuoti, tokiu atveju išrašomas ir vartotojui pateikiamas kreditinis dokumentas;

108.2. už perskaičiuotą elektros energiją ar jos persiuntimo bei kitas su tuo susijusias paslaugas vartotojas atsiskaito pagal išrašytą kreditinį dokumentą arba kito ataskaitinio laikotarpio mokėjimo dokumentą, kuriuose turi būti įvertinti nustatyti netikslumai;

108.3. patiekto elektros energijos kiekio ir (ar) rodmenų tikslinimai ir perskaičiavimai pasibaigusiam ataskaitiniame laikotarpyje negalimi. Jei perskaičiavimo laikotarpis neviršija einamojo ataskaitinio laikotarpio ribų, perskaičiuotas patiekto elektros energijos kiekis yra įtraukiamas į einamojo mėnesio priskaitymą. Perskaičiavimo laikotarpio už tiekimo paslaugą pradžios data negali būti ankstesnė nei vartotojo ir tiekėjo sutarties įsigaliojimo data, išskyrus jei perskaičiavimo laikotarpiu vartotojas keitė tiekėją – tokiais atvejais perskaičiuoti elektros energijos kiekiai įvertinami kiekvienam tiekėjui, atitinkamu pasibaigusiu ataskaitiniu laikotarpiu tiekusiam elektros energiją vartotojui;

109. Pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, operatorius pateikia vartotojų suvartotos elektros energijos duomenis tiekėjams ir kitiems elektros energijos rinkos dalyviams Prekybos elektros energija taisyklėse numatytais sąlygomis, apimtimis ir terminais. Operatorius taip pat teikia duomenis tiekėjams apie operatoriaus atliktus vartotojų elektros apskaitos prietaisų rodmenų patikrinimų rezultatus, pačių vartotojų operatoriui deklaruotus elektros apskaitos prietaisų rodmenis bei kitą informaciją, reikalingą teisės aktuose nustatytoms tiekėjų ar kitų rinkos dalyvių funkcijoms vykdyti, kai minėti vartotojo elektros apskaitos prietaisai nėra prijungti prie operatorių elektros apskaitos nuotolinio nuskaitymo sistemų. Prireikus operatorius ir tiekėjas turi teisę sudaryti informacijos mainų sutartį.

110. Už patiektą elektros energiją, suteiktą elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas atsiskaitoma pagal tiekėjo arba operatoriaus išrašomus mokėjimo dokumentus arba kitais Taisyklėse nurodytais būdais.

111. Atsiskaitymo terminai, atsiskaitymo tvarka ir mokėjimo dokumentų pateikimo būdai ir terminai, kai juos išrašo tiekėjas arba operatorius, nustatomi sutartyje ar vienu iš operatoriaus ir (ar) tiekėjo pasiūlytu būdu. Buitinis vartotojas už per ataskaitinį laikotarpį patiektą elektros energiją, elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas su operatoriumi ar tiekėju privalo atsiskaityti ne vėliau kaip iki kito mėnesio, einančio po ataskaitinio laikotarpio, paskutinės kalendorinės dienos, nebuitiniai vartotojai – per 15 kalendorinių dienų nuo ataskaitinio laikotarpio pabaigos. Nebuitiniai vartotojai turi teisę sutartyje su tiekėju ar operatoriumi susitarti dėl kitokių atsiskaitymo terminų.

112. Vartotojas už elektros energiją, elektros energijos persiuntimo ar kitas su tuo susijusias paslaugas atsiskaito tiekėjo ar operatoriaus pasiūlytais būdais, įskaitant įmokas priimančiose įstaigose pagal mokėjimo dokumentus (sąskaitą ar kitą tiekėjo ar operatoriaus pateiktą dokumentą). Už buitiniam vartotojui patiektą elektros energiją, suteiktas elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas buitinis vartotojas gali atsiskaityti nesant atskiro mokėjimo dokumento. Tokiu atveju buitinis vartotojas įmokas priimančiai įstaigai privalo nurodyti jam suteiktą vartotojo kodą ir tikslus elektros apskaitos prietaisų rodmenis ar mokėtiną sumą arba tik vartotojo kodą (jeigu įmokas priimanti įstaiga turi galimybę mokėtiną sumą apskaičiuoti pati). Buitinio vartotojo atlikto mokėjimo faktas patvirtinimas įmokas priimančios įstaigos išduodamu kasos aparato kvitu arba kitu įstaigos išduodamu dokumentu. Patogiausią mokėjimo būdą pasirenka pats vartotojas.

113. Mokėjimo dokumentai vartotojui gali būti pateikiami elektroninių ryšių priemonėmis arba paštu, siunčiant vartotojui popierinius mokėjimo dokumentus. Kita vartotojui aktuali informacija gali būti pateikiama ir kitais sutartyje nustatytais būdais. Vartotojas turi teisę pasirinkti mokėjimo dokumentų pateikimo (elektroninių ryšių priemonėmis ar paštu), atsiskaitymo bei mokėjimo) būdą. Vartotojui neišreiškus valios, kad jam mokėjimo dokumentai būtų pateikiami elektroninių ryšių priemonėmis, mokėjimo dokumentai vartotojui siunčiami paštu, pateikiant

popierinius mokėjimų dokumentus. Operatoriai ir tiekėjai popierinius mokėjimo dokumentus vartotojui pateikia netaikydami papildomų mokesčių.

114. Vartotojas, laiku neatsiskaitęs už elektros energiją, elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas kaip tai numatyta Taisyklių 93 punkte, privalo atlyginti tiekėjo arba operatoriaus patirtus nuostolius, susijusius su reikalavimo įvykdyti prievolę pareiškimu.

115. Vartotojas, laiku neatsiskaitęs, už kiekvieną uždelstą kalendorinę dieną moka sutartyje arba teisės aktuose nustatyto dydžio netesybas (delspinigius).

116. Vartotojai, viršiję leistiną naudoti galią, už viršytą galios dalį privalo sumokėti operatoriui suderintą su Taryba papildomą galios dedamosios kainą.

117. Viršijus leistiną naudoti galią, viršyta galia nustatoma ir mokestis apskaičiuojamas pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui ir įtraukiamas į mokėjimo dokumentus.

118. Vartotojui viršijus galią, nustatytą taikant apribojimo grafiką, viršyta galia nustatoma ir mokestis apskaičiuojamas nuo apribojimo ar atjungimo grafiko pradžios.

119. Nustačius vartotojo elektros apskaitos prietaiso, elektros apskaitos schemos elementų pažeidimus ir (ar) Taisyklių 83, 130.18, 130.20, 130.21 ir (ar) 131.11, 131.13, 131.14 punktuose nurodytus pažeidimus, operatoriaus darbuotojas ar operatoriaus įgaliotas trečiasis asmuo, dalyvaujant vartotojui ar jo atstovui, surašo Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktą (Taisyklių 2 priedas), kuriame nurodomas Taisyklių pažeidimas, jo vieta ir aplinkybės. Šis aktas surašomas ne mažiau kaip dviem egzemplioriais, iš kurių vienas įteikiamas vartotojui ar jo atstovui, kitas lieka operatoriui. Vartotojui ar jo atstovui atsisakius dalyvauti surašant aktą arba atsisakius jį pasirašyti, aktas galioja, tačiau operatoriaus darbuotojas ar operatoriaus įgaliotas trečiasis asmuo apie nedalyvavimą ar nepasirašymą turi pažymėti visuose akto egzemplioriuose.

120. Vartotojui ar jo atstovui nesutinkant su pažeidimais, elektros apskaitos prietaisas gali būti teikiamas akredituotos laboratorijos ekspertizei atlikti ar nepriklausomiems ekspertams ištirti. Pasitvirtinus akte užfiksuotiems pažeidimams ir neteisėto elektros energijos vartojimo faktui, vartotojas privalo atlyginti operatoriui ekspertizės atlikimo išlaidas.

121. Operatorius privalo tinkamai, visapusiškai ir objektyviai įvertinti kiekvieną surašytą Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktą, jame išdėstytas aplinkybes bei su tuo susijusius kitus duomenis. Šiam tikslui operatoriaus gali būti sudaroma speciali komisija. Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros akto nagrinėjime vartotojo ar jo atstovo prašymu gali dalyvauti Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos atstovas. Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros akto nagrinėjime dalyvaujantis vartotojas ar jo atstovas turi teisę, prieš tai informavęs komisijos narius, daryti susitikimo garso įrašą. Operatoriaus sudaryta komisija:

121.1. analizuoja surašytą Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktą, kitus su aktu susijusius aiškinamuosius dokumentus ir įrodymus, vertina vartotojo ar jo atstovo papildomai pateiktus paaiškinimus ir (ar) papildomus dokumentus (jei jie pateikiami), kitą nagrinėjamam klausimui svarbią informaciją ir patvirtina arba paneigia akte nurodytą Taisyklių ar kitą pažeidimą;

121.2. nustato elektros energijos kiekio apskaičiavimo (perskaičiavimo) laikotarpį ir skaičiuojamąjį elektros energijos kiekį (jei akte nurodytas pažeidimas patvirtinamas);

121.3. įvertinusi gautus duomenis, vartotojo ar jo atstovo pateiktus paaiškinimus, nustato operatoriaus patirtą žalą, kurią turi atlyginti vartotojas.

122. Persiūstos elektros energijos kiekis apskaičiuojamas Taisyklių 130.18–130.21 ir 131.11–131.14 punktuose nurodyta tvarka.

123. Operatoriaus patirtos žalos, dėl Taisyklių 119 punkte nurodytų pažeidimų, dydis nustatomas, atsižvelgiant į apskaičiuotos (perskaičiuotos) persiūstos elektros energijos vertę, apskaičiuojamą (perskaičiuojamą) laikotarpiu galiojusiomis garantinio tiekimo kainomis, persiuntimo paslaugos vertę, apskaičiuojamą (perskaičiuojamą) laikotarpiu galiojusiomis kainomis bei tarifais, žalą (jei tokia buvo padaryta), susijusią su sugadintais elektros apskaitos prietaisais, apskaitos schemos elementais, jų remontu, keitimu, metrologine patikra, plombavimu ar pan. Nustatant žalos dydį, taip pat yra įvertinamas ir per skaičiuojamąjį laikotarpį vartotojui apskaitytas elektros energijos kiekis.

124. Sugadintų elektros apskaitos prietaisų, elektros apskaitos schemos elementų, jų remonto, keitimo, metrologinės patikros, plombavimo ar panašiai vertė nustatoma pagal įrengiamų elektros apskaitos prietaisų, elektros apskaitos schemos elementų vertes, operatoriaus nustatytas minėtų prietaisų keitimo ir plombavimo sąnaudas, serviso įmonės remonto, metrologinės patikros, ekspertinės įstaigos arba akredituotos laboratorijos ekspertizės įkainius.

125. Jeigu Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros akto nagrinėjimo metu, dalyvaujant vartotojui ar jo atstovui, įvertinus elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktą, abi šalys neturi prieštaravimų, vartotojas ar jo atstovas pasirašytinai sutinka su išvadomis bei vartotojas visiškai atlygina operatoriui jo patirtą žalą, operatoriaus ir vartotojo ginčas dėl neteisėto elektros energijos vartojimo ir juo padarytos žalos bei jos dydžio laikomas išspręstu.

126. Po Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros akto nagrinėjimo operatorius turi teisę raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis pateikti vartotojui ar jo atstovui pranešimą, kuriame nurodoma operatoriaus patirta žala ir terminas (nebuitiniam vartotojui per 20 kalendorinių dienų, buitiniam vartotojui per 30 kalendorinių dienų nuo pranešimo pateikimo), per kurį ji turi būti apmokėta. Operatorius turi teisę teisės aktų nustatyta tvarka kreiptis dėl patirtos žalos išieškojimo, jeigu vartotojas per nurodytą terminą neapmoka žalos.

127. Jeigu buitinis vartotojas per paskutinius 24 mėnesius kas mėnesį atsiskaitė už suvartotą elektros energiją ir mėnesiniai mokėjimai nesvyravo daugiau kaip 30 procentų, ši aplinkybė vertinant Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktą ir nustatant neteisėtą elektros energijos vartojimą padarytą žalą vertinama vartotojo naudai.

128. Operatoriui padarytos žalos atlyginimas gali būti paskirstytas ne ilgiau kaip per 12 mėnesių, jei nesusitariama kitaip.

129. Dėl operatoriaus ir (ar) tiekėjo kaltės vykdant teisės aktuose įtvirtintus licencijuojamos ar leidimu reguliuojamos veiklos įpareigojimus susidariusi vartotojo skola už suvartotą elektros energiją iš vartotojo gali būti išieškoma ne daugiau kaip už du mėnesius,ėjusius prieš einamąjį mėnesį, neskaičiuojant netesybų (delspinigių, palūkanų ar baudų) už visą klaidingai skaičiuoto mokesčio už suvartotą elektros energiją laikotarpį. Permoka už suvartotą elektros energiją vartotojui skaičiuojama už visą klaidingai skaičiuotą laikotarpį.

130. Atsiskaitant su nebuitiniais vartotojais taip pat taikomos šios taisyklės:

130.1. už reaktyviąją elektros energiją atsiskaito vartotojai, kurių leistinoji naudoti galia sudaro 30 kW ir daugiau. Operatorius, įvertindamas vartotojo įrenginių įtaką savo elektros tinklams, turi teisę nustatyti kitokią (ne mažesnę kaip 30 kW) leistinosios naudoti galios ribą, nuo kurios privaloma atsiskaityti už reaktyviąją elektros energiją;

130.2. atsižvelgdamas į savo tinklo reaktyviosios galios poreikį vartotojo prijunginyje, operatorius turi teisę vartotojams nustatyti, o vartotojas privalo užtikrinti ir kitus prijunginių optimalius reaktyviosios galios ir reaktyviosios elektros energijos balansų dydžius. Šiuo atveju generuojamos ir vartojamos reaktyviosios elektros energijos dydžiai skaičiuojami nuo operatoriaus nustatytos optimalios reaktyviosios galios ir reaktyviosios elektros energijos balanso valandinio dydžio reikšmės;

130.3. per valandą bet kurį momentą reaktyviosios galios ir reaktyviosios elektros energijos balansas elektros energijos persiuntimo paslaugos pirkimo–pardavimo vietoje kiekviename vartotojo prijunginyje turi būti lygus 0 (nuliui). Kai vartotojas nesilaiko šio optimalaus reaktyviosios galios, naudojamos iš elektros tinklo, dydžio ir kompensavimo įrenginių balanso, jis privalo sumokėti už jam patiektą ir (ar) į operatoriaus tinklą perduotą reaktyviąją elektros energiją;

130.4. jei vartotojui nėra įrengti elektros apskaitos prietaisai, fiksuojantys patiektos ir į operatoriaus tinklą perduotos reaktyviosios elektros energijos kiekį, tai minėtoji reaktyvioji elektros energija apskaičiuojama pagal vartotojo pateiktą ir su operatoriumi ar tiekėju suderintą objekto elektros įrenginių sąrašą ir šią formulę:

$$W_Q = \left(0,2 + 0,5 \frac{\sum_i P_{AVi} + \sum_j S_{STj}}{P_\Sigma} \right) \cdot W_a - Q_K \cdot T,$$

čia: $\sum_i P_{AVi}$ ir $\sum_j S_{STj}$ – asinchroninių variklių ir suvirinimo transformatorių suminė galia (kW ir kVA);

P_Σ – visų vartotojo įrengtų imtuvų galia;

W_a – per ataskaitinį laikotarpį suvartota aktyvioji energija (kWh);

Q_K – vartotojo prijungtų kompensavimo įrenginių galia (kvar);

T – vartotojo įrenginių darbo valandų skaičius per ataskaitinį laikotarpį (val.).

130.5. už operatoriaus nustatyto optimalaus reaktyviosios galios ir reaktyviosios elektros energijos naudojamos iš elektros tinklo, dydžio ir kompensavimo įrenginių darbo tvarkos nesilaikymą vartotojas nepriklausomai nuo to, prie kokios įtampos elektros tinklų yra prijungti jo elektros įrenginiai, sumoka operatoriui už patiektą reaktyviąją elektros energiją ir už į operatoriaus tinklą perduotą reaktyviąją elektros energiją. Konkrečias reaktyviosios elektros energijos kainas nustato operatorius, suderinęs jas su Taryba;

130.6. jei vartotojas laiku nepateikė duomenų apie elektros apskaitos prietaisų rodmenis ir kitą būtiną atsiskaitymams informaciją, tai kitą (po sutartyje nustatyto laiko) dieną ar vėliau operatorius turi teisę pats nuskaityti elektros skaitiklio rodmenis. Už šią paslaugą vartotojas operatoriui sumoka operatoriaus nustatytą ir su Taryba suderintą mokestį. Operatorius gali pats apskaičiuoti laiku nedeklaruotos elektros energijos kiekį pagal vidutinį suvartojimą objekte ir įtraukti jį į mokėjimo dokumentus;

130.7. operatorius, nurašęs elektros apskaitos prietaisų rodmenis ir užfiksavęs įsiskolinimą vienoje iš apskaitos prietaiso skalių, o kitoje skalėje – permoką, siekdamas tikslios suvartotos elektros energijos apskaitos, turi teisę, mokėjimo dokumente informavęs vartotoją, perkelti permoką įsiskolinimui, užfiksuotam kitoje skalėje, padengti;

130.8. vartotojas apie pastebėtus elektros apskaitos prietaiso ar elektros apskaitos schemos elemento gedimus, elektros apskaitos prietaiso rodmenų netikslumus privalo nedelsdamas, o radęs klaidų mokėjimo dokumentuose – per 5 darbo dienas nuo minėtų dokumentų gavimo apie tai pranešti tiekėjui ir (ar) operatoriui;

130.9. tiekėjas ir (ar) operatorius ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo vartotojo pareiškimo įteikimo turi patikrinti mokėjimo dokumentus, o prireikus (ne vėliau kaip per 10 kalendorinių dienų) operatorius turi patikrinti apskaitos prietaisus ar elektros apskaitos schemos elementus;

130.10. tiekėjas ir (ar) operatorius, patikrinęs mokėjimo dokumentus ir juose radęs klaidų, taip pat nustatęs, kad apskaitos prietaisas veikė netiksliai, perskaičiuoja vartotojo elektros energijos bei Taisyklių 130.1–130.5 punktuose nustatytais atvejais reaktyviosios elektros energijos kiekį per laikotarpį, kai buvo netiksliai atsiskaitoma, ir apie tai informuoja vartotoją;

130.11. perskaičiuojant išrašomas kreditinis dokumentas arba šie netikslumai įvertinami išrašant kito ataskaitinio laikotarpio mokėjimo dokumentus;

130.12. netinkamai veikiant elektros apskaitos prietaisui arba elektros apskaitos schemos elementui ne dėl vartotojo kaltės (ne dėl vartotojo kaltės įstrigo elektros skaitiklio diskas, sugedo elektros skaitiklio skaičiavimo mechanizmas, elektroninio elektros skaitiklio modulis, indikatorius, sudegė matavimo transformatorius, atsilaisvino laidininko prijungimo gnybtas ir nutrūko schema ar kita), elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemos elementų dingimo atvejais už elektros energiją, elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas per tą laikotarpį, kai apskaita neveikė ar veikė netiksliai, atsiskaitoma pagal atitinkamo laikotarpio elektros energijos

suvartojimą iki gedimo (dingimo) arba po gedimo (naujojo įrengimo) pašalinimo arba pagal kitus operatoriaus turimus duomenis;

130.13. laikotarpis, per kurį elektros apskaita neveikė ar veikė netiksliai, nustatomas pagal vartotojo pateiktą ir operatoriaus turimų duomenų apie vartotojo elektros įrenginius ir elektros energijos suvartojimą (valandos, paros, savaitės, mėnesio ir t. t.) analizę;

130.14. perskaičiuojant elektros energijos kiekius, elektros energijos persiuntimo ir kitų su tuo susijusių paslaugų vertes atsiskaitoma atitinkamos kategorijos vartotojui perskaičiuojamu laikotarpiu nustatytomis kainomis ir tarifais;

130.15. nustačius elektros apskaitos prietaiso ar elektros apskaitos schemos elemento gedimą, operatorius ir, jei elektros apskaitos schemos elementai – vartotojo nuosavybė, vartotojas pažeidimus turi pašalinti ne vėliau kaip per 5 darbo dienas, jei nesutarta kitaip;

130.16. kiekvieną ne dėl vartotojo kaltės elektros apskaitos prietaiso ar elektros apskaitos schemos elemento dingimo, gedimo ar pažeidimo atvejį operatorius ir vartotojas įformina dvišaliu Atsiskaitymo už suvartotą elektros energiją (sutrikus apskaitos prietaisų veikimui) aktu (Taisyklių 3 priedas);

130.17. vartotojui ar jo atstovui atsisakius dalyvauti surašant aktą ir (ar) pasirašyti aktą, jis galioja, tačiau operatoriaus atstovas nedalyvavimą ir (ar) nepasirašymą turi pažymėti visuose akto egzemplioriuose;

130.18. radus vartotojui pasiunčiamai (tiekiamai) elektros energijai apskaityti įrengtą elektros apskaitos prietaisą ar elektros apskaitos schemos elementą sugadintą taip, kad elektros apskaitos prietaiso ar elektros apskaitos schemos elemento gedimas matomas (pažeistas elektros skaitiklio stiklas arba korpusas; sugadintas elektroninio elektros skaitiklio modulis, kad neįmanoma nuskaityti rodmenų ir sukauptos informacijos, pažeistos, nutrauktos ar suklastotos elektros skaitiklio ar įvadinės elektros apskaitos spintos (skydelio) ir kitų su elektros apskaita susijusių plombuojamųjų vietų, nurodytų Taisyklių 76–78 punktuose, plombos; taip pat siekiant sumažinti elektros skaitiklio rodmenis naudojamos mechaninės ar kitos priemonės, skirtos fiksuojamos elektros energijos kiekiui keisti) arba pakeitus elektros apskaitos prietaiso prijungimo schemą, arba nustačius kitų Taisyklių 8.10 punkto 2 papunktyje nurodytų pažeidimų, operatorius turi teisę perskaičiuoti vartotojui patiekto elektros energijos kiekį ir (ar) persiūstos elektros energijos persiuntimo paslaugos vertę pagal vartotojui leistiną naudoti galią ir vartotojo darbo valandų, o tuo atveju, jei vartotojo elektros imtuvų veikimo laikas ilgesnis nei vartotojo darbo laikas – vartotojo elektros imtuvų veikimo valandų skaičių;

130.19. perskaičiuojamas laikotarpis nuo operatoriaus darbuotojo ar operatoriaus įgalioto trečiojo asmens paskutinės apskaitos prietaisų patikrinimo dienos, bet ne ilgesnis kaip 1 (vieneri) metai. Galutinis perskaičiuojamo laikotarpio terminas nustatomas tinkamai, visapusiškai ir objektyviai įvertinus surašytą Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktą, jame išdėstytas aplinkybes bei su tuo susijusius kitus duomenis ir įrodymus, vartotojo ar jo atstovo papildomai pateiktus paaiškinimus (jei jie pateikiami);

130.20. kai nustatoma, kad siekiant sumažinti apskaitomos elektros energijos kiekį arba elektros skaitiklio rodmenis, elektros apskaitos prietaisas ar elektros apskaitos schemos elementai yra paveikti kitaip, o operatoriaus darbuotojas ar operatoriaus įgaliotas trečiasis asmuo per paskutinį elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemos elementų patikrinimą šios veikos dėl jos slapto pobūdžio negalėjo pastebėti (išorinio magnetinio lauko poveikis, elektros apskaitos prietaisų rodmenys atsukami atgal ar stabdomi specialiaisiais prietaisais, elektros apskaitos prietaisų, matavimo transformatorių falsifikavimas ar pan.), elektros imtuvai prijungti prieš elektros apskaitos sistemos įrengimo vietą arba be jos, arba padaryta kitų Taisyklių 8.10 punkto 3 papunktyje nurodytų pažeidimų, operatorius turi teisę perskaičiuoti vartotojui patiekto elektros energijos kiekį ir (ar) persiūstos elektros energijos persiuntimo paslaugos vertę Taisyklių 130.18 punkte nustatyta tvarka per laikotarpį nuo vartotojo elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų dienos, bet ne ilgesnį kaip 3 (treji) metai. Galutinis perskaičiuojamo laikotarpio terminas nustatomas tinkamai, visapusiškai ir objektyviai įvertinus surašytą Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktą, jame

išdėstyta aplinkybės bei su tuo susijusius kitus duomenis ir įrodymus, vartotojo ar jo atstovo papildomai pateiktus paaiškinimus (jei jie pateikiami);

130.21. kai nustatoma, kad asmens elektros įrenginiai prie operatoriaus elektros tinklo prijungti savavališkai, operatorius turi teisę apskaičiuoti patiekto elektros energijos kiekį ir persiuntos elektros energijos persiuntimo paslaugos vertę pagal suminę prijungtų elektros įrenginių įrengtąją galią ir 24 valandų per parą vartojimo trukmę. Apskaičiuotas laikotarpis negali viršyti 1 (vienerių) metų. Galutinis perskaičiuojamo laikotarpio terminas nustatomas tinkamai, visapusiškai ir objektyviai įvertinus surašytą Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktą, jame išdėstyta aplinkybės bei su tuo susijusius kitus duomenis ir įrodymus, vartotojo ar jo atstovo papildomai pateiktus paaiškinimus (jei jie pateikiami);

130.22. vartotojai, pageidaujantys laikinai vartoti elektros energiją be elektros apskaitos prietaisų, turi nustatyta tvarka gauti operatoriaus leidimą. Vartotojui Prijungimo tvarkos apraše nustatyta tvarka sumokėjus operatoriui už laikiną elektros įrenginių prijungimą ir atjungimą, jo elektros įrenginius prie elektros tinklo prijungia ir atjungia operatorius. Šiuo atveju pagal sutartį, sudarytą Taisyklių 17 punkte nustatyta tvarka, už patiektą elektros energiją, persiuntos elektros energijos persiuntimo paslaugą ir (ar) reaktyviąją elektros energiją su operatoriumi ir tiekėju atsiskaitoma pagal prijungiamų elektros imtuvų įrengtąją galią, vartotojo pateiktą ir su operatoriumi ar tiekėju suderintą objekto reaktyviąją elektros energiją vartojančių ir generuojančių elektros įrenginių sąrašą bei pageidaujamą vartojimo laiką. Apmokama iš anksto (avansu) nustatytais kainomis ir tarifais, išskyrus atvejus, kai sutarties šalys susitarė kitaip.

131. Atsiskaitant su buitinais vartotojais taip pat taikomos šios taisyklės:

131.1. tiekėjo ir (ar) operatoriaus atstovo prašymu buitinis vartotojas privalo pateikti tiekėjo ir (ar) operatoriaus atstovui mokėjimo už elektros energiją ar už elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas dokumentus, išskyrus atvejus, kai buitinis vartotojas atsiskaito elektroniniu būdu arba kai Taisyklėse nustatytais atvejais atsiskaito be mokėjimo dokumentų;

131.2. jei randama klaidų mokėjimo dokumentuose, tiekėjas ar operatorius jas įvertina ir tą ataskaitinį laikotarpį, per kurį nustatytos klaidos, už elektros energiją ar elektros energijos persiuntimą ir kitas su tuo susijusias paslaugas išrašo kreditinį dokumentą;

131.3. Buitinis vartotojas, už paslaugas mokantis pagal vidutinį suvartojimą, privalo kiekvienų metų gruodžio mėnesį, taip pat prieš pasikeičiant elektros energijos kainoms ir (ar) tarifams, deklaruoti operatoriui ir (ar) tiekėjui elektros apskaitos prietaisų rodmenis. Operatorius nurašo buitinio vartotojo elektros energijos apskaitos prietaiso rodmenis, jei buitinis vartotojas ilgiau nei vienerius kalendorinius metus nedeklaruoja elektros apskaitos prietaisų rodmenų. Dėl galimų skirtumų, apskaičiuotų pagal vidutinį suvartojimą ir faktinių suvartotos elektros energijos kiekių sumažėjimą ar padidėjimą, tiekėjas nurodo mokėjimo dokumentuose tą ataskaitinį laikotarpį, kurį vartotojas deklaravo faktinius elektros apskaitos prietaiso rodmenis arba pats operatorius užfiksavo faktinius elektros apskaitos prietaiso rodmenis. Tais atvejais, kai vartotojai faktinius elektros apskaitos prietaiso rodmenis deklaruoja gruodžio mėnesį, susidariusį kiekių sumažėjimą ar padidėjimą tiekėjas patikslina gruodžio mėnesio mokėjimo dokumente. Jei pagal vartotojo deklaruotus ar operatoriaus užfiksuotus elektros apskaitos prietaiso rodmenis paaiškėja, kad faktiškai suvartotos elektros energijos kiekis yra kitoks nei buvo nurodytas mokėjimo dokumentuose, išrašytuose skaičiuojant vidutinį suvartojimą, išrašomas kreditinis dokumentas;

131.4. operatorius ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo buitinio vartotojo ar jam elektros energiją tiekiančio tiekėjo pranešimo turi patikrinti buitiniam vartotojui priskaityto elektros energijos kiekio teisingumą. Prireikus (ne vėliau kaip per 10 darbo dienų) Taisyklių 61–63 punktuose nustatyta tvarka patikrinami ir elektros apskaitos prietaisai bei elektros apskaitos schemos elementai. Nustatęs elektros apskaitos prietaiso gedimus, operatorius privalo juos pašalinti ne vėliau kaip per 5 darbo dienas;

131.5. operatorius, patikrinęs elektros apskaitos prietaisų veikimą ir nustatęs, kad už elektros energiją ar jos persiuntimo bei kitas su tuo susijusias paslaugas buvo apmokama netiksliai, perskaičiuoja buitiniam vartotojui persiuntos (patiekto) elektros energijos kiekį per laikotarpį, kai buvo netiksliai atsiskaitoma, ir apie tai informuoja pranešimą pateikusį asmenį;

131.6. elektros apskaitos prietaisui arba elektros apskaitos schemos elementui sugedus ne dėl buitinio vartotojo kaltės (ne dėl buitinio vartotojo kaltės įstrigo elektros skaitiklio diskas, sugedo skaičiavimo mechanizmas, elektroninio elektros skaitiklio modulis, indikatorius, sudegė matavimo transformatorius, atsileido laidininko prijungimo gnybtas ir nutrūko schema ar pan.), elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemos elementų dingimo atvejais už patiektą elektros energiją, suteiktas elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas per tą laikotarpį, kai elektros apskaita neveikė ar veikė netiksliai, atsiskaitoma pagal atitinkamo laikotarpio suvartojimą iki gedimo (dingimo) arba pašalinus gedimą (naujojo įrengimo), arba pagal dokumentais pagrįstus kitus operatoriaus turimus duomenis;

131.7. operatorius, nurašęs apskaitos prietaisų rodmenis ir užfiksavęs įsiskolinimą vienoje iš apskaitos prietaiso skalių, o kitoje skalėje permoką, siekdamas tikslios suvartotos elektros energijos apskaitos, turi teisę mokėjimo dokumente informavęs vartotoją ir tiekėją, perkelti permoką įsiskolinimui, užfiksuotam kitoje skalėje, padengti;

131.8. laikotarpis, per kurį apskaita neveikė ar veikė netiksliai, nustatomas pagal buitinio vartotojo pateiktus ir operatoriaus turimus duomenis apie buitinio vartotojo įrenginius ir iš atitinkamo suvartojimo (paros, savaitės, mėnesio ir t. t.) analizės;

131.9. kiekvieną ne dėl buitinio vartotojo kaltės elektros apskaitos prietaiso gedimo, pažeidimo ar dingimo atvejį operatorius ir buitinis vartotojas įformina dvišaliu Atsiskaitymo už suvartotą elektros energiją (sutrikus apskaitos prietaisų veikimui) aktu (Taisyklių 3 priedas). Buitiniam vartotojui ar jo atstovui atsisakius dalyvauti surašant aktą ir (ar) pasirašyti aktą, jis galioja, tačiau operatoriaus atstovas atsisakymą dalyvauti ir (ar) pasirašyti turi pažymėti visuose akto egzemplioriuose;

131.10. perskaičiuojant patiektos elektros energijos kiekius, suteiktos elektros energijos persiuntimo ir kitų su tuo susijusias paslaugų vertes atsiskaitoma perskaičiuojamu laikotarpiu tam buitiniam vartotojui nustatytais kainomis ir tarifais.

131.11. kai įrodymais nustatoma, kad buitiniam vartotojui įrengtas elektros apskaitos prietaisas ar elektros apskaitos schemos elementas sugadintas taip, kad elektros apskaitos prietaiso ar elektros apskaitos schemos elemento gedimas matomas (pažeistas elektros skaitiklio stiklas arba korpusas, sugadintas elektroninio elektros skaitiklio modulis, kad neįmanoma nuskaityti rodmenų ir sukauptos informacijos, pažeistos, nutrauktos ar suklastotos plombos nuo elektros skaitiklio ar įvadinės elektros apskaitos spintos (skydelio) ir kitų su elektros apskaita susijusių plombuojamųjų vietų, nurodytų Taisyklių 72–74 punktuose; taip pat siekiant sumažinti elektros skaitiklio rodmenis naudotos mechaninės ar kitos priemonės, skirtos fiksuojamos elektros energijos kiekiui keisti) arba pakeista elektros apskaitos prietaiso prijungimo schema, arba nustatyta kitų Taisyklių 8.10 punkto 2 papunktyje nurodytų pažeidimų, operatorius turi teisę perskaičiuoti buitiniam vartotojui patiektos elektros energijos kiekį per laikotarpį nuo operatoriaus darbuotojo ar operatoriaus įgalioto trečiojo asmens dokumentuose užfiksuotos paskutinės elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemos elementų patikrinimo dienos, bet ne ilgesnį kaip 1 (vieneri) metai. Galutinis perskaičiuojamo laikotarpio terminas nustatomas tinkamai, visapusiškai ir objektyviai įvertinus surašytą Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktą, jame išdėstytas aplinkybes bei su tuo susijusius kitus duomenis ir įrodymus, vartotojo ar jo atstovo papildomai pateiktus paaiškinimus (jei jie pateikiami);

131.12. perskaičiuojama tokia tvarka: jei buitinis vartotojas suteikia galimybę operatoriaus darbuotojui ir (ar) operatoriaus įgaliotam trečiajam asmeniui patikrinti elektros energijos vartojimo vietą ir nustatyti tuo metu esančių elektros imtuvų galią, tai patiekta elektros energija ar elektros energijos persiuntimo paslaugos vertė perskaičiuojama pagal faktinę elektros energijos imtuvų galią taikant Buitinių vartotojų dažniausiai naudojamų elektros energijos imtuvų veikimo valandų skaičiaus per parą lentelę (Taisyklių 1 priedas); jei buitinis vartotojas operatoriaus darbuotojui ir (ar) operatoriaus įgaliotiems tretiesiems asmenims nesuteikia galimybės nustatyti veikiančių elektros energijos imtuvų galią, tai persiūsta elektros energija perskaičiuojama pagal buitiniam vartotojui sutartyje nustatytą leistinąją naudoti galią, o jei sutartis nesudaryta – pagal leistinąją

naudoti galią ribojančių įrenginių duomenis apskaičiuotą leistinąją naudoti galią ir 24 valandų per parą trukmę;

131.13. kai nustatoma, kad, siekiant sumažinti apskaitomos elektros energijos kiekį arba elektros skaitiklio rodmenis, elektros apskaitos prietaisas ar elektros apskaitos schemas elementai yra paveikti, o operatoriaus darbuotojas ar operatoriaus įgaliotas trečiasis asmuo per paskutinį elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemas elementų patikrinimą šios veikos dėl jos slaptos pobūdžio negalėjo pastebėti (išorinio magnetinio lauko poveikis, elektros apskaitos prietaisų rodmenys atsukami atgal ar stabdomi specialiaisiais prietaisais, elektros apskaitos prietaisų, matavimo transformatorių falsifikavimas ar pan.) arba elektros imtuvai prijungti prieš elektros apskaitos sistemos įrengimo vietą, arba be jos, arba padaryta kitų Taisyklių 8.10 punkto 3 papunktyje nurodytų pažeidimų, operatorius turi teisę perskaičiuoti tokiam buitiniam vartotojui patiektos elektros energijos kiekį, elektros energijos vertę Taisyklių 131.12 punkte nustatyta tvarka per laikotarpį nuo vartotojo elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų dienos, bet ne ilgesnį kaip 3 (treji) metai. Galutinis perskaičiuojamo laikotarpio terminas nustatomas tinkamai, visapusiškai ir objektyviai įvertinus surašytą Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktą, jame išdėstytas aplinkybes bei su tuo susijusius kitus duomenis ir įrodymus, vartotojo ar jo atstovo papildomai pateiktus paaiškinimus (jei jie pateikiami);

131.14. kai nustatoma, kad asmens elektros įrenginiai prie operatoriaus elektros tinklo prijungti savavališkai, operatorius turi teisę apskaičiuoti suvartotos elektros energijos kiekį: jei asmuo suteikia galimybę operatoriaus darbuotojui ir (ar) operatoriaus įgaliotam trečiajam asmeniui patikrinti elektros energijos vartojimo vietą ir nustatyti tuo metu esančių elektros imtuvų galią (fiksuojant ant elektros įrenginių nurodytą nominalią įrenginių galią arba, esant savadarbiams elektros įrenginiams, atliekant elektros srovės matavimus), tai elektros energijos ar elektros energijos persiuntimo paslaugos vertę, nustatydamas, kad šie įrenginiai veikė ištisą parą (24 valandas); jei asmuo nesuteikia galimybės operatoriaus darbuotojui ir (ar) operatoriaus įgaliotiems tretiesiems asmenims nustatyti veikiančių elektros energijos imtuvų galią, tai elektros energijos vertę nustatydamas, kad ištisą parą (24 valandas) esant vienfaziam įvadui naudojama 3 kW galia, o trifaziam įvadui – 6 kW galia. Jei buvo nustatyta, kad prie elektros tinklo buvo prijungti elektros imtuvai, kurių bendra įrengtoji galia yra didesnė, nei nurodyta, tai perskaičiuojant taikoma bendra imtuvų galia. Laikotarpis, per kurį apskaičiuojama suvartota elektros energija, neturi būti ilgesnis kaip 1 (vieneri) metai. Galutinis apskaičiuojamo laikotarpio terminas nustatomas tinkamai, visapusiškai ir objektyviai įvertinus surašytą Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktą, jame išdėstytas aplinkybes bei su tuo susijusius kitus duomenis ir įrodymus, vartotojo ar jo atstovo papildomai pateiktus paaiškinimus (jei jie pateikiami);

131.15. jeigu daugiabučiame gyvenamajame name arba bendrabučio tipo daugiabučiame gyvenamajame name viename bute (kambaryje), kuriame yra įrengtas tik vienas elektros apskaitos prietaisas ir jame gyvena keli asmenys (kelios šeimos), už elektros energiją ir elektros energijos persiuntimo bei kitas su tuo susijusias paslaugas su tiekėju ir (ar) operatoriumi atsiskaitoma pagal minėto elektros apskaitos prietaiso rodmenis ir vieną mokėjimo dokumentą. Kuris asmuo (šeima) įforminamas kaip buitinis vartotojas, sprendžiama šių asmenų (šeimų) tarpusavio susitarimu, tačiau šis asmuo turi būti objekto ar jo dalies savininkas. Nesutarimai dėl tarpusavio atsiskaitymų tarp tokių asmenų (šeimų) sprendžiami teismo tvarka;

131.16. buitiniai vartotojai, pageidaujantys laikinai vartoti elektros energiją be elektros apskaitos prietaisų, turi gauti operatoriaus leidimą. Už tai, kad prijungiami buitinio vartotojo įrenginiai atitinka elektros įrenginių įrengimo ir saugų eksploatavimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, garantuoja ir atsako pats buitinis vartotojas. Buitiniam vartotojui papildomai Prijungimo tvarkos apraše nustatyta tvarka sumokėjus operatoriui už laikiną elektros įrenginių prijungimą ir atjungimą, jo elektros įrenginius prie elektros tinklo prijungia ir atjungia operatorius arba daugiabučio gyvenamojo namo ar bendrabučio tipo daugiabučio gyvenamojo namo vidaus elektros tinklus eksploatuojanti organizacija. Šiuo atveju už patiektą elektros energiją, elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas atsiskaitoma su tiekėju ir (ar) operatoriumi

pagal prijungiamų elektros imtuvų įrengtąją galią bei pageidaujamą vartojimo laiką. Apmokama iš anksto (avansu) galiojančiomis kainomis ir tarifais, jeigu šalys nesusitarė kitaip;

131.17. jeigu elektros energija tiekiamą (persiunčiama) daugiabučio gyvenamojo namo bendroms reikmėms (vestibiuliams, laiptinėms ir rūšiams apšviesti, hidrauliniams siurbliams, šiluminiam punktui, liftui ir kitoms bendroms reikmėms) arba daugiabučiam gyvenamajam namui (butams, kambariams, virtuvėms, dušams, sanitariniams mazgams, skalbykloms, poilsio kambariams, vestibuliams, laiptinėms ir rūšiams apšviesti, hidrauliniams siurbliams, liftui ir kitoms bendroms reikmėms), kai kiekvienam daugiabučio gyvenamojo namo butui nėra įrengti atskiri teisės aktų reikalavimus atitinkantys operatoriumi priklausantys elektros apskaitos prietaisai, už atsiskaitymą su tiekėju ir (ar) operatoriumi už patiektą elektros energiją, elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas pagal įvadinį elektros apskaitos prietaisų rodmenis yra atsakingi daugiabučio gyvenamojo namo butų ir kitų patalpų savininkai ir (ar) teisės aktų nustatytais atvejais – nuomininkai, panaudos gavėjai, laikinieji gyventojai, ir kiti teisėti objekto naudotojai;

131.18. daugiabučio gyvenamojo namo savininkų bendrija, daugiabučio gyvenamojo namo butų ir kitų objektų (garažų, sodų ir kt.) savininkų sudaryta jungtinės veiklos sutartimi įgaliotas asmuo, o kai savininkai nėra įsteigę bendrijos ir nėra sudarę jungtinės veiklos sutarties – teisės aktų nustatyta tvarka paskirtas administratorius (toliau – vartotojų atstovas) privalo apskaičiuoti namui ar kitam objektui ir atskirai kiekvienam vartotojui už elektros energiją, elektros energijos persiuntimą ir kitas su tuo susijusias paslaugas paskirstytas sumas (paskaičiuotas pagal vartotojo ar vartotojų atstovo pateiktus rodmenis arba vidutinį suvartojimą), informuoti kiekvieną vartotoją bei tiekėją ir (ar) operatorių apie paskirstytas mokėtinas sumas bei neatlygintinai teikti kitą tiekėjo ir (ar) operatoriaus pareikalautą informaciją (daugiabučio gyvenamojo namo butų ir kitų patalpų savininkų ir (ar) nuomininkų sąrašus (nurodomas fizinio asmens vardas ir pavardė, juridinio asmens pavadinimas, objekto adresas, tiekėjo ar operatoriaus suteiktas vartotojo kodas), namo, butų ir kitų patalpų plotus, mokėjimo sumų paskirstymo savininkams metodiką ir kita). Jei vartotojų atstovas su operatoriumi ar tiekėju atsiskaito tiesiogiai, atsiskaitymo terminas sutartyje gali būti pratęstas iki 45 (keturiasdešimt penktos) kalendorinės dienos;

131.19. daugiabučio namo vartotojų atstovas gali paslaugų sutartyje susitarti su tiekėju ir (ar) operatoriumi, kad už daugiabučio gyvenamojo namo bendroms reikmėms arba daugiabučiam gyvenamajam namui, kai kiekvienam daugiabučio gyvenamojo namo butui nėra įrengti atskiri teisės aktų reikalavimus atitinkantys ir operatoriumi priklausantys elektros apskaitos prietaisai, patiektą elektros energiją, elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas su tiekėju ir (ar) operatoriumi atsiskaito daugiabučio namo vartotojų atstovas, vadovaudamasis visuomeninių elektros energijos kainų ir tarifų bei persiuntimo paslaugos tvarkomis;

131.20. buitiniams vartotojams, nepasirinkusiems nepriklausomo elektros energijos tiekėjo ar kai jų pasirinktas nepriklausomas tiekėjas nevykdo prisiimtų įsipareigojimų tiekti elektros energiją sutartomis su buitinais vartotojais sąlygomis, nutraukia veiklą arba sutartį, elektros energijos tiekimą Elektros energetikos įstatymo 43 straipsnyje nustatyta tvarka ir sąlygomis užtikrina visuomeninis tiekėjas visuomenine elektros energijos kaina.

X. SKYRIUS

ELEKTROS ENERGIJOS PERSIUNTIMO IR (AR) TIEKIMO NUTRAUKIMO AR APRIBOJIMO SĄLYGOS

132. Elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą vartotojui nutraukti ar apriboti leidžiama tik Taisyklėse, Papildomų garantijų socialiai pažeidžiamiems elektros energijos vartotojams taikymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. gegužės 27 d. nutarimu Nr. 527 „Dėl Papildomų garantijų socialiai pažeidžiamiems elektros energijos vartotojams taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Laikino elektros energijos persiuntimo nutraukimo siekiant užtikrinti visuomenės interesus sąlygas ir su tuo susijusių nuostolių apskaičiavimo ir atlyginimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. 1-121 „Dėl Laikino elektros energijos persiuntimo nutraukimo siekiant užtikrinti

visuomenės interesus ir su tuo tiesiogiai susijusių pagrįstų nuostolių apskaičiavimo ir atlyginimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir sutartyje nustatytais atvejais ir tvarka, išskyrus atvejus, kai tai atliekama siekiant užtikrinti svarbius visuomenės interesus:

132.1. kai Taryba nustatė tokius vartotojo elektros įrenginių ir (ar) jų eksploatacijos trūkumus, dėl kurių gresia avarija, gedimai, sutrikimai ar kyla pavojus žmonių gyvybei ir saugumui. Šiuos įrenginius vartotojas privalo nedelsdamas išjungti. Jei vartotojas šių reikalavimų nevykdo, tai Tarybos raštišku reikalavimu aprūpinimą elektros energija be išankstinio įspėjimo nutraukia operatorius, o vartotojas privalo operatoriui atlyginti visus dėl šių reikalavimų nevykdymo atsiradusius tiesioginius nuostolius;

132.2. kai tai būtina siekiant išvengti ar susiklosčius energetikos sistemoje ar operatoriaus elektros tinkle ekstremaliai padėčiai, kuri kelia grėsmę sistemos ar elektros tinklo funkcionavimui ir stabilumui, susidarius generavimo galios ar elektros energijos deficitui (avarinis elektros energijos tiekimo nutraukimas ar apribojimas). Šiais atvejais vartotojams elektros energijos persiuntimas, tiekimas nutraukiamas ar apribojamas pagal iš anksto parengtus ir vartotojams praneštus elektros energijos ir galios apribojimų, avarinių atjungimų grafikus bei jų įvedimo tvarką. Minėti vartotojų elektros energijos ir galios apribojimo bei avarinio atjungimo grafikai sudaromi pagal atliktus apkrovų, galios srautų ir įtampų kontrolinius matavimus, kurie atliekami du kartus per metus – vasaros minimumo ir žiemos maksimumo periodais, kaip tai numatyta teisės aktuose;

132.3. kai tai būtina atliekant elektros tinklų priežiūros darbus, taip pat vykdant naujų elektros energijos vartotojų įrenginių prijungimo prie elektros tinklų darbus.

133. Operatoriui atliekant planinius elektros tinklų remonto ar techninės priežiūros darbus:

133.1. vartotojams, turintiems trečią (III) patikimumo kategoriją, elektros energijos tiekimas gali būti nutraukiamas ne ilgiau kaip 168 valandoms per kalendorinius metus;

133.2. vartotojams, turintiems antrą (II) patikimumo kategoriją, elektros tinklų planuojamų remontų ir (ar) techninės priežiūros trukmė per kalendorinius metus negali viršyti 240 valandų;

133.3. vartotojams, turintiems pirmą (I) patikimumo kategoriją, elektros tinklų planuojamų remontų ir (ar) techninės priežiūros trukmė per kalendorinius metus negali viršyti 240 valandų;

133.4. operatorius ir vartotojas gali susitarti dėl objektyviai pagrįstos ir reikalingos ilgesnės nei Taisyklių 133.1–133.3 punktuose nustatytos elektros energijos tiekimo nutraukimo trukmės.

134. Apie elektros energijos ar galios apribojimus operatorius privalo iš anksto, ne vėliau kaip prieš 24 valandas, pranešti tiekėjams ir vartotojams, išskyrus atvejus, kai operatoriui prireikia nedelsiant įvesti elektros galios apribojimus ir tai gali būti pateisinama saugumo ar svarbiais visuomenės interesais.

135. Elektros energijos persiuntimą nutraukti ar apriboti vartotojams be išankstinio įspėjimo galima tik tais atvejais, kai tuo siekiama išvengti avarijos ar gedimų energetikos sistemoje ar operatoriaus elektros tinkle arba likviduoti patirtą avariją, gedimus ar sutrikimus, taip pat esant kitoms Elektros energetikos įstatyme išvardintoms aplinkybėms. Tokiais atvejais operatorius vykdo vartotojų avarinių atjungimų grafiką.

136. Elektros energijos persiuntimo ir tiekimo nutraukimo ar apribojimo, elektros galios apribojimo priežastis operatorius turi nedelsdamas pranešti tiekėjams ir vartotojams. Jei vartotojas nesilaiko elektros energijos apribojimo ir išjungimo grafiko, savavališkai įjungia išjungtus elektros įrenginius ir imtuvus, trukdo operatoriui nutraukti elektros energijos persiuntimą ar tiekimą, tai šio vartotojo elektros įrenginiai gali būti nedelsiant priverstinai atjungti nuo elektros tinklo.

137. Atliekant naujų vartotojų elektros įrenginių prijungimo ar elektros tinklų priežiūros darbus, operatoriai apie numatomą elektros energijos persiuntimo, tiekimo nutraukimą ar apribojimą ne vėliau kaip prieš 5 kalendorines dienas turi pranešti vartotojams (nurodyti planuojamą elektros energijos persiuntimo, tiekimo nutraukimo ar apribojimo laiką ir trukmę).

138. Tiekėjai ir vartotojai turi netrukdyti operatoriams atlikti planinius elektros tinklų priežiūros darbus.

139. Apie planuojamą elektros energijos persiuntimo nutraukimą ar apribojimą operatorius turi pranešti raštu (paštu, elektroniniu paštu, per kurjerį, faksu), telefonu (skambučiu ar trumpąja

žinute) arba viešai skelbdamas operatoriaus interneto svetainėje. Sutartyje gali būti nustatyti ir kiti pranešimo būdai.

140. Operatorius ir (ar) tiekėjas be Taisyklių 132 punkte nurodytų atvejų, turi teisę nutraukti ir (ar) apriboti elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą šiais atvejais:

140.1. kai nustatoma, kad vartotojas, pažeidęs Taisyklių nuostatas, savavališkai prijungė elektros energijos imtuvus prie operatoriaus elektros tinklo ir (arba) ją neteisėtai vartoja ar neleidžia operatoriaus darbuotojams ir (ar) operatoriaus įgaliotiems tretiesiems asmenims, pateikusiems atstovavimo teisę patvirtinančius dokumentus, patikrinti atvado ir elektros apskaitos prietaisų bei elektros apskaitos schemos elementų, esančių vartotojo teritorijoje ar patalpose. Šiuo atveju operatorius turi teisę nedelsdamas atjungti vartotojo elektros energijos imtuvus nuo elektros tinklo;

140.2. kai vartotojas savo veikla sukelia trikdžius, turinčius neigiamą įtaką elektros energijos kokybei, ir, gavęs operatoriaus rašytinį arba elektroninių ryšių priemonėmis pateiktą įspėjimą, per 5 kalendorines dienas nenutraukia šios veikos;

140.3. kai vartotojas (išskyrus būtiną vartotoją) nėra sudaręs elektros energijos persiuntimo sutarties ir (ar) elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarties arba sudaryta sutartis nebegalioja. Šiuo atveju operatorius turi teisę nutraukti elektros energijos persiuntimą vartotojui, apie tai raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis prieš 5 kalendorines dienas įspėjęs vartotoją;

140.4. kai tiekėjas nutraukia su vartotoju sudarytą sutartį arba sustabdo su vartotoju sudarytos sutarties vykdymą ir ne vėliau kaip prieš 30 kalendorinių dienų raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis nurodė operatoriui nutraukti elektros energijos persiuntimą vartotojui bei tinkamai informavo vartotoją apie sutarties vykdymo sustabdymo priežastis ir pasekmes. Su vartotoju sudarytos sutarties vykdymo sustabdymo tvarką ir atvejus nustato teisės aktai. Šia teise tiekėjas privalo naudotis protingai ir sąžiningai;

140.5. kai vartotojas per nustatytą terminą neviseškai atsiskaito už patiektą elektros energiją (garantinio tiekimo užtikrinimo atveju), elektros energijos persiuntimą ar už kitas su tuo susijusias paslaugas ar nevykdo kitų Taisyklių reikalavimų ar sutartyje nustatytų esminių sąlygų. Nepriklausomas tiekėjas turi teisę prašyti operatoriaus nutraukti elektros energijos tiekimą tik tuo atveju, jei sudaryta elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis ar atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis su vartotoju yra galiojanti. Prieš apribojant ir (ar) nutraukiant elektros energijos tiekimą ir (ar) persiuntimą atliekamas elektros apskaitos prietaisų rodmenų patikrinimas;

140.6. kai vartotojas per nustatytą terminą neapmoka ar iš dalies apmoka bet kurią iš sąskaitų: už sugadintus operatoriui priklausančius elektros tinklo elementus, elektros apskaitos prietaisus ar kitus elektros apskaitos schemoje įrengtus įrenginius ar įtaisus, jų remontą, keitimą, metrologinę patikrą, už priverstines paslaugas (išjungiant ir įjungiant elektros energiją dėl Taisyklių pažeidimų, nepagrįstus vartotojo prašymus dėl apskaitos schemos patikrinimo, apskaitos prietaiso ar kito apskaitos schemoje naudojamo įrenginio ar įtaiso patikrinimo, keitimo);

140.7. kai vartotojas neleidžia (neįsileidžia) operatoriaus įgaliotų darbuotojų ar operatoriaus įgaliotų trečiųjų asmenų tikrinti elektros energijos vartojimo režimą, įrengti, keisti, eksploatuoti elektros apskaitos prietaisus bei elektros energijos apskaitos schemų elementus, esančius vartotojo patalpose ar teritorijoje, apžiūrėti jų plombas, patikrinti atvadą, nustatyti elektros apskaitos prietaisų rodmenis, taip pat prižiūrėti ir eksploatuoti vartotojo patalpose ar teritorijoje esančius operatoriaus elektros įrenginius (transformatorines pastotes, elektros linijas, elektros skydus ar pan.);

140.8. kai vartotojas nepateikia visų prievolių pagal sutartį tinkamo įvykdymo užtikrinimo arba nesutinka suteikti kitų operatoriaus ar tiekėjo pareikalautų atsiskaitymo garantijų (pvz., už elektros energijos tiekimą garantinio tiekimo užtikrinimo atveju ir (ar) persiuntimą ir (ar) tiekimą mokėti iš anksto (avansu), nustatyti trumpesnius ataskaitinius laikotarpius ir (ar) atsiskaitymo terminus).

140.9. kai neįmanoma nustatyti objekto, į kurį vykdomas elektros energijos persiuntimas ir (ar) tiekimas, savininko ar kito teisėto objekto valdytojo (naudotojo);

140.10. pasibaigus Taisyklių 51.2 punkte nurodytam garantinio tiekimo užtikrinimo terminui.

141. Taisyklių 140.5–140.10 papunkčiuose nurodytais atvejais operatorius ir (ar) tiekėjas turi teisę nutraukti ar apriboti elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą, pasirinktinai paštu, elektroninių ryšių priemonėmis ar kitu sutartyje numatytu būdu įspėjęs buitinį vartotoją ir pažeidžiamą elektros energijos vartotoją ne vėliau kaip prieš 15 kalendorinių dienų, kitus vartotojus – ne vėliau kaip prieš 10 kalendorinių dienų. Šiuos pranešimus operatorius ir (ar) tiekėjas siunčia elektroninio pašto ir vartotojo buvimo vietos adresu (kai tokius duomenis vartotojas nurodė sutarties sudarymo metu) arba objekto adresu ar kitu operatoriaus ir (ar) tiekėjo prieinamu adresu, nustatytu Taisyklių 5 punkte nurodyta tvarka, jei sutarties sudarymo metu vartotojas šių duomenų nenurodė arba nurodė netikslūs duomenis. Apie įvykdytą elektros energijos persiuntimo nutraukimą ar apribojimą operatorius ne vėliau kaip per 1 darbo dieną informuoja ir vartotojo tiekėją.

142. Operatorius ir (ar) tiekėjas turi teisę nenutraukti ar neapriboti elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo, vartotojo ar tiekėjo prašymu, jei toks elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimas ar apribojimas pažeistų trečiųjų asmenų, turinčių teisę naudoti objektą, interesus arba, jeigu operatoriaus ir (ar) tiekėjo turimais duomenimis dėl objekto, į kurį vartotojas prašo nutraukti elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą, nuosavybės, valdymo ir (ar) disponavimo vyksta ginčai.

143. Už elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimą ir atstatymą dėl priežasčių, nurodytų Taisyklių 140 punkte, vartotojas ar nepriklausomas tiekėjas, jei persiuntimo nutraukimas vykdomas jo iniciatyva, apmoka operatoriui pagal su Taryba suderintus įkainius. Nepriklausomas tiekėjas, prašydamas operatoriaus nutraukti elektros energijos tiekimą vartotojui, privalo būti tinkamai informavęs vartotoją apie galimą elektros energijos nutraukimą, kaip tai įpareigoja Taisyklių 141 punktas, ir pateikti atitinkamą prašymą operatoriui ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas iki atjungimo. Elektros energijos tiekimo nutraukimo prašymą tiekėjas gali atšaukti ne vėliau nei likus 1 darbo dienai iki nutraukimo įvykdymo.

144. Vartotojui pašalinus trūkumus, nurodytus Taisyklių 140 punkte, arba visiškai apmokėjus šiame punkte nurodytas skolas, netesybas (delspinigius) bei apmokėjus išjungimo ir įjungimo išlaidas, elektros energijos persiuntimas ir (ar) tiekimas jam atnaujinamas ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo pranešimo operatoriui gavimo.

145. Jei vartotojai (tarp jų ir buitiniai vartotojai) neapmoka už daugiabučio gyvenamojo namo bendrųjų reikių ir (ar) lifto elektros energiją ar už elektros energijos persiuntimo paslaugą, operatorius ar visuomeninis tiekėjas turi teisę savo iniciatyva ar vartotojams atstovaujančio asmens (daugiabučio gyvenamojo namo ar bendrabučio tipo daugiabučio gyvenamojo namo savininkų bendrijos, jungtinės veiklos sutarties įgalioto asmens arba administratoriaus) prašymu, esant sudarytai tokios paslaugos sutarčiai, vadovaudamasis Taisyklių 140.5 punktu nutraukti elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą tokio vartotojo gyvenamoms ar kitoms patalpoms tik tuo atveju, jeigu toks atjungimas nepadarys žalos kitiems to namo butų vartotojams.

146. Už paslaugas, nutraukiant ir atnaujinant elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą vartotojo prašymu, pagal su Taryba suderintus įkainius operatoriui apmoka vartotojas ar vartotojams atstovaujantis asmuo, kurio prašymu buvo nutrauktas elektros energijos persiuntimas ir (ar) tiekimas.

147. Kai vartotojas raštu, telefonu arba elektroninių ryšių priemonėmis, tinkamai identifikavęs asmenį, informuoja operatorių ir tiekėją, kad jis tam tikrais ataskaitiniais laikotarpiais nevartos elektros energijos, tai jam Taisyklių 105.6 ir 130.6 papunkčiuose nurodytos nuostatos netaikomos, jeigu vartotojas per nurodytą laikotarpį nevartoja elektros energijos.

XI. SKYRIUS ATSAKOMYBĖ

148. Už nepagrįstą elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimą ar apribojimą vartotojams operatorius ir (ar) tiekėjas atsako įstatymų nustatyta tvarka. Operatorius neatlygina vartotojo patirtų nuostolių, kurie atsiranda dėl tiekėjo pareigų, nurodytų teisės aktuose ir (ar) sutartyje, nevykdymo ar netinkamo vykdymo, o tiekėjas – vartotojo patirtų nuostolių, kurie

atsiranda dėl operatoriaus pareigų, nurodytų teisės aktuose ir (ar) sutartyje, nevykdymo ar netinkamo vykdymo.

149. Kai vartotojui nutraukiamas arba apribojamas elektros energijos persiuntimas ir (ar) tiekimas arba tiekiamos elektros energijos kokybės parametrai elektros energijos persiuntimo paslaugos ir (ar) elektros energijos pirkimo–pardavimo vietoje neatitinka nustatytų norminių teisės aktų ir Lietuvos standarto LST EN 50160:2010 nustatytų reikalavimų, tiekėjas ir (ar) operatorius vartotojo reikalavimu atlygina jam dėl tiekėjo ir (ar) operatoriaus kaltės patirtus tiesioginius nuostolius, išskyrus Taisyklių 150 punkte nurodytus atvejus.

150. Tiekėjas ir (ar) operatorius neatlygina vartotojui patirtų nuostolių, kai jam elektros energijos persiuntimas ir (ar) tiekimas nutraukiamas ar apribojamas arba elektros energijos kokybės parametrai neatitinka nustatytų sutartyje:

150.1. dėl gamtos reiškinių (potvynio, perkūnijos, apšalo, šlapdribos, audros, škvalo, ižo ar pan.) ir gaisro atvejais;

150.2. dėl karo, teroristinių veiksmų;

150.3. dėl nenugalimos jėgos aplinkybių;

150.4. dėl valstybės veiksmų;

150.5. dėl trečiųjų asmenų veiksmų (elektros įrenginių vagystės ar gadinimo, pašalinių daiktų užmetimo ant orinių elektros linijų laidų ar pan.);

150.6. dėl vartotojo veiksmų ar neveikimo (kai vartotojas nesilaiko sutartyse ar teisės aktuose nustatytų reikalavimų, neįdiegia teisės aktuose ir sutartyse nustatytų nuostolių mažinimo techninių priemonių, kai dėl netinkamos vartotojo įrenginių priežiūros ar teisės aktų reikalavimų pažeidimų automatikos ar apsaugos sistemos atjungė elektros energijos persiuntimą ir tiekimą vartotojui ar pan.);

150.7. dėl avarių prevencijos automatikos poveikio (taip pat ir esant gedimui, sutrikimui ar avarijai kitose energetikos sistemose);

150.8. Taisyklių 132, 140 ir 145 punktuose nustatytais atvejais;

150.9. kai vartotojo aprūpinimo elektros energija nutraukimo laikas kiekvienu atskiru atveju neviršija sutartyje ar Taisyklėse nustatyto laiko;

150.10. dėl būtinojo reikalingumo aplinkybių;

150.11. kitais teisės aktų nustatytais atvejais.

151. Jei vartotojas, eksploatuodamas elektros įrenginius, pažeidė teisės aktų reikalavimus ir dėl jo veiksmų ar neveikimo elektros energijos tiekimo tinkluose, įrenginiuose ar prietaisuose įvyko avarija, gedimas arba sutrikimas ir elektros energija dėl to nebuvo persiunčiama ir (ar) tiekama kitiems vartotojams arba buvo daroma įtaka elektros energijos kokybei, tai vartotojas privalo atlyginti visus operatoriaus, tiekėjo ir (ar) kitų vartotojų, trečiųjų asmenų patirtus tiesioginius nuostolius.

152. Jei vartotojas neatlieka su juo sudarytoje sutartyje nustatytų pareigų arba jas atlieka netinkamai, nepagrįstai naudojasi (piktnaudžiauja) jam suteiktomis teisėmis, operatorius ir (ar) tiekėjas turi teisę reikalauti vartotojo atlyginti operatoriaus ir (ar) tiekėjo dėl to patirtus tiesioginius nuostolius.

153. Nutraukus elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą, operatoriai, tiekėjai ir vartotojai privalo imtis visų įmanomų priemonių galimiems nuostoliams išvengti ar sumažinti.

154. Vartotojas prašymą dėl tiesioginių nuostolių atlyginimo turi teisę pateikti ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų nuo nuostolių atsiradimo. Operatorius ir (ar) tiekėjas privalo vartotojo prašymą išnagrinėti ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo gavimo dienos. Prireikus vartotojo prašymui nagrinėti operatorius gali sudaryti komisiją, į kurios sudėtį turi būti įtraukti operatoriaus ir vartotojo atstovai.

155. Nustatant elektros energijos persiuntimo, tiekimo nutraukimo ar apribojimo priežastis, taip pat vartotojo nuostolius, jei dėl to vartotojui elektros energiją persiunčiantis skirstomųjų tinklų operatorius gali turėti atgręžtinių reikalavimų į perdavimo sistemos operatorių, į vartotojo prašymui nagrinėti sudaromos komisijos sudėtį jis privalo įtraukti perdavimo sistemos operatoriaus atstovą.

Sudaryta komisija turi ištirti elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimo ar apribojimo priežastis ir nustatyti nuostolių dydį. Komisijos išvados ir rezultatai įforminami aktu.

156. Elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimo laikas, nepersiųstos (nepatiektos) elektros energijos kiekis ir priežastys nustatomos pagal operatoriaus bei vartotojo operatyvinius dokumentus ir registravimo prietaisų rodmenis.

157. Nepersiųstos (nepatiektos) elektros energijos kiekis, nekokybiškai pagamintos arba sugadintos produkcijos kiekis, sugadintos įrangos vertė nustatomi pagal operatoriaus, tiekėjo arba vartotojo pateiktus įrodančius dokumentus. Jeigu nuostolių dydžių pagal turimą informaciją tiksliai nustatyti negalima, tai jų vertė nustatoma šalių susitarimu. Šalims nesusitarus, nuostolių dydį nustato teismas.

158. Nuostoliai, patirti dėl elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimo ar apribojimo, turi būti atlyginti per 30 kalendorinių dienų nuo jų vertės ir vartotojo prašymo pagrįstumo nustatymo dienos, jei vartotojas ir operatorius nėra susitarę kitaip.

159. Nuostolių atlyginimo klausimai tarp perdavimo sistemos operatoriaus ir skirstomųjų tinklų operatorių ir (ar) tiekėjų ir (ar) vartotojų sprendžiami teisės aktuose bei tarpusavio sutartyse nustatytais pagrindais ir tvarka.

160. Vartotojai, savavališkai įjungę elektros įrenginius ir imtuvus, išjungtus pagal avarinių išjungimų ar apribojimo grafikus, kai energetikos sistemoje arba operatoriaus tinkle yra avarinė situacija, atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

XII. SKYRIUS

SANTYKIAI SU VARTOTOJAIŠ, TURINČIAIS GENERAVIMO ŠALTINIUS

161. Vartotojo generavimo šaltiniai, prijungti prie vartotojo vidaus tinklo ir (ar) operatoriaus elektros tinklo, taip pat asmenų, vykdančių veiklą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka ir sąlygomis, generavimo šaltiniai, turi paklusti bendrajam operatoriaus elektros tinklo operatyviajam dispečeriniam valdymui.

162. Naujus ir (ar) veikiančius generavimo šaltinius prijungti prie vartotojo elektros tinklo, kurio elektros įrenginiai yra prijungti prie operatoriaus elektros tinklo, taip pat gaminančių vartotojų, kurių elektrinės prijungimo prie elektros tinklų taškas nesutampa su elektros energijos vartojimo vietos prijungimo tašku, generavimo šaltinius, galima tik gavus ir įvykdžius operatoriaus išduotas prijungimo sąlygas, Prijungimo tvarkos aprašo, kitų teisės aktų reikalavimus bei gavus Tarybos išvadas dėl vartotojo elektros įrenginių atitikties projektui, elektros įrenginių įrengimo bei saugaus eksploatavimo (techninės saugos) reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams.

163. Generavimo šaltinių veikimo sąlygos, metinis, mėnesiniai ir valandiniai gamybos kiekiai ir (ar) galimybė tiekti perteklinę elektros energiją į operatoriaus elektros tinklą, elektros apskaitos prietaisų įrengimo vietos, žinių apie pagamintą ir perduotą elektros energiją pateikimo tvarka ir kitos sąlygos nustatomos sutartimi tarp elektros energijos gamintojo, arba asmens, vykdančio veiklą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka ir sąlygomis, ir operatoriaus. Tarp asmens, vykdančio veiklą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka ir sąlygomis, ir operatoriaus sudaromoje sutartyje taip pat nustatoma informacijos, įskaitant gaminančių vartotojų bei asmenų, siekiančių tapti gaminančiais vartotojais, asmens duomenis, mainų tvarka.

164. Į operatoriaus elektros tinklą perduodama elektros energija ir galia turi būti apskaitomos elektros apskaitos prietaisais, kuriuos įrengia ir prižiūri operatorius.

165. Perduodant elektros energiją į operatoriaus elektros tinklą, elektros energijos technologinės sąnaudos vartotojo aukštinamuosiuose galios transformatoriuose turi būti priskiriamos vartotojui, turinčiam generavimo šaltinį.

166. Kai elektros energijos gamintojas per ataskaitinį laikotarpį vartojo elektros energiją iš operatoriaus elektros tinklo, už elektros energiją ir jos persiuntimo paslaugą toks elektros energijos gamintojas atsiskaito pagal sutartyje nustatytas sąlygas kaip įprastas vartotojas.

167. Pateikus kokybės neatitinkančią elektros energiją į operatoriaus tinklą, generavimo šaltinio turėtojas ar elektros energijos gamintojas, įskaitant asmenis, vykdančius veiklą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka ir sąlygomis, atlygina operatoriui patirtus nuostolius sutartyje ir Taisyklių 154 punkte nustatyta tvarka.

168. Neperduotas į operatoriaus elektros tinklą (dėl turinčio generavimo šaltinį vartotojo kaltės) elektros energijos kiekis nustatomas kaip skirtumas tarp nustatyto ir faktiško elektros energijos perdavimo į operatoriaus elektros tinklą grafiko (paros, mėnesio ar pan.).

169. Gaminančių vartotojų į elektros tinklus pateiktos elektros energijos ir iš elektros tinklų suvartotos elektros energijos kiekių apskaita tvarkoma pagal elektros energijos apskaitos prietaisų, fiksuojančių iš elektros tinklų suvartotą savo reikmėms ir ūkio poreikiams elektros energijos kiekį (toliau – Paimtas kiekis) bei pagamintą ir į elektros tinklus pateiktą elektros energijos kiekį (toliau – Pateiktas kiekis), vienos laiko zonos rodmenis nuo su gaminančiu vartotoju sudarytos elektros energijos persiuntimo paslaugos ir (ar) pirkimo–pardavimo ir (ar) atsinaujinančių išteklių energijos pirkimo–pardavimo sutarties su operatoriumi ir (ar) tiekėju sudarymo ir (ar) pakeitimo, atnaujinimo datos bei teisės aktuose nustatytų apskaitos prietaisų įrengimo.

170. Tuo atveju, kai tinkamai gaminančio vartotojo į elektros tinklus pateiktos elektros energijos ir iš elektros tinklų suvartotos elektros energijos kiekių apskaitai būtina įrengti ir (ar) paruošti (parametruoti) teisės aktuose nustatytos apskaitos prietaisą, gaminančio vartotojo į elektros tinklus pateiktos elektros energijos ir iš elektros tinklų suvartotos elektros energijos kiekių apskaita pradedama vykdyti tik po tokio apskaitos prietaiso įrengimo bei tinkamo paruošimo. Gaminantis vartotojas, anksčiau nei po vienerių metų nuo generavimo šaltinių prijungimo prie elektros tinklų, nusprendęs nebevykdyti elektros energijos gamybos veiklos, savo reikmėms ir ūkio poreikiams tenkinti, operatoriui atlygina teisės aktuose numatytos apskaitos prietaiso įrengimo išlaidas.

171. Priklausomai nuo Paimto ir Pateikto kiekių santykio, kiekvieną mėnesį:

171.1. sukauptas elektros energijos kiekis (toliau – Sukauptas kiekis) apskaičiuojamas kaip gaminančio vartotojo einamąjį mėnesį Pateikto kiekio ir einamojo kaupimo laikotarpio, kaip jis yra apibrėžtas Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 2 dalies 1 punkte (toliau – kaupimo laikotarpis), ankstesnio mėnesio sukaupto kiekio sumos ir einamojo mėnesio Paimto kiekio skirtumas. Elektros energijos kiekis pripažįstamas Sukaupu kiekiu, jeigu šio skirtumo reikšmė yra didesnė už nulį:

$$E_s = E_{pat} + E_{s \text{ ankst. mėn}} - E_{paimt}$$

čia:

E_s – einamąjį mėnesį Sukauptas kiekis;

E_{pat} – einamąjį mėnesį Pateiktas kiekis;

$E_{s \text{ ankst. mėn}}$ – ankstesnį mėnesį Sukauptas kiekis;

E_{paimt} – einamąjį mėnesį Paimtas kiekis.

171.2. trūkstamas elektros energijos kiekis (toliau – Trūkstamas kiekis) apskaičiuojamas kaip skirtumas tarp gaminančio vartotojo einamąjį mėnesį Paimto kiekio ir einamojo mėnesio Pateikto kiekio bei einamojo kaupimo laikotarpio ankstesnio mėnesio Sukaupto kiekio sumos. Elektros energijos kiekis pripažįstamas Trūkstamu kiekiu, jeigu šio skirtumo reikšmė yra didesnė už nulį:

$$E_{tr} = E_{paimt} - E_{pat} - E_{s \text{ ankst. mėn}}$$

čia:

E_{tr} – einamąjį mėnesį Trūkstamas kiekis;

E_{paimt} – einamąjį mėnesį Paimtas kiekis;

E_{pat} – einamąjį mėnesį Pateiktas kiekis;

$E_{s \text{ ankst. mėn.}}$ – ankstesnį mėnesį Sukauptas kiekis.

171.3. atgautu iš elektros tinklų elektros energijos kiekiu (toliau – Atgautas kiekis) laikomas gaminančio vartotojo Pateiktas kiekis, kuris po to gaminančiam vartotojui buvo patiektas iš elektros

tinklų ir jo suvartotas savo reikmėms bei ūkio poreikiams. Einamąjį mėnesį Atgautas kiekis yra apskaičiuojamas kaip skirtumas tarp gaminančio vartotojo einamojo mėnesio Paimto kiekio ir Trūkstamo kiekio:

$$E_{atg} = E_{paimt} - E_{tr}$$

čia:

E_{atg} – einamąjį mėnesį Atgautas kiekis;

E_{paimt} – einamąjį mėnesį Paimtas kiekis;

E_{tr} – einamąjį mėnesį Trūkstamas kiekis..

172. Gaminančių vartotojų į elektros tinklus pateiktos elektros energijos ir iš elektros tinklų suvartotos elektros energijos kiekių apskaita pradedama vykdyti iš naujo nuo einamųjų metų balandžio 1 dienos ir vykdoma kiekvieną mėnesį. Pasibaigus kaupimo laikotarpiui Sukauptas kiekis nėra perkeliamas į kitą kaupimo laikotarpį ir už Sukaupimą kiekį energijos tiekėjas gaminančiam vartotojui kompensuoja iš anksto tarpusavio sutartyse nustatyta tvarka ir sąlygomis, o garantinio tiekimo atveju kompensuojama Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 2 dalies 4 punkte nustatyta tvarka ir sąlygomis. Gaminančių vartotojų, kurių elektrinės prijungimo prie elektros tinklų taškas nesutampa su elektros energijos vartojimo vietos prijungimo tašku, į elektros tinklus pateiktos elektros energijos ir iš elektros tinklų suvartotos elektros energijos kiekių apskaita vykdoma operatoriaus elektros tinkle, kai gaminančio vartotojo elektros energijos įrenginiai yra prijungti prie to paties operatoriaus elektros tinklo, ir nėra perkeliama ir (ar) nėra vykdomi mainai su kito operatoriaus elektros tinklu.

172¹. Tuo atveju, jei gaminantis vartotojas keičia elektros energijos tiekėją savo objektui ar nutraukia sutartį su tiekėju ar garantiniu tiekėju, už Sukaupimą kiekį gaminančiam vartotojui kompensuojama Taisyklių 172 punkte nustatyta tvarka ir gaminančio vartotojo į elektros tinklus pateiktos elektros energijos, ir iš elektros tinklų suvartotos elektros energijos kiekių apskaita pradedama vykdyti iš naujo nuo tiekėjo pakeitimo dienos ar sutarties su nauju tiekėju ar garantiniu tiekėju įsigaliojimo dienos.

173. Gaminančiam vartotojui, kai elektros energijos gamyba vykdoma elektrinėje, kurios prijungimo prie elektros tinklų taškas nesutampa su elektros energijos vartojimo vietos prijungimo tašku, kurio elektros energijos apskaitos laikotarpis prasideda ar pasibaigia mėnesio viduryje, iš geografiškai nutolusios elektrinės priskirtas į elektros tinklus pateiktos elektros energijos kiekis apskaičiuojamas proporcingai dienų skaičiui.

174. Gaminantis vartotojas gali rinktis vienanarę ar dvinarę naudojimosi elektros tinklais paslaugų kainą arba atsiskaityti elektros energijos kiekiu pagal Tarybos nustatytą procentą nuo kaupimo laikotarpiu gaminančio vartotojo į elektros tinklus patiektos elektros energijos kiekio. Gaminančiam vartotojui nepasirinkus naudojimosi elektros tinklais paslaugų kainodaros, operatorius taiko vienanarę, mokamą už 1 kWh iš skirstomųjų tinklų atgauto elektros energijos kiekio, naudojimosi elektros tinklais paslaugų kainą.

175. Tuo atveju, kai gaminantis vartotojas teisės aktuose nustatytais būdais perleidžia savo objektą su generavimo šaltiniu kitam asmeniui, į elektros tinklus pateiktos elektros energijos ir iš elektros tinklų suvartotos elektros energijos kiekių apskaita pradedama vykdyti nuo naujojo asmens (savininko) elektros energijos persiuntimo paslaugos ir (ar) pirkimo–pardavimo ir (ar) atsinaujinančių išteklių energijos pirkimo–pardavimo sutarties su operatoriumi ir (ar) tiekėju sudarymo ir (ar) pakeitimo, atnaujinimo datos. Pasikeitus objekto su generavimo šaltiniu savininkui, kai nesikeičia tiekėjas ir atsiskaitymo už naudojamąsi elektros tinklais būdas, pagamintas ir į elektros tinklus patiektas elektros energijos kiekis gali būti priskirtas naujojo vartotojo objektui, sudarius ir (ar) pakeitus, atnaujinus elektros energijos persiuntimo paslaugos ir (ar) pirkimo–pardavimo sutartį su operatoriumi ir (ar) tiekėju. Pasikeitus gaminančio vartotojo elektros energijos vartojimo vietai, kai nesikeičia tiekėjas ir atsiskaitymo už naudojamąsi elektros tinklais būdas, elektrinėje, kurios prijungimo prie elektros tinklų taškas nesutampa su elektros energijos vartojimo vietos prijungimo tašku, pagamintas ir į elektros tinklus patiektas elektros energijos kiekis gali būti priskirtas naujam vartotojo objektui, sudarius ir (ar) pakeitus, atnaujinus elektros energijos

persiuntimo paslaugos ir (ar) pirkimo–pardavimo ir (ar) atsinaujinančių išteklių energijos pirkimo–pardavimo sutartį su operatoriumi ir (ar) tiekėju ir įrengus teisės aktuose nustatytos apskaitos prietaisus.

176. Gaminantis vartotojas už Trūkstatą kiekį ir jo persiuntimo paslaugą atsiskaito pagal sutartyse su operatoriumi ir (ar) tiekėju nustatytas sąlygas kaip įprastas vartotojas. Gaminantys vartotojai už Atgautą kiekį operatoriumi moka naudojimosi elektros tinklais paslaugos kainą.

177. Šio skyrius nuostatos *mutatis mutandis* taip pat taikomas gaminantiems vartotojams, kurių elektrinės prijungimo prie elektros tinklų taškas nesutampa su elektros energijos vartojimo vietos prijungimo tašku. Tais atvejais, kai gaminančio vartotojo elektrinė yra eksploatuojama asmens, vykdančio veiklą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka ir sąlygomis, šie asmenys sudaro su gaminančiais vartotojais sutartis, kuriose nustato gaminančių vartotojų nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomų geografiškai nutolusių generavimo šaltinių eksploatavimo (įskaitant generavimo šaltinių priežiūros bei administravimo), apmokėjimo už suteiktas paslaugas sąlygas ir tvarką. Asmenys, vykdančys veiklą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka ir sąlygomis, gaminantys vartotojai, kurių elektrinės prijungimo prie elektros tinklų taškas nesutampa su elektros energijos vartojimo vietos prijungimo tašku, bendradarbiauja su operatoriumi ir teikia jam visą reikiamą informaciją, susijusią su gaminančių vartotojų generavimo šaltinių eksploatavimu.

178. Elektros energijos, pagamintos asmenų, vykdančių veiklą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka ir sąlygomis, eksploatuojamuose generavimo šaltiniuose, nepriskirtuose gaminantiems vartotojams, patiekimui į operatoriaus elektros tinklą šio skyriaus nuostatos nėra taikomos.

XIII. SKYRIUS

SKUNDŲ, PRAŠYMŲ NAGRINĖJIMAS IR GINČŲ SPRENDIMAS

179. Vartotojo ir tiekėjo ar operatoriaus ginčai nagrinėjami Energetikos įstatymo 34 straipsnyje nustatyta tvarka.

180. Vartotojų skundai nagrinėjami Energetikos įstatymo 34¹ straipsnyje nustatyta tvarka.

BITINIŲ VARTOTOJŲ DAŽNIAUSIAI NAUDOJAMŲ ELEKTROS ENERGIJOS IMTUVŲ VEIKIMO VALANDŲ SKAIČIUS PER PARĄ

Lentelė. Buitinių vartotojų dažniausiai naudojamų elektros energijos imtuvų veikimo valandų skaičius per parą (kai operatorius laikinai leidžia vartoti elektros energiją be apskaitos prietaisų)

[illegible]

18.	Statybos apdailos įrenginys	3	3	3	4	5	6	6	6	5	4	3	3
19.	Parketo šlifavimo aparatas	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
20.	Pjūklas	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
21.	Mėslo šalinimo transporteris	2	2	2	2	0	0	0	0	0	2	2	2
22.	Melžimo aparatas	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
23.	Liftas	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
24.	Keltas, kabamasis keltuvas	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1
25.	Įrenginiai automobilių ratams montuoti ir balansuoti	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
26.	Indaplovė	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
27.	Fontano siurblys	0	0	0	0	10	10	10	10	0	0	0	0
28.	Oro kondicionierius	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
29.	Cirkuliacinis siurblys	24	24	24	24	0	0	0	0	24	24	24	24
30.	Šaldiklis	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
31.	Skalbinių elektrinis džiovintuvas	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
32.	Plaukų džiovintuvas	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
33.	Elektrinis garų surinktuvas	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
34.	Gruzdintuvė, skrudintuvas, kepimo krosnelė ir kiti buitiniai prietaisai	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
35.	Ventiliatorius	0	0	0	0	4	4	4	4	0	0	0	0
36.	Kavos virimo aparatas	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
37.	Elektrinė siuvimo ir mezgimo mašina	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
38.	Elektrinis vonios šildytuvas („gyvatukas“)	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
39.	Baseino filtravimo įranga	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
40.	Liftas (buitinis)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
41.	Elektrinė žoliapjovė	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0
42.	Hidroforas	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
43.	Apsaugos sistema	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24

Pastabos:

1. Visų kitų šioje lentelėje nepamintų naudojamų elektros energijos imtuvų veikimo valandų skaičius per parą nurodomas operatoriaus leidime, susitarus su vartotoju.
2. Lifo suvartotos elektros energijos kiekis (sutarties šalių susitarimu) gali būti apskaičiuotas ir pagal lifto keliamąją galią.

(Akto formos pavyzdys)

**ELEKTROS ENERGIJOS VARTOJIMO VIETOS APŽIŪROS
AKTAS NR. _____**

(data)

(vieta)

Šis aktas surašytas _____

(elektros energijos vartotojo (objekto) pavadinimas)

(vartotojo (objekto) adresas)

dalyvaujant _____

(savininko, nuomininko, vartotojo atstovo pareigos, vardas, pavardė, įmonės kodas)

ir liudytojams: _____

(liudytojų vardai, pavardės, gyvenamoji vieta)

Aktą surašė: _____

(juridinio asmens pavadinimas)

Apžiūros metu nustatyta, kad vartotojo: _____

(abonentinis Nr., kodas)

Elektros apskaitos prietaisais:

Nr.	Tipas	Įtampa, V	Srovė, A	Atvadas (orinis, kabelis)	EAP sumontuotas

Rodmenys:

T1	T2 arba D	T3	T4 arba N	(Q+)	(Q-)

Vartotojo el. įrenginiai prijungti prie _____

(SP, TP, TR, atramos ar pan.; nurodyti pavadinimą ir Nr.)

Plombų numeriai ir įspaudai _____

(įvadinės elektros apskaitos spintos (skydelio), įvadinio atjungimo aparato,

matavimo transformatorių, elektros skaitiklio gaubto ir gnybtų dangtelio, jungiamųjų gnybtų, bandymo

gnybtynų ar pan. (nurodyti plombos Nr., visus įspaudus)

Apžiūros metu nustatytas Taisyklių pažeidimas, jo vieta ir (ar) kitos aplinkybės:

Prie akto pridedama: _____

(prijungimo schema, vokas su nuimtomis pažeistomis plombomis, el. apskaitos prietaiso

_____ apžiūros protokolas, maišelis su daiktiniais įrodymais, daiktinių įrodymų paėmimo protokolas, fotografijos,

_____ vaizdo ar garso juosta ar pan.)

Elektros persiuntimas, tiekimas _____, įvadinio atjungimo aparato ir
(nutrauktas, nenutrauktas)
elektros skaitiklio gnybtų dangtelis, įvadinė el. apskaitos spinta (skydelis) užplombuota
_____ plombomis Nr. _____.
(skaičius)

Į šio akto svarstymą komisijoje vartotojas turi atvykti į _____ adresu: _____
_____ kabinetą 20__ m. _____ d. nuo _____ iki _____ val., telefono Nr. ____
Su savimi turėti asmens dokumentą. Vartotojas turi teisę pateikti komisijai paaiškinimus,
papildomus dokumentus, kitą šio akto svarstymui svarbią informaciją. Vartotojas turi teisę į
komisijos posėdį pasikviesti savo atstovą. Vartotojas turi teisę nedalyvauti komisijos posėdyje
(šiuo atveju komisija šį aktą turi teisę apsvarstyti ir sprendimą priimti vartotojui
nedalyvaujant).

Aktas surašytas 2 arba 3 egz., iš kurių antras egz. įteiktas elektros energijos vartotojui,
trečias – tiekėjui (kai surašo operatorius).

Surašiusiųjų aktą vardai, pavardės ir parašai: _____
Liudytojų (jei buvo) vardai, pavardės ir parašai: _____
Vartotojo paaiškinimas _____

Su akto turiniu susipažinau ir vieną egzempliorių gavau _____
(vartotojo, jo atstovo pareigos, vardas,
pavardė

_____ (įskaitomai), parašas)

Vartotojo kontaktinis telefono numeris _____

Pastaba. Kai įrodymais nustatomas neapskaitinio elektros energijos vartojimo asmeniniams ūkio poreikiams, nesusijusiems su verslu ar profesija, tenkinti faktas, suvartotas elektros energijos kiekis perskaičiuojamas tokia tvarka: jei buitinis vartotojas suteikia galimybę operatoriaus darbuotojui ar operatoriaus įgaliotam trečiajam asmeniui patikrinti elektros energijos vartojimo vietą ir nustatyti tuo metu esančių elektros imtuvų galią, tai patiekta elektros energija ar elektros energijos persiuntimo paslaugos vertė perskaičiuojama pagal faktinę elektros energijos imtuvų galią taikant buitinių vartotojų dažniausiai vartojamų elektros energijos imtuvų darbo valandų kiekio per parą lentelę (Taisyklių 1 priedas); jei buitinis vartotojas visuomeninio tiekėjo ar operatoriaus darbuotojui nesuteikia galimybės nustatyti veikiančių elektros energijos imtuvų galią, tai persiūsta elektros energija perskaičiuojama pagal buitiniam vartotojui sutartyje nustatytą leistinąją naudoti galią, o jei sutartis nesudaryta – pagal leistinąją naudoti galią ribojančių įrenginių duomenis apskaičiuotą leistinąją naudoti galią ir 24 valandų per parą trukmę (Taisyklių 132.8 punktas).

(Akto formos pavyzdys)

**ATSISKAITYMO UŽ SUVARTOTĄ ELEKTROS ENERGIJĄ (SUTRIKUS
APSKAITOS PRIETAISŲ DARBUI)**

AKTAS Nr. _____

(data)

(vieta)

Šis aktas surašytas _____
(elektros energijos vartotojo (objekto) pavadinimas)

(vartotojo (objekto) adresas)
dalyvaujant _____
(savininko, nuomininko, vartotojo atstovo pareigos, vardas, pavardė, įmonės kodas)

Aktą surašė: _____,
(juridinio asmens pavadinimas)

atstovaujamas _____
(juridinio asmens įgaliotų asmenų, surašiusių (dalyvavusių surašant) aktą, pareigos, vardai,
pavardės)

Apžiūros metu nustatyta, kad vartotojo: _____
(abonentinis Nr., kodas)

Elektros apskaitos prietaisais:

Nr.	Tipas	Įtampa, V	Srovė, A	Atvadas (orinis, kabelis)	EAP sumontuotas

Rodmenys:

T1	T2 arba D	T3	T4 arba N	(Q+)	(Q-)

Vartotojo el. įrenginiai prijungti prie _____
(SP, TP, TR, atramos ar pan.; nurodyti pavadinimą ir Nr.)

Plombų numeriai ir įspaudai _____
(įvadinės elektros apskaitos spintos (skydelio), įvadinio atjungimo aparato,

matavimo transformatorių, elektros skaitiklio gaubto ir gnybtų dangtelio, jungiamųjų gnybtų, bandymo gnybtyno

ar pan. (nurodyti plombos Nr., visus įspaudus)

Elektros apskaitos prietaisų darbo sutrikimo priežastys ir būklė: _____

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Įsakymas
Nr. [1-231](#), 2013-12-04, Žin., 2013, Nr. 125-6396 (2013-12-07), i. k. 113203NISAK0001-231
Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. 1-38 „Dėl Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo
2.
Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Įsakymas
Nr. [1-63](#), 2015-03-10, paskelbta TAR 2015-03-13, i. k. 2015-03737
Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. 1-38 „Dėl elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo
3.
Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Įsakymas
Nr. [1-69](#), 2016-03-01, paskelbta TAR 2016-03-07, i. k. 2016-04332
Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. 1-38 „Dėl Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo
4.
Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Įsakymas
Nr. [1-94](#), 2016-03-17, paskelbta TAR 2016-03-18, i. k. 2016-05397
Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. 1-38 „Dėl Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo
5.
Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Įsakymas
Nr. [1-311](#), 2016-11-24, paskelbta TAR 2016-12-05, i. k. 2016-28162
Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. 1-38 „Dėl Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo
6.
Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Įsakymas
Nr. [1-92](#), 2017-04-06, paskelbta TAR 2017-04-11, i. k. 2017-06169
Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. 1-38 „Dėl Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo
7.
Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Įsakymas
Nr. [1-275](#), 2017-10-31, paskelbta TAR 2017-11-06, i. k. 2017-17504
Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. 1-38 „Dėl Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo
8.
Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Įsakymas
Nr. [1-336](#), 2017-12-22, paskelbta TAR 2017-12-27, i. k. 2017-21135
Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. 1-38 „Dėl Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo
9.
Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Įsakymas
Nr. [1-159](#), 2018-05-31, paskelbta TAR 2018-06-01, i. k. 2018-08996
Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. 1-38 „Dėl Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo
10.
Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Įsakymas
Nr. [1-240](#), 2018-08-29, paskelbta TAR 2018-08-29, i. k. 2018-13556
Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. 1-38 „Dėl Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo
11.
Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Įsakymas
Nr. [1-264](#), 2019-09-30, paskelbta TAR 2019-09-30, i. k. 2019-15494

Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. 1-38 „Dėl Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

12.

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Įsakymas

Nr. [1-163](#), 2020-06-29, paskelbta TAR 2020-06-30, i. k. 2020-14530

Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. 1-38 „Dėl Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo